

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

II. ANALIZA DE POTENȚIAL

Viitorul nu vine, nu așteaptă.
Viitorul se construiește!

De ce o „strategie de dezvoltare durabilă” ?

Motto

“Societatea bazată pe cunoaștere va deveni în mod inevitabil cu mult mai competitivă decât orice societate umană cunoscută, pentru simplul motiv că odată cu creșterea accesibilității informației, nu vor mai exista scuze pentru lipsa performanțelor. Nu vor mai exista țări “sărace”, ci doar țări ignorante. Același principiu se va aplica și companiilor, industriilor și organizațiilor de orice fel. De fapt, el se va aplica în egală măsură și în cazul persoanelor.”

Peter F. Drucker

Dezvoltarea durabilă nu este o „modă” sau o reglementare arbitrară ci un model concret, realist, profesionist și eficient de abordare a problemelor pe care le au toate colectivitățile locale. Pe lângă eficiența se adaugă responsabilitatea pentru generațiile viitoare.

Din perspectiva consecințelor pe care le are în timp orice acțiune prezenta – **dezvoltarea nu poate fi gândită altfel decât ca o abordare globală, integrată a problemelor.** Spațiul, resursele naturale și umane apar ca valori limitate, fragile, interdependente – și ca urmare ele trebuie protejate și reînnoite constant, ele trebuie exploatate în comun (zonal, regional). „Dezvoltarea durabilă” este prin urmare singura perspectivă de abordare „firească” – adică responsabilă și eficientă.

CONTEXT EXTERN

Analiza mediului extern

Utilizând analiza mediului extern al unei instituții, conducătorii unei instituții examinează și încearcă să confere sens permanentelor schimbări din jurul acesteia. Orice organizație publică este inclusă într-un mediu specific, care influențează și condiționează acțiunea factorilor de conducere. În funcție de influența factorilor externi, conducerea instituției decide prioritățile pe termen scurt și mediu și ia în calcul atât riscurile și măsurile aferente diminuării acestora, cât și oportunitățile care pot favoriza activitățile instituției într-un orizont de timp bine determinat.

A. Analiza microenvironment utilizând tehnica analiza SPENT

Mediul extern cuprinde diverse influențe care trebuie avute în vedere la elaborarea strategiei datorită complexității fenomenelor cu impact direct asupra instituției, ca urmare a globalizării și vitezei schimbărilor exterioare, existând o gamă diversă de factori cu impact mai mare sau mai mic.

Etape în analiza mediului extern:

- Analizarea mediului extern în ceea ce privește semnalele de alarmă și posibile schimbări de mediu care pot afecta instituția
- Monitorizarea mediului, a tendințelor specifice și a posibilelor modele
- Previzionarea orientărilor strategice legate de schimbările mediului extern
- Evaluarea tendințelor curente și viitoare ale efectelor pe care asemenea schimbări le vor avea asupra instituției.

Analiza SPENT, ca tehnică de studiere a fiecărei dimensiuni a mediului extern se prezintă sub forma unei suprapuneri de sfere concentrice cuprinzând straturi diferite de influențe care pot afecta instituția.

S Influența socio-demografică

P Influențe politice, guvernamentale, legale și regulamente

E Influențe economice

N Influențe naturale

T Influențe tehnologice

Influența socio-demografică – privește aspecte de natură socială, demografie, structură socială.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Cultura socială pune accentul pe valori ale populației, atitudini și credințe

Demografia – Numărul de locuitori ai județului/comunității și organizarea lor sub aspect administrativ-teritorial au impact direct asupra activității instituției.

Structura socială privește segmente de populație, cum ar fi populația angajată în câmpul muncii versus pensionari, majoritari versus minorități, egalitate de șanse. Politicile publice susținute de instituție urmăresc satisfacerea tuturor acestor segmente de populație.

Influențe politice, guvernamentale, legale și regulamente

Modificările legislative interne, regulamentele, tratatele și directivele Uniunii Europene influențează activitatea instituției iar aceasta are oportunitatea de a formula și promova inițiative legislative în concordanță cu nevoile locale.

Modificările legislative interne

Instituțiile administrației publice județene funcționează în baza următoarelor reglementări, ordine ale Ministrului Administrației și Internelor, documente cadru:

- **Legea nr. 215 /2001** a administrației publice locale, republicată
- **Legea nr. 340/2004** privind prefectul și instituția prefectului
- **H. G. nr. 460/2006** pentru aplicarea unor prevederi ale Legii nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului
- **Legea nr. 544 /2001** privind liberul acces la informațiile de interes public
- **Legea nr. 52/ 2003** privind transparența decizională în administrația publică

Aceste reglementări conturează organizarea și funcționarea instituțiilor administrației publice conform principiilor profesionalismului, transparenței, implicării cetățeanului în procesul de luare a deciziei.

În scopul accelerării procesului de reformă și alinierii la cerințele Uniunii Europene, s-a redefinit identitatea funcției prefecturale, înalt funcționar public, s-a creat o nouă funcție în sistemul administrativ, cea de manager public.

Aderarea României la 1 ianuarie 2007 la Uniunea Europeană a impus asigurarea armonizării permanente a normelor interne la reglementările europene.

Regulamentele, directivele, recomandările instituțiilor europene precum și obligațiile derivând din semnarea tratatelor influențează procesul de luare a deciziei în România.

Influențe economice

Transferul procesului decizional de la nivel central la nivel local prin asigurarea unor pârghii specifice la nivel local, în domenii precum politici publice salariale, finanțe publice locale constituie un obiectiv relevant în acest context.

Influențe naturale

Fenomenele naturale precum cutremurele, alunecările de teren sau avalanșele sunt dificil de prezis sau de evitat. Inundațiile, dezastrelor din ultima perioadă și schimbările climatice bruște sunt tot mai greu de prevenit și de monitorizat, în ciuda eforturilor autorităților de a le controla. Conștientizarea și sensibilizarea cetățenilor cu privire la implicațiile acestor fenomene și riscurile lor devin prioritare în demersurile autorităților.

Influențe tehnologice

Dezvoltarea informațiilor și a tehnologiei comunicațiilor, dezvoltarea și modernizarea rețelilor de comunicații: satelit, cablu, comunicații digitale, antene, internet, împreună cu avansarea rapidă a software-ului contribuie în mod semnificativ la modul în care sunt conduse instituțiile și relaționează unitățile administrațiilor publice locale. Activitățile sunt astfel mai bine coordonate, informarea și dezvoltarea sunt accelerate iar majoritatea activităților devin mai flexibile, mai eficiente.

Pentru eficientizarea circuitului informațional, administrația va trebui să achiziționeze un sistem de management al documentelor, sistem care va fi îmbunătățit prin scanarea documentelor, introducerea semnăturii electronice și a arhivei electronice.

Datorită noilor tehnologii informaționale aparatul primăriei va identifica noi pârghii de adaptare permanentă la influențele globalizării, sens în care tehnologia IT va fi actualizată permanent cu produse moderne IT existente pe piață, programe legislative actualizate, incluzând legislația europeană.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

B. Analiza PESTLE

Factorii politici

Din categoria acestor factori putem enumera:

Politicile și strategiile guvernamentale stabilesc priorități, obiective, direcții de activitate, a căror îndeplinire revine administrațiilor publice locale. În acest context, instituția trebuie să-și adapteze, din interior, resursele umane, financiare și tehnice în vederea îndeplinirii acestor responsabilități. Documentele programatice stabilite la nivel politic (fie de Guvernul României, fie de instituții de la nivelul Uniunii Europene), pot determina inclusiv adaptarea organizațională (aparitia de noi structuri, reorganizarea altora), stilul de management, orientarea către alți parteneri (publici sau privați, naționali sau internaționali). Corelat cu prioritățile stabilite prin documente programatice la nivelul puterii executive trebuie menționată **dinamica politică**. Modificările realizate cu o anumită frecvență la nivel decizional, politic, pot genera un risc de destabilizare a activității desfășurate de instituție și pot crea impresia unei inconsecvențe în stabilirea obiectivelor prioritare și a strategiilor pentru crearea unui sistem adaptat economiei de piață și politicilor democratice.

Influența politicianilor, alături de alte organizații cu impact major în viața publică (mass-media, organizații non-guvernamentale), în anumite domenii de activitate de interes larg.

La nivelul politicilor de descentralizare, au fost făcute progrese însemnate la capitolul diminuării rolului politic al prefectului, dar nu s-a concretizat o a doua componentă majoră a Programului de Guvernare, adică limitarea sferei serviciilor deconcentrate aflate în conducerea prefectului și reglementarea transferului acestor servicii către autoritățile administrației publice locale pe măsura transferării resurselor financiare.

Pe domenii specifice de activitate se observă **suportul** crescut din partea unor organisme internaționale (Comisia Europeană, alte organisme internaționale), fapt care conferă instituției prefectului expertiză și posibilitatea de parteneriate pentru a facilita îndeplinirea eficientă a obiectivelor.

Pe de altă parte, se observă **întârzierea** armonizării legislației specifice cu cea din UE, **promovarea** unor politici populiste, fără a urmări identificarea și punerea în practică a unor programe reale, viabile, în funcție de priorități, precum și faptul că nu există o **delimitare clară** a rolurilor politice și de expertiză tehnică la nivelul de vârf al administrației publice centrale.

Factorii economici

Conform datelor Institutului Național de Statistică, activitatea economică la nivel național este caracterizată prin menținerea unui trend ascendent. Această tendință este de natură să confirme persistența unui climat de consolidare a stabilității principalilor indicatori economici, mai accentuat în activitățile din construcții, comerț cu amănuntul, servicii, dar și din industrie. La această situație au contribuit condițiile favorabile generate de cota scăzută înregistrată de rata inflației, evoluția câștigurilor salariale, inclusiv câștigul real, precum și nivelul relativ mic al șomajului. Noul cadru legal și organizatoric a asigurat o mai bună folosire a resurselor naționale, iar rezultatele înregistrate se datorează creșterii alocațiilor bugetare, efortului structurilor specializate, specialiștilor din cadrul autorităților centrale, militare și civile, și a structurilor deconcentrate, componente ale sistemului local de management.

Instrumentele de atragere de noi fonduri în administrația publică pot să influențeze modul acesteia de funcționare, în sensul eficientizării ei.

Condițiile existente în mediul economic general, precum și elementele specifice de macro și micro economie pot influența cererea de servicii publice cu un anumit specific. În acest sens, un exemplu îl constituie diversificarea produselor și a serviciilor economice cu grad ridicat de calitate, ceea ce determină o anumită presiune „concurențială” asupra activităților furnizate de administrația publică.

Din aceeași perspectivă se poate observa că investitorii sunt interesați să constituie și să dezvolte parcuri industriale și de asemenea, agenții economici se localizează în astfel de infrastructuri de afaceri. De remarcat

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

parcul industrial Sibiu-Șura Mică, precum și dezvoltarea economică a orașului Miercurea Sibului, precum și potențialul de dezvoltare agro-turistică a orașului Săliște. Volumul investițiilor străine în România va crește, implicit vom asista la modificări în rândul populației ocupate, pe sectoare de activitate – va continua migrația personalului din sectorul bugetar spre cel privat. Datele Institutului Național de Statistică arată că nivelul de trai al românilor a crescut, deci se pune problema asigurării unor pachete motivaționale pentru salariații din sectorul public, care să diminueze fluctuația de personal.

Pe lângă aspectele menționate anterior și care se pot constitui în oportunități pot fi menționate o serie de aspecte cu impact negativ și care trebuie luate în calcul în momentul proiectării unei strategii sectoriale sau stabilirea priorităților pe termen mediu. Dintre acești factori menționăm:

- organizarea defectuoasă a cadrului normativ privind evidențierea, aplicarea și colectarea la bugetele locale și centrale, a taxelor și impozitelor;
- în majoritatea localităților cu număr mic de locuitori există un număr redus de agenți economici cu forță financiară mare ceea ce determină un nivel scăzut al sumelor colectate la bugetul local;
- numărul mare de persoane care beneficiază de alocații financiare din partea statului;
- discrepanțe mari între mediul rural și mediul urban, între zonele centrale și cele periferice ale orașelor

Factorii sociali

Trebuie luate în considerare aspecte legate de:

- Persistența unei rate a șomajului mai ridicată în anumite zone ale țării;
- Lipsa reconversiei forței de muncă către sectoarele productive sau alte servicii;
- Necesitățile, așteptările, scara de valori, etica și moralitatea influențează/determină atitudinea cetățenilor/clientilor față de calitatea serviciilor oferite de administrația publică și pot determina o anumită conduită a funcționarilor publici;
- Schimbările în nivelul și stilul de viață al cetățenilor/clientilor;
- Îmbătrânirea populației și prelungirea vârstei de pensionare a persoanelor apte de muncă vor determina modificări în structura de personal, apariția de noi cerințe de formare, gradul de adaptabilitate și flexibilitate vor crește, proporțional cu noile provocări ale administrației publice, derivate din aderarea la Uniunea Europeană.
- Scăderea atractivității sectorului public ca angajator;
- Amploarea fenomenului terorist în plan internațional;
- Amplificarea fenomenului migrației ilegale;

Factorii tehnologici

Având în vedere rapiditatea cu care se dezvoltă piața IT și de comunicații în plan mondial dar și național, cât și facilitățile pe care le oferă în dezvoltarea activităților specifice, este necesară analiza acestor factori din perspectiva priorităților stabilite pentru MIRA pe termen mediu.

În acest context, dezvoltarea tehnologiilor IT care pot reduce costurile de funcționare prin aplicarea celor mai bune tehnologii și soluțiile software cu utilizare în administrație și care cresc calitatea serviciilor publice furnizate trebuie în permanență cunoscute și adoptate la nivelul instituțiilor.

Pe baza acestor specificații trebuie luate în considerare:

- Posibilitățile de dezvoltare determinate de schimbul de informații rapid și necostisitor între structurile de specialitate și cei interesați, dar și între beneficiari și investitori;
- Schimbări rapide în tehnologia informației;
- Noile aplicații și programe cu impact în creșterea eficienței activității din administrația publică impun o specializare în plus a funcționarilor publici;
- Transferul bunelor practici din sectorul privat înspre cel public determină apariția unor noi competențe, atribuții și sarcini pentru funcționarii publici;
- Creșterea gradului de utilizare a comunicării electronice atât în interiorul, cât și în exteriorul organizației;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- Evoluția rapidă a tehnologiei în domeniul informației și comunicațiilor impune investiții continue în dotări.

Pe lângă oportunitățile prezentate anterior trebuie avute în vedere aspecte legate de deficiențele tehnologice care pot influența activitatea specifică

- Lipsa prefigurării unor fluxuri comunicaționale, atât pe orizontală, cât și pe verticală, care să conducă la creșterea vitezei de circulație a informației între instituțiile care colaborează;
- Lipsa interesului în atragerea unor posibilități de pregătire pe linie de informatică, comunicare on-line etc.;
- Existența unui decalaj în privința folosirii tehnologiei informației și comunicațiilor poate produce întârzieri în dezvoltarea organizațiilor sau a societății în general;
- Apariția unor noi forme de atacuri informatice, greu de anticipat în actuala etapă de dezvoltare a tehnologiei informației și comunicațiilor în multe țări ale lumii;
- Vulnerabilitatea sistemelor informatice – generată de fragilitatea sau lipsa de consistență a sistemelor de protecție împotriva riscurilor.

Factorii legislativi

Activitatea atât la nivel strategic, cât și la nivel operațional, este influențată de factorii legislativi.

În acest sens se conturează următoarele aspecte:

- Instabilitatea unor reglementări juridice, asociate cu inconsecvența aplicării legilor și procedurilor existente;
- Abrogarea unor reglementări, fără înlocuirea acestora cu altele adecvate, a creat, pe unele segmente ale vieții social-economice, vid legislativ, fapt care a condus la dificultăți în aplicarea legalității, generând scăderea autorității organelor abilitate cu aplicarea și respectarea legii, concomitent cu afectarea finalității actului de justiție;
- Alinierea legislației naționale în domeniu la cea europeană și internațională facilitează semnificativ creșterea eficienței intervențiilor guvernamentale și comunitare pentru gestionarea la nivel național a diverselor activități specifice;
- Dinamică legislativ-normativă și instituțională ridicată;
- Lacunele și incoerența unor dispoziții legale, concretizate în lipsa sau ambiguitatea reglementării anumitor aspecte, tratarea prin aceleași legi ori legi diferite a unor infracțiuni sau contravenții, fără să existe o delimitare clară între ele, modificarea frecventă a unor acte normative, toate acestea fiind de natură să creeze confuzii și interpretări diferite în aplicarea legii.
- Lipsa unui cod de proceduri administrative (cod administrativ).

Beneficii potențiale ale analizei mediului extern:

- Conștientizarea managerială asupra schimbărilor de mediu
- Previzionarea impactului influențelor mediului în care activează instituția
- Dezvoltarea colaborărilor multinaționale
- Îmbunătățirea deciziilor de alocare și gestionare a resurselor
- Implementarea managementului riscului

STRATEGII GEOPOLITICE 2006-2025

10 PROVOCĂRI MONDIALE

Studii europene centralizate la Institutul de securitate al UE au sintetizat principalele tendințe pe plan mondial într-un raport prezentat miniștrilor apărării din țările UE, în Finlanda – la începutul lunii octombrie. Principalele tendințe sunt următoarele:

1. **Îmbătrânirea populației mondiale** ce va crea probleme sociale considerabile, prin scăderea populației active și presiuni majore asupra sistemului de pensii. Vor fi afectate țările UE, China și parțial Rusia. India va ajunge China (cu o populație puternic întinerită). SUA se vor menține datorită imigrației – salvându-se de la această tendință. Africa și Orientul Mijlociu va cunoaște boomuri demografice – pe fondul unui nivel de dezvoltare foarte scăzut.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

2. **Producția va fi puternic delocalizată.** Toate industriile ce solicită forță de muncă vor fi relocalizate. Țările dezvoltate vor deschide filiale sau vor încredința producție unor firme străine, păstrându-se în interiorul granițelor sectoarele de cercetare și dezvoltare. Europa va rămâne competitivă în telecomunicații, aeronautică și industria auto. China va recupera întârzierile în IT, biotehnologie și aeronautică. În 2025 primele cinci puteri mondiale vor fi SUA, China, Japonia, India și Germania.
3. **Petrolul și cărbunele – miza viitorului.** Resurse de bază astăzi, vor fi puternic solicitate și în 2025, datorită creșterilor de consumuri cu circa 50%. (Țările în curs de dezvoltare vor solicita circa două treimi din consumuri). Creșterea puternică a consumului va afecta major clima ducând la scăderea precipitațiilor în Orientul Mijlociu, Africa, nord-vestul Chinei și Asia centrală.
4. **O lume interdependentă, inegală și diversă.** Mondializarea ca factor dominant va duce la scăderea rolului UE (grav afectată de îmbătrânirea populației) dezvoltându-se un sistem multipolar de cooperare internațională, fapt ce va accentua concurența acerbă pe piețele energetice, la resursele materiale și în sferele de influență.
5. **SUA – va păstra un statut de superputere** economică și politică. Imigrația hispanică va restructura societatea americană într-o societate bilingvă, populația crescând puternic, pe fondul măririi inegalităților în distribuția bogăției, amenințărilor teroriste și al imigrației ilegale. Principalii vectori al politicii americane vor fi securitatea aprovizionării energetice și rivalitatea concurențială cu China. SUA va rămâne parametrul cheie al Noi Ordinii Mondiale.
6. **Exploziile demografice și urbane** asociate cu încălzirea planetei și degradarea continuă a mediului vor crea premisele dezvoltării de „noi maladii” – având la bază noi tulpini virale. Anual apar noi agenți patogeni ce se extind rapid la nivel regional cu un puternic impact asupra dezvoltării economice, aici putând fi amintiți: gripa avară și SARS.
7. **Orientul Mijlociu și Africa – două regiuni instabile cronic.** Persistența conflictelor religioase va duce la polarizarea economiilor pe exploatarea materiilor prime cu creșterea continuă a extracțiilor petroliere (în Africa subsahariană - Angola și Nigeria) ceea ce va avea drept consecință dependența puternică față de exterior, în lipsa unei „revoluții verzi” în Africa.
8. **La masa marilor puteri patru noi țări.** În 2025 primele patru țări ce conduc economic lumea vor fi SUA, China, Japonia și India. China își va tripla produsul intern brut – devenind un mare poluator – emisiile sale de dioxid de carbon ridicându-se la 19% din emisiile globale iar $\frac{3}{4}$ din apele teritoriale vor fi poluate. Politic China evoluează spre un „regim autoritar soft”. India va continua politica de „discriminare pozitivă” pentru promovarea castelor inferioare și va merge în parteneriat cu Statele Unite pentru contrabalansarea Chinei și a fundamentalismului musulman. În America Latină, Mexicul și Brazilia se vor impune sistematic cu ajutorul SUA.
9. **Rusia – țară bogată, dar mai slabă.** Dacă astăzi produsul intern brut al Rusiei este mai mic decât al Franței, în 2025 va crește fiind mai mare decât al Franței și Italiei luate împreună. Creșterile se vor datora marilor resurse petroliere și de gaz ceea ce va transforma Euroasia în subansamble regionale profund diferențiate economic. Mortalitatea crescută, natalitatea redusă va duce la scăderea populației – migrarea populațiilor tinere spre zonele prospere economic și accentuarea inegalităților. Regimul actual se va întări într-un regim de „democrație autoritară”.
10. **Globalizarea va afecta puternic 1Europa.** Reducerea constantă a bazei materiale va duce la creșterea șomajului și reformarea radicală a sistemelor de securitate socială, piețe de muncă și sisteme educative. Cu condiția de a promova inovația tehnologică, UE poate păstra poziții puternice în domeniile chimiei, produselor farmaceutice, telecomunicațiilor și tehnologiilor energetice din surse regenerabile. Se anunță o competiție acerbă cu SUA și China în domeniile biotehnologiei și nanotehnologiei. UE va rămâne o regiune sigură și relativ bogată, în pofida violențelor politice, religioase și etnice din imediata vecinătate. Presiunea imigraționistă puternică va fi din Africa, sărăcia determinând un veritabil exod. Dezvoltarea

¹ Evenimentul Zilei – 7.10.2006

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

explozivă a științei și tehnologiei în contextul generalizării societății informaționale și germinării economiei bazate pe cunoaștere are ca principală consecință accelerația exponențială, la scară globală, a tuturor componentelor vieții socio-economice. Procesul de structurare al Uniunii Europene adaugă probleme suplimentare specifice, cum ar fi: re poziționarea economică a țărilor membre, redefinirea rolului României în acest context, adaptarea dinamică a societății românești la cerințe noi, pe scurt generează un nou nivel de complexitate a vieții politice. Dacă la cele de mai sus adăugăm schimbările climatice și instabilitatea geofizică, putem spune că omenirea se află într-o perioadă dificilă, de criză globală, manifestată pe toate palierele și nivelurile. Soluția pentru această criză nu se găsește printre filele de istorie, deși se justifică prin invocarea lor, ci se naște în mijlocul specialiștilor preocupați cu adevărat de înțelegerea naturii intime a crizei, specialiști din domenii diferite, ce pot opera coerent într-o paradigmă a Complexității. În acest spațiu conceptual, structurat de o seamă de concepte, modele și teorii bazate pe o abordare neliniară a societății, se pot defini și realiza noi construcții intelectuale, noi tehnici și noi tehnologii, noi valori materiale, cu alte cuvinte, se pot pune bazele unei noi societăți. Această societate este azi cunoscută sub numele de “Societatea Bazată pe Cunoaștere” și este încă o năzuință. O năzuință ce a căpătat însă consistență, a polarizat atenția omenirii și a devenit comandă socială în Europa prin documentul de la Lisabona. Această nouă comandă socială este o oportunitate ce poate favoriza pe oricine gândește liber, operează conceptual riguros și acceptă comunicarea și colaborarea ca proprie necesitate de împlinire personală. Limitările în această etapă nu sunt legate de nivelul tehnic sau tehnologic, ci de gradul de implicare creativă în structurarea de noi instrumente de evaluare, decizie, proiectare și implementare strategică, specifice obiectivului principal, cel de structurare a societății sustenabile bazate pe cunoaștere.

România se integrează într-o Uniune Europeană aflată ea însăși în plin proces de căutare a celor mai adecvate căi de evoluție. Dezbaterile europene asupra viitorului devine o realitate concretă și pentru români, care descoperă că au atât posibilitatea cât și interesul să participe activ și deplin la construcția europeană.

Rapiditatea cu care vom descoperi și utiliza această posibilitate depinde numai de noi. Ea determină în mare măsură gradul de profitabilitate pe termen lung a integrării României în UE.

Uniunea Europeană e confruntată cu provocări provenind dintr-o accelerare în restructurarea economică, consecință a:

- **globalizării și liberalizării comerțului,**
- **revoluției tehnologice și dezvoltării societății cunoașterii,**
- **îmbătrânirii populației și intensificării migrației,**

precum și cu consecințele atingerii limitelor de sustenabilitate la nivel planetar a actualei paradigme de creștere economică. UE are nevoie de o coeziune sporită și de concilierea între nevoia de creștere a competitivității cu nevoia de asigurare a sustenabilității dezvoltării economico- sociale la nivel global.

Cum se vor implica românii în soluționarea acestor nevoi? Cum vor reuși ei să utilizeze resursele suplimentare destinate realizării obiectivelor de coeziune? Cum vor depăși obsesia administrativă a asigurării „capacității de absorbție”? Cum vor

trece cât mai rapid la o viziune social-antreprenorială dominată de problema centrală a asigurării eficacității maxime a utilizării acestor resurse pentru realizarea unui salt de bunăstare sustenabilă în acord cu dezideratele integrării în UE?

A cunoaște înseamnă a acționa

A acționa competitiv și sustenabil înseamnă a gândi anticipativ, de pe poziții conștiente de mizele jocului civilizației cu viitorul.

De pe poziții eliberate de prejudecățile teoriilor reduționiste specifice industrialismului non-sustenabil.

De pe poziții eliberate de clișeele afacerilor „de tranziție”!

De pe pozițiile spiritului de învățare continuă, individuală și socială.

De pe pozițiile voinței de implicare în definirea și asumarea standardelor etice de conciliere a intereselor generațiilor actuale cu drepturile generațiilor viitoare.

II.1. CONTEXTUL INTERNAȚIONAL

Strategia Europa 2020

Europa 2020 este strategia pe 10 ani a Uniunii Europene, strategie care a lansat noua viziune pentru economia Europei, bazată pe o coordonare extinsă a politicilor economice și fiscal-bugetare.

Principalul scop: crearea unor condiții prielnice creșterii economice inteligente, durabile și favorabile incluziunii. Pentru îndeplinirea scopului Uniunea Europeană și-a fixat 5 obiective esențiale pentru atingere până în 2020; acestea acoperă următoarele domenii: ocuparea forței de muncă, educația, cercetarea și inovarea, incluziunea socială și reducerea sărăciei, energia și schimbările climatice.

5 OBIECTIVE MAJORE pentru UNIUNEA EUROPEANĂ

5 OBIECTIVE ALE U.E.	LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE	Obiectivul a fost transpus în obiective naționale , în fiecare stat:-(s-au selectat 4 state din Europa de Est)				Obs.
		România RO	Bulgaria BG	Ungaria HU	Polonia PL	
Obiectiv 1 OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ	o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani	70%	76%	75%	71%	
Obiectiv 2 CERCETARE ȘI DEZVOLTARE	alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare	2%	1,5%	1,8%	1,7%	
Obiectiv 3 SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI UTILIZAREA DURABILĂ A ENERGIEI	☐ Reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990	19%	20%	10%	14%	
	☐ Creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%	24%	16%	14,65%	15,48%	
	☐ creșterea cu 20% a eficienței energetice	10%	3,2%	2,96%	14%	
Obiectiv 4 EDUCAȚIE	• Reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii	11,3%	11%	10%	4,5%	
	• Creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani	26,7%	36%	30,3%	45%	
Obiectiv 5 LUPTA ÎMPOTRIVA SĂRĂCIEI	Reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe	580.000 persoane	260.000 persoane	450.000 persoane	1.500.000 persoane	

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

ȘI A EXCLUZIUNII SOCIALE	urma sărăciei și a excluziunii sociale					
---	---	--	--	--	--	--

Notă: 1. Toți indicatorii stabiliți pot fi analizați pe [Europe 2020 Website](#), site EUROSTAT

Obiectivele:

- definesc poziția pe care ar trebui să o ocupe UE în 2020 din punctul de vedere al unor parametri majori
- sunt transpuse în obiective naționale, fiecare stat asumându-și obiectivele și stabilindu-și ținte proprii, astfel încât fiecare stat membru poate să-și poată urmări evoluția în perioada 2014 – 2020;
- sunt comune și **nu presupun repartizarea sarcinilor**, urmând a fi realizate prin acțiuni la nivel național și european
- sunt **interdependente și se susțin reciproc**:
 - progresele în plan educațional contribuie la îmbunătățirea perspectivelor profesionale și la reducerea sărăciei
 - mai multă cercetare și inovare și o utilizare mai eficientă a resurselor ne ajută să devenim mai competitivi și oferă condiții favorabile creării de noi locuri de muncă
 - investițiile în tehnologii ecologice contribuie la combaterea schimbărilor climatice și creează noi oportunități de afaceri și locuri de muncă.

**CELE 7 PROGRAME PILOT
(INIȚIATIVE EMBLEMATICE)
ALE
UNIUNII EUROPENE
-STRATEGIA 2020-**

Strategia cuprinde 7 inițiative emblematice (programe pilot), care asigură cadrul prin care UE și autoritățile naționale își susțin reciproc eforturile în domenii prioritare pentru Strategia *Europa 2020*: inovarea, economia digitală, ocuparea forței de muncă, tineretul, politica industrială, combaterea sărăciei și eficiența energetică.

UE a identificat noi domenii care ar putea impulsiona creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă. Ele se află în centrul a **7 inițiative majore**.

În cadrul fiecărei inițiative, autoritățile europene și cele naționale trebuie să-și coordoneze eforturile pentru a se sprijini reciproc. Majoritatea inițiativelor au fost prezentate de către Comisia Europeană în anul 2010.

**A.
CREȘTEREA
INTELIGENTĂ:**

Cu trei inițiative:

Creșterea inteligentă presupune îmbunătățirea prestației UE în următoarele domenii:

- **educație** (încurajarea procesului de învățare și de îmbunătățire a competențelor)
- **cercetare și inovare** (crearea de noi produse și servicii care să genereze creștere economică și noi locuri de muncă și să ne ajute să facem față provocărilor de ordin social)
- **societatea digitală** (utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor)

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Inițiative		Obiective
1.O agendă digitală pentru Europa prin care –și propune să creeze o piață digitală unică, bazată pe internet rapid și ultrarapid și pe aplicații interoperabile:	1.Până în 2013: acces universal la internet în bandă largă 2.Până în 2020: acces universal la internet mult mai rapid (cel puțin 30Mbps) 3.Până în 2020: o viteză a internetului de peste 100 Mbps în peste 50% din locuințele din Europa.	1. Un nivel al investițiilor publice și private în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul UE ; condiții mai bune pentru cercetare, dezvoltare și inovare 2. O rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani , până în 2020 (prin crearea de condiții favorabile inserției profesionale, în special pentru femei, tineri, persoane în vârstă sau necalificate și imigranți legali) 3. Rezultate mai bune pe plan educațional, în special - reducerea abandonului școlar la mai puțin de 10% - creșterea până la cel puțin 40% a ponderii absolvenților de studii superioare sau echivalente în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani
2.O Uniune a inovării, prin care își propune:	1.Să reorienteze politica în materie de cercetare, dezvoltare și inovare către domenii care prezintă provocări majore pentru societate (schimbări climatice, utilizarea eficientă a energiei și a resurselor, schimbări demografice, sănătatea populației etc.) 2.Să consolideze toate verigile din lanțul inovării , de la cercetarea fundamentală la comercializare.	
3.Tineretul în mișcare, prin care își propune:	1.Să-i ajute pe studenți și pe stagiaari să studieze în străinătate 2.Să-i pregătească mai bine pe tineri pentru piața muncii 3.să îmbunătățească performanțele universităților europene și să le facă mai atractive pe plan internațional 4.să amelioreze toate aspectele legate de educație și formare (exelență academică, egalitate de șanse etc.)	

De ce avem nevoie de o creștere inteligentă?

Creșterea economică mai moderată a Europei în raport cu principalii săi concurenți se explică în mare parte prin existența unor **diferențe în materie de productivitate** cauzate parțial de:

- nivelul mai redus al investițiilor în cercetare, dezvoltare și inovare
- utilizarea insuficientă a tehnologiilor informației și comunicațiilor
- accesul dificil la inovare în anumite sectoare ale societății.

De exemplu:

- Întreprinderile europene reprezintă în prezent numai un sfert din piața mondială a **tehnologiilor informației și comunicațiilor**, în valoare de circa 2 000 de miliarde de euro.

- Întârzierea cu care se introduce **internetul de mare viteză** influențează negativ capacitatea Europei de a inova, de a difuza cunoștințe și de a comercializa bunuri și servicii și, de asemenea, duce la izolarea zonelor rurale.

Educație și formare

- Circa **25%** dintre elevii europeni **au dificultăți la citire**.
- Prea mulți tineri **părăsesc sistemele de educație/ formare fără să obțină o calificare**.
- Numărul persoanelor cu studii medii a crescut, însă calificările acestora deseori nu corespund **cerințelor de pe piața muncii**.
- **Mai puțin de o treime dintre europenii** cu vârste între 25 și 34 de ani **au absolvit o facultate**, față de 40% în SUA și peste 50% în Japonia.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

• În clasamentele internaționale, universitățile europene nu ocupă poziții de frunte – doar 2 dintre ele se numără printre primele 20 din lume (a se vedea indicele Shanghai - ARWU).

Îmbătrânirea populației

• Pe măsură ce speranța de viață crește și natalitatea scade, **un număr din ce în ce mai mic de europeni aflați în câmpul muncii** trebuie să susțină **un număr din ce în ce mai mare de pensionari** și să finanțeze restul sistemului de protecție socială.

• În prezent, numărul persoanelor cu vârsta de peste 60 de ani crește de două ori mai rapid decât înainte de 2007 (aproximativ două milioane de persoane pe an, față de un milion, în perioada precedentă).

• O economie bazată pe cunoaștere mai dezvoltată le va permite **europenilor să rămână în câmpul muncii mai mult timp** și să reducă presiunea exercitată asupra sistemelor de protecție socială.

B.

CREȘTERE

DURABILĂ:

Pentru o economie mai competitivă, mai ecologică și mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și pentru a asigura o creștere economică durabilă, trebuie:

a) să dezvoltăm o economie mai competitivă, cu emisii scăzute de CO₂, care să utilizeze resursele în mod eficient și durabil

b) să protejăm mediul, să reducem emisiile de gaze cu efect de seră și să stopăm pierderea biodiversității

c) să profităm de poziția Europei ca lider în dezvoltarea de noi tehnologii și metode de producție ecologice

d) să introducem rețele electrice inteligente și eficiente

e) să valorificăm rețelele europene pentru a le acorda întreprinderilor (în special micilor producători) un avantaj competitiv suplimentar

f) să îmbunătățim mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri

g) să-i ajutăm pe consumatori să aleagă produse și servicii, în cunoștință de cauză.

Inițiative		Obiective
4. O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor	Pentru a trece la o economie care utilizează resursele în mod eficient și emite mai puțin CO ₂ , trebuie să reducem dependența creșterii economice de resurse și energie, în special prin: - reducerea emisiilor de CO ₂ - îmbunătățirea securității energetice - reducerea cantității de resurse utilizate	1. Reducerea cu 20%, până în 2020, a emisiilor de gaze cu efect de seră față de nivelul din 1990 - UE este dispusă să reducă emisiile chiar și cu 30%, cu condiția ca și alte țări dezvoltate să își asume angajamente similare și ca țările în curs de dezvoltare să contribuie, în măsura posibilităților, în cadrul unui acord global.
5. O politică industrială pentru era globalizării	UE are nevoie de o politică industrială care să sprijine întreprinderile, în special pe cele mici, în eforturile lor de adaptare la globalizare, de depășire a crizei economice și de trecere la o economie cu emisii scăzute de CO ₂ : - sprijinind spiritul antreprenorial, pentru ca întreprinderile europene să devină mai performante și mai competitive - acoperind toate elementele lanțului valoric din	2. Creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	ce în ce mai globalizat, de la accesul la materii prime la serviciile post-vânzare. O astfel de politică poate fi elaborată doar în strânsă cooperare cu întreprinderile, sindicatele, mediul academic, ONG-urile și organizațiile de consumatori.	20% 3. Creșterea cu până la 20% a eficienței energetice.
--	---	--

De ce avem nevoie de o creștere durabilă?

Dependența excesivă de combustibilii fosili

Faptul că depindem atât de mult de petrol, gaz și cărbune:

- expune consumatorii și întreprinderile la fluctuațiile de preț
- ne amenință securitatea economică
- contribuie la schimbările climatice.

Disponibilitatea resurselor naturale

Concurența pentru resursele naturale se va intensifica la nivel global și va exercita presiuni asupra mediului. Politica de dezvoltare durabilă a UE poate contribui la diminuarea acestor presiuni.

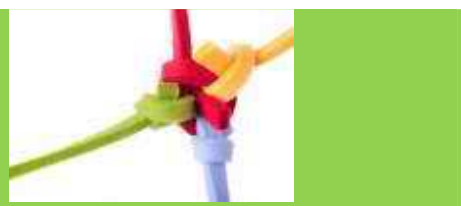
Schimbările climatice

- Pentru a atinge obiectivele de combatere a schimbărilor climatice, trebuie să accelerăm ritmul de reducere a emisiilor și să exploatăm noile tehnologii (instalații eoliene și solare, captarea și stocarea carbonului etc.).
- De asemenea, trebuie să consolidăm capacitatea de rezistență a economiilor în fața riscurilor climatice, precum și capacitatea de prevenire a dezastrelor și de reacție la acestea.

Competitivitatea

- UE trebuie să-și amelioreze productivitatea și competitivitatea și să-și mențină poziția de vârf în domeniul tehnologiilor ecologice, mai ales în raport cu concurența sporită din China și America de Nord.
- Atingerea obiectivelor europene în domeniul energiei ne-ar permite economisirea, până în 2020, a 60 de miliarde de euro la importurile de petrol și gaz. Pe lângă avantajul economic, acest fapt ne-ar permite să îmbunătățim securitatea energetică.
- Un nivel sporit de integrare a pieței europene a energiei ar putea contribui la o creștere a PIB-ului UE cu 0,6% până la 0,8%.
- Dacă UE și-ar mări ponderea surselor regenerabile la 20%, ar putea fi create 600 000 de noi locuri de muncă - și alte 400 000 dacă este atins obiectivul de 20% privind eficiența energetică.
- Este necesar să ne asigurăm că măsurile care vizează reducerea emisiilor țin cont de maximizarea beneficiilor și de minimizarea costurilor, inclusiv prin utilizarea de soluții tehnice inovatoare.

**C.
CREȘTERE
FAVORABILĂ
INCLUZIUNII:**

Creștere favorabilă incluziunii – O economie cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, asigurând coeziunea economică, socială și teritorială

Creșterea favorabilă incluziunii presupune:

- o rată mai mare de ocupare a forței de muncă - **locuri de muncă mai bune și mai numeroase**, în special pentru femei, tineri și lucrători de peste 55 de ani

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- creșterea capacității de anticipare și gestionare a schimbării prin **investiții în formare profesională și îmbunătățirea competențelor**
- **modernizarea** piețelor muncii și a sistemelor de protecție socială
- garantarea **accesului tuturor la beneficiile creșterii economice.**

Ocuparea forței de muncă:

- **Populația activă a Europei este în scădere** datorită schimbărilor demografice. Cei aflați în câmpul muncii trebuie să susțină un număr din ce în ce mai mare de persoane inactive.
- UE trebuie să-și mărească **rata de ocupare a forței de muncă**. Aceasta este deosebit de scăzută în rândul **femeilor** (63%, față de 76% în rândul bărbaților, în intervalul de vârstă 20-64 de ani) și al **lucrătorilor cu vârsta între 55 și 64 de ani** (46%, față de 62% în SUA și Japonia).
- Programul de lucru al europenilor este **cu 10% mai scurt** decât cel al americanilor sau al japonezilor.
- Din cauza **crizei economice**, tinerii și persoanele disponibilizate își găsesc mai greu un loc de muncă. Rata **șomajului în rândul tinerilor** a ajuns la 21%.

Competențe:

În UE, aproximativ **80 de milioane de persoane au doar competențe de bază** și nu beneficiază de programe de învățare de-a lungul vieții în aceeași măsură ca și persoanele cu un nivel ridicat de educație.

- Până în 2020, circa **16 milioane de noi locuri de muncă vor necesita calificări superioare**, în timp ce cererea de personal necalificat va scădea cu aproximativ 12 milioane.
- Este din ce în ce mai important să dobândim și să ne dezvoltăm **noi competențe**.

Combaterea sărăciei:

- Chiar și înainte de criză, **80 de milioane de persoane (din care 19 milioane copii) erau expuse riscului sărăciei**.

- Pentru **8% din populația activă**, veniturile nu asigură depășirea pragului sărăciei.
- În prezent, în Europa sunt **23 de milioane de șomeri** – 10% din populația activă.

- Pentru ca economia noastră **să se dezvolte și să se mențină competitivă**, avem nevoie de mai multe locuri de muncă.
- Începând cu 2012, populația de vârstă activă va începe să scadă.
- Pentru a asigura **durabilitatea sistemelor noastre de protecție socială**, numărul lucrătorilor trebuie să crească.

De asemenea, UE sprijină creșterea favorabilă incluziunii prin proiectele și investițiile în domeniul dezvoltării regionale, prin care reduce discrepanțele dintre regiuni și asigură accesul tuturor europenilor la beneficiile creșterii economice.

Inițiative		Obiective
<u>6.O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă</u>	<ul style="list-style-type: none"> • să ajute cetățenii să dobândească noi competențe, să se adapteze la schimbările de pe piața muncii și să se reorienteze profesional • să modernizeze piețele muncii, pentru a spori productivitatea muncii și rata de ocupare a forței de muncă, pentru a 	<p style="text-align: center;">OBIECTIVE</p> <p>1. O rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani până în 2020 (prin crearea de condiții favorabile inserției)</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	<p>reduce șomajul și pentru a asigura durabilitatea modelelor sociale europene.</p>	<p>profesionale, în special pentru femei, tineri, persoane în vârstă sau necalificate și imigranți legali)</p>
<p>7. O platformă europeană pentru combaterea sărăciei</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • să asigure coeziunea economică, socială și teritorială • să garanteze respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor care suferă de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale și să le asigure acestora un trai demn și un rol activ în societate • să sprijine măsurile care favorizează integrarea în comunitate, formarea și inserția profesională și accesul la protecție socială. 	<p>2. Rezultate mai bune pe plan educațional, în special:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reducerea abandonului școlar la mai puțin de 10% - creșterea până la cel puțin 40% a ponderii absolvenților de studii superioare sau echivalente în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani <p>3. reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale.</p>

Platforma are la bază cinci domenii de acțiune:

- **elaborarea de măsuri care să acopere tot spectrul politicilor:** piața muncii, venitul minim garantat, îngrijirile de sănătate, educația, locuințele și accesul la un cont bancar de bază
- **o mai bună utilizare a fondurilor UE pentru a sprijini incluziunea socială.** Comisia a propus alocarea a 20% din Fondul social european combaterii sărăciei și excluziunii sociale.
- **promovarea de date fiabile** care să demonstreze eficiența sau lipsa de eficiență a **inovațiilor în materie de politică socială** înainte ca acestea să fie implementate pe scară largă
- **derularea de parteneriate cu societatea civilă** pentru a susține mai eficient punerea în aplicare a reformelor politicilor sociale. Participarea persoanelor care se confruntă cu sărăcia s-a dovedit a fi un catalizator pentru strategiile privind incluziunea.
- **coordonarea consolidată a politicilor statelor membre** a fost stabilită prin utilizarea metodei deschise de coordonare în materie de protecție și incluziune socială (MDC în domeniul social) și, în special, prin intermediul Comitetului pentru protecție socială.

Obiectivul Strategiei Europa 2020 în materie de reducere a sărăciei incită Comisia Europeană să pună un accent mai mare pe aspectele sociale în Analiza anuală a creșterii.

Răspunsurile politice sunt conforme cu abordarea în materie de investiții sociale.

Principalele acțiuni

Monitorizarea reformelor economice și structurale ale statelor membre prin intermediul semestrului european

Toate statele membre ale UE au transpus obiectivele Strategiei Europa 2020 în obiective naționale și politici de consolidare a creșterii. Aceste eforturi individuale trebuie să fie coordonate pentru a facilita obținerea impactului dorit asupra creșterii și coeziunii.

Tabloul de bord

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Comisia a identificat o serie de acțiuni care ar putea fi implementate la nivel european pentru a garanta atingerea obiectivelor în materie de combatere a sărăciei. Acestea sunt prezentate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește Comunicarea privind Platforma europeană de combatere a sărăciei și excluziunii sociale. Comisia va publica periodic tablouri de bord referitoare la progresele înregistrate.

Acțiunile platformei – finalizate

Acțiunile platformei – în curs

Convenția anuală a Platformei europene de combatere a sărăciei și excluziunii sociale

Convenția anuală le oferă factorilor de decizie, principalelor părți interesate și persoanelor care s-au confruntat cu sărăcia posibilitatea de a face schimb de idei.

Convenția din 2013, Bruxelles (Belgia)

Convenția din 2012, Bruxelles (Belgia)

Convenția din 2011, Cracovia (Polonia)

Informații detaliate privind punerea în aplicare a strategiei la nivel european și translatarea acestora la nivel național sunt cuprinse în secțiunea **Dosare de actualitate** – [Strategia Europa 2020](#).

Protecție socială și incluziune socială

Comisia Europeană sprijină și completează politicile statelor membre în domeniile protecției sociale și incluziunii sociale.

Inițiativele emblematice ale Strategiei Europa 2020, inclusiv Platforma europeană de combatere a sărăciei și excluziunii sociale și Agenda pentru noi competențe și locuri de muncă, sprijină eforturile îndreptate către realizarea acestor obiective.

Prin intermediul Pachetului privind investițiile sociale, Comisia furnizează orientări statelor membre, pentru a le ajuta să-și modernizeze sistemele de protecție socială, cu obiectivul investiției sociale de-a lungul vieții. Pachetul de măsuri vine în completarea următoarelor inițiative:

- Pachetul privind ocuparea forței de muncă, prin care se stabilește calea de urmat către o redresare generatoare de locuri de muncă
- Cartea albă privind pensiile, care prezintă o strategie pentru garantarea unor pensii adecvate, sustenabile și sigure
- Pachetul privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, care abordează în mod special situația tinerilor.

Cadrul politic

Semestrul european stabilește cadrul de care este nevoie pentru a **orienta și monitoriza reformele economice și sociale pe care trebuie să le implementeze țările UE** în vederea atingerii obiectivelor Strategiei Europa 2020. Problemele și soluțiile propuse sunt menționate în recomandările adresate fiecărei țări.

Întrucât politicile sociale sunt parte integrantă a Strategiei Europa 2020, Comisia sprijină și eforturile statelor membre menite să abordeze problemele sociale prin acțiunile prevăzute de Platforma europeană de combatere a sărăciei și excluziunii sociale și de Pachetul de măsuri privind investițiile sociale, ca și prin fondurile UE, în special Fondul social european.

Cooperare politică

Comisia cooperează cu statele membre prin intermediul Comitetului pentru protecție socială, folosind metoda deschisă de coordonare (MDC), în domenii precum incluziunea socială, sănătatea, îngrijirile pe termen lung și pensiile (MDC în domeniul social).

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Metoda deschisă de coordonare în domeniul social este un **proces voluntar** pentru cooperarea politică, bazat pe stabilirea unor obiective comune și evaluarea progreselor înregistrate prin utilizarea unor indicatori comuni. Acest proces implică și colaborarea strânsă cu părțile interesate, inclusiv cu partenerii sociali și societatea civilă.

Strategia europeană privind ocuparea forței de muncă

Strategia europeană privind ocuparea forței de muncă își propune să creeze locuri de muncă mai multe și mai bune pe tot teritoriul Uniunii Europene. Ea se inspiră din Strategia Europa 2020.

Strategia europeană privind ocuparea forței de muncă le oferă statelor membre un cadru („metoda deschisă de coordonare”) pentru a face schimb de informații, pentru a discuta și pentru a-și coordona politicile în domeniul ocupării forței de muncă.

Se bazează pe Analiza anuală a creșterii, care stabilește prioritățile UE pentru anul următor în materie de creștere economică și creare de locuri de muncă și deschide Semestrul european, care promovează o mai strânsă coordonare a politicilor economice și bugetare ale guvernelor naționale.

În fiecare an, acest proces (care este sprijinit de activitatea Comitetului pentru ocuparea forței de muncă) implică următoarele etape:

- orientările privind ocuparea forței de muncă – priorități și obiective comune pentru politicile în domeniu. Sunt propuse de Comisie, aprobate de guvernele naționale și adoptate de Consiliul UE.
- raportul comun privind ocuparea forței de muncă – se bazează pe (a) evaluarea situației de pe piața europeană a muncii, (b) punerea în aplicare a orientărilor în materie de ocupare a forței de muncă, (c) examinarea proiectelor de programe naționale de reformă de către comitetul pentru ocuparea forței de muncă. Face parte din Analiza anuală a creșterii, este publicat de Comisie și adoptat de Consiliul UE.
- programele naționale de reformă – transmise de guvernele naționale, analizate de către Comisie pentru a garanta că sunt compatibile cu obiectivele Strategiei Europa 2020 (bază de date – programele naționale de reformă înainte de 2011).
- recomandări specifice fiecărei țări – publicate de către Comisie, bazate pe analiza programelor naționale de reformă.

Pentru a reacționa față de nivelul ridicat al șomajului în Europa, Comisia a lansat în aprilie 2012 un set de măsuri, care formează așa-numitul „pachet privind ocuparea forței de muncă”.

Strategia europeană privind ocuparea forței de muncă se bazează pe Agenda pentru noi competențe și locuri de muncă și este sprijinită de Observatorul european pentru ocuparea forței de muncă și Programul de învățare reciprocă.

Măsuri concrete

- Previziuni realizate de Centrul european pentru dezvoltarea formării profesionale (Cedefop);
- Analiza tendințelor la nivel sectorial și crearea unor consilii sectoriale privind competențele;
- Cadrul european privind competențele cheie în procesul de învățare de-a lungul vieții – definește cele opt competențe esențiale de care avem nevoie într-o societate a cunoașterii;
- Activități permanente de cercetare împreună cu OIM și OCDE;
- Clasificarea europeană a aptitudinilor/competențelor, calificărilor și ocupațiilor (European Skills/Competences, qualifications and Occupations – ESCO) – în curs de elaborare – va descrie cele mai importante aptitudini, competențe și calificări pentru diferite profesii

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- Cadrul european al calificărilor – definește calificările pe baza rezultatelor procesului de învățare, astfel încât oricine să poată înțelege ce înseamnă acestea concret;
- **Finanțare europeană** – prin Fondul social european și Programul de învățare de-a lungul vieții;
- **Forumul pentru dialogul universități-întreprinderi** – încurajează dialogul dintre întreprinderi și furnizorii de servicii educaționale și de formare profesională.

II.2. CONTEXT NAȚIONAL

PROGRAMUL NAȚIONAL DE REFORMĂ 2014

-context economic-

În primăvara anului 2013, după ieșirea din recesiune și trei trimestre consecutive de creștere economică ușoară, previziunile de iarnă ale Comisiei Europene au anunțat continuarea redresării economice în majoritatea statelor membre și în UE în ansamblul său, fiind revizuite în sens crescător ratele de creștere ale produsului intern brut în comparație cu previziunile din toamna anului 2013.

Astfel, după o **creștere reală a produsului intern brut cu doar 0,1% în UE și scăderea cu 0,4% în zona euro în anul 2013**, se estimează că activitatea economică se va accelera în 2014 și 2015, rata de creștere a produsului intern brut ajungând la 2,0% în UE și, respectiv, 1,8% în zona euro.

Programul de asistență financiară preventivă

În anul 2013, România a încheiat un nou acord de asistență preventivă cu instituțiile financiare internaționale (FMI/UE/BM) pentru perioada 2013-2015. Acordarea asistenței este condiționată de implementarea unui **program cuprinzător de politici economice**, cu accent pe *măsuri de reformă structurală* referitoare, în special, la capacitatea administrativă, piețele produselor, mediul de afaceri, piața muncii, pensii, întreprinderi de stat și asistența medicală. De asemenea, programul conține continuarea *consolidării fiscale, reforma administrației fiscale, ameliorarea administrării și a controlului finanțelor publice, precum și reforme monetare, de asigurare a stabilității financiare și reforma pieței financiare*.

Direcțiile majore de reformă economică asumate de Guvernul României în cadrul acordului de asistență financiară de tip preventiv cu UE conțin priorități și direcții de acțiune care continuă sau sunt complementare cu măsurile adoptate în cadrul PNR 2011 – 2013, inclusiv referitoare la implementarea recomandărilor specifice de țară.

Continuarea consolidării fiscale	<p>România își va reduce soldul bugetului structural cu cel puțin 0,5% pe an până la atingerea obiectivului pe termen mediu (deficit structural al bugetului general consolidat de 1% din PIB până în anul 2015) și îl va menține și ulterior acestei date. Totodată, vor continua eforturile de a preveni o nouă acumulare de arierate în sectorul administrației publice, atât la nivelul administrației centrale, cât și al celei locale.</p>	<p>Pentru anul 2014, autoritățile au aprobat un buget în concordanță cu ținta de deficit stabilită în cadrul Strategiei fiscal-bugetare 2014-2016; în perioada 1 ianuarie - 28 februarie 2014, execuția bugetară s-a încheiat cu un deficit de 0,46% din PIB. Autoritățile intenționează continuarea ajustării fiscale și în anul 2015, astfel încât România să îndeplinească Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu⁶ (OTM), permițând, în același timp, creșteri ale cheltuielilor privind co-finanțarea proiectelor sprijinite de UE.</p> <p>Pentru a se încadra în ținta de deficit, autoritățile au implementat măsuri adiționale: începând din 2014, a fost introdusă o formulă de indexare a accizelor cu nivelul inflației; baza de impozitare a companiilor pentru impozitele pe proprietate a fost lărgită pentru a include structurile speciale; redevențele pentru resursele minerale, altele decât petrol și gaze, au fost majorate cu 25%; de asemenea, majorarea salariului minim va genera și ea venituri suplimentare. După cum prevede deja Codul Fiscal, cotele impozitelor pe proprietate aplicabile persoanelor fizice pot fi majorate cu 20%, la latitudinea autorităților locale.</p> <p>De asemenea, în conformitate cu prevederile UE privind guvernanta fiscală, Legea Responsabilității Fiscale a fost modificată pentru a integra ținte fiscale structurale și măsuri corective în cazul abaterilor. Guvernul va încerca să vizeze un efort structural de ½ procent din PIB până când se va realiza Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu; urmând această traiectorie, se așteaptă atingerea OTM până în anul 2015.</p>
---	--	--

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

<p style="text-align: center;">Consolidarea guvernanței fiscale și reforma fiscală structurală</p>	<p>România va continua <i>consolidarea cadrului de guvernanță fiscală</i>; implementarea <i>Pactului Fiscal</i> este crucială în acest sens. <i>Consiliul Fiscal</i> trebuie să analizeze în detaliu politica fiscală, iar planificarea bugetară multi-anuală trebuie îmbunătățită.</p>	<p>Implementarea unor acțiuni care răspund recomandării referitoare la consolidarea fiscală favorabilă creșterii, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în vederea creșterii eficienței sistemului fiscal, au fost redactate primele versiuni ale proiectelor de modificare a Codului Fiscal și a Codului de Procedură Fiscală; - pentru diversificarea modalităților de impunere fiscală, la 2 octombrie 2013, guvernul a aprobat proiectul de lege privind introducerea impozitului forfetar pentru anumite categorii de persoane juridice române, în prezent acesta aflându-se la Parlament; - în ceea ce privește reducerea fiscalității, a fost realizată o analiză privind impactul fiscal al reducerii CAS și al neimpozitării profitului reinvestit; este în curs de realizare o analiză de oportunitate privind reducerea cotei standard de TVA pentru perioada 2014-2016. De asemenea, a fost finalizat raportul <i>Băncii Mondiale privind impozitarea forței de muncă în România</i> (probleme și opțiuni de reformă) iar în prezent se analizează, împreună cu reprezentanții Casei Naționale de Pensii Publice, oportunitatea și măsurile efective de reducere a CAS; - în vederea îmbunătățirii sistemului de contribuții sociale, a fost demarată o analiză cuprinzătoare prin care se urmărește identificarea unor potențiale baze de calcul a contribuțiilor sociale, cu precădere pentru contribuția de sănătate, în vederea limitării scutirilor la plata contribuției de sănătate pentru anumite activități independente; într-o primă etapă, s-a realizat lărgirea bazei de impozitare și limitarea scutirii pentru veniturile din chirii și din arendă, prin OUG nr. 88/20 septembrie 2013. <p>În privința îmbunătățirii sistemului de colectare a impozitelor, în cursul anului 2013, a fost demarată reorganizarea structurii <i>Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF)</i> prin înființarea nivelului regional și a fost aprobat proiectul de modernizare a administrației fiscale (în parteneriat cu Banca Mondială). Astfel, în septembrie 2013, au fost înființate opt direcții regionale urmând ca până în 2015 să fie înființate 47 de unități fiscale locale. De asemenea, au fost realocați aproximativ 1700 de angajați către activități de prevenție și inspecție.</p> <p>În contextul <i>Strategiei ANAF pentru perioada 2013-2017</i>, reformele în domeniul colectării veniturilor statului se vor concentra pe combaterea fermă a evaziunii fiscale, îmbunătățirea conformării voluntare și pe creșterea eficienței colectării, având drept scop creșterea veniturilor statului ca procent din PIB.</p> <p>De asemenea, în cursul anului 2013, ANAF a implementat măsuri referitoare la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reducerea volumului arieratelor la bugetul general consolidat; - inițierea unor campanii de conștientizare privind obligațiile fiscale în rândul contribuabililor; - extinderea surselor de informații fiscale: în perioada 1 ianuarie 2013 – 15 martie 2014 au fost încheiate 11 noi protocoale de colaborare (cu ANPIS, STS, CNADNR, MSI, ROMPAN, CC, MAI, CNAS7, Inspekția Muncii, ONJN și CNA8) și au fost inițiate demersuri pentru alte 10 protocoale cu instituții și autorități publice; - combaterea muncii nedeclarate: au fost efectuate inspecții fiscale privind modul de înregistrare, declarare și plată a impozitului pe veniturile de natură salarială și a contribuțiilor sociale aferente
	<p style="text-align: center;">Administrarea și controlul finanțelor publice - implementarea unui sistem de control al angajamentelor va asigura reducerea și controlul arieratelor.</p>	
	<p>În sectorul sanitar mecanismele de control bugetar</p>	<p>Să continue reformele în sistemul sănătății pentru a spori eficiența, calitatea și accesibilitatea acestuia, în special pentru persoanele</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	<p>vor fi consolidate prin mecanisme mai bune de raportare și monitorizare, în special cu privire la cheltuielile cu spitalele și cu medicamentele, pentru a se evita acumularea de noi arierate</p>	<p>defavorizate și pentru comunitățile îndepărtate și izolate; să reducă recurgerea la spitalizarea excesivă a pacienților, inclusiv prin îmbunătățirea serviciilor de tratament ambulatoriu.</p> <p>În scopul creșterii accesului persoanelor aparținând comunităților îndepărtate și izolate la servicii medicale, MS evaluează oportunitatea de a dezvolta o infrastructură de asistență medicală comunitară, la nivelul autorităților publice locale, inclusiv prin proiecte finanțate din fonduri elvețiene, norvegiene și structurale. <i>Informatizarea sistemului de sănătate</i> va continua prin instalarea software-ului standard pentru implementarea programului <i>Fișa electronică a pacientului</i> și prin finalizarea procesului de tipărire a cardurilor naționale de sănătate. De asemenea, va continua dezvoltarea și modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale și dotarea acestora cu aparatură/echipamente medicale și mijloace de transport. A se vedea <i>Strategia națională de sănătate 2014-2020</i></p>
	Prioritizarea investițiilor publice va fi consolidată, pentru fructificarea potențialului de creștere economică.	
Gestionarea datoriei publice	Autoritățile vor lua măsuri necesare pentru a îmbunătăți gestionarea datoriei publice în vederea diminuării riscurilor și îmbunătățirii curbei de randament pentru datoria publică.	
Reglementarea și supravegherea sectorului financiar	<p>Autoritățile vor continua să îmbunătățească cadrul <i>măsurilor de stabilizare bancară</i> și legislația privind <i>Fondul de Garantare a Depozitelor</i>. Banca Națională a României a clarificat prevederile aplicabile eliminării din bilanț a împrumuturilor și va efectua o analiză cuprinzătoare a calității activelor în sectorul bancar. Pentru dezvoltarea în continuare a <i>pieței de capital</i> și diversificarea surselor de finanțare pentru bănci, autoritățile vor modifica legislația privind obligațiunile bancare garantate.</p> <p>Autoritățile vor asigura menținerea <i>disciplinei de creditare</i> și evitarea hazardului moral în rândul debitorilor. De asemenea, autoritățile vor organiza consultări extinse cu toate părțile implicate referitoare la noile prevederi privind clauzele abuzive din legea pentru punerea în aplicare a codului de procedură civilă și vor asigura judecarea cazurilor ce implică astfel de clauze abuzive de către instanțe superioare sau de către o instanță specializată.</p> <p>Pentru a întări <i>supravegherea pieței financiare nebankare</i> și a favoriza protecția consumatorilor, autoritățile vor asigura amendarea legislației privind autoritatea integrată de reglementare a sectorului financiar nebankar - Autoritatea de Supraveghere Financiară - în sensul respectării celor mai bune practici internaționale.</p>	
Reforme structurale :	<p>Reformele structurale vizează îmbunătățirea funcționării piețelor, creșterea rezistenței la șocurile externe și consolidarea potențialului de creștere pe termen lung al economiei românești. Reformele structurale din cadrul acestui program acoperă o parte a recomandărilor specifice de țară adresate României în contextul Semestrului European. Recomandările specifice de țară care nu sunt acoperite de acest program sunt implementate și monitorizate în cadrul PNR 2014.</p>	
-restructurarea întreprinderilor de stat, inclusiv privatizarea acestora	<p>, va fi accelerată pentru diminuarea riscurilor generate de acumularea de arierate și pierderi din exploatare, sporind în același timp viabilitatea financiară a majorității operațiunilor acestor societăți. Autoritățile vor lua măsuri de consolidare a guvernantei corporative a întreprinderilor de stat, inclusiv în sectorul financiar.</p>	
- în sectorul energetic	<p>va continua implementarea măsurilor importante din cele două programe anterioare, printre acestea numărându-se și implementarea foilor de parcurs pentru liberalizarea pieței gazelor naturale și a energiei electrice.</p>	
-sporirea eficienței și eficacității administrației publice	<p>una din principalele reforme vizate de program, iar autoritățile române vor raporta semestrial Comitetului Economic și Financiar/ Comitetului de Politică Economică progresele înregistrate în acest domeniu.</p>	<p>Consolidarea capacității instituțiilor de elaborare și coordonare a politicilor publice, a celei de management financiar și organizațional rămâne un obiectiv important, autoritățile române continuând demersurile de implementare a planurilor de acțiune derivate din recomandările BM22. În 2013, planurile au fost revizuite, astfel încât acestea să contribuie la întărirea eficienței administrației publice.</p> <p>Pentru a facilita accesarea fondurilor europene în perioada de programare 2014-2020, o atenție deosebită este acordată definitivării procesului de elaborare a <i>Strategiei pentru consolidarea administrației publice</i> și adoptare a acesteia de către guvern. O variantă de lucru a proiectului de strategie a fost realizată în februarie-martie 2014, având ca punct de plecare <i>analiza cauzelor structurale ce au condus la o capacitate administrativă redusă.</i></p> <p>Din perspectiva sporirii profesionalismului funcționarilor publici, ANFP s-a axat pe activitatea de fundamentare a deciziilor de modificare/completare a legislației primare din domeniu, precum și pe monitorizarea aplicării unitare a reglementărilor specifice, elaborând</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

		<p>rapoarte semestriale privind respectarea normelor de conduită, standardele etice și implementarea procedurilor disciplinare.</p> <p>- întărirea mecanismelor de coordonare între diferitele niveluri de guvernare, unele demersuri au fost deja întreprinse în contextul derulării procesului de regionalizare-descentralizare, demarat în februarie 2013. Pentru <i>continuarea descentralizării administrative și financiare</i>, au fost elaborate propunerile de modificare și completare a actelor normative necesare pentru transferul de competențe administrative și financiare către autoritățile administrației publice locale, precum și proiectul legii privind descentralizarea, asupra căruia guvernul și-a angajat răspunderea în fața Parlamentului pe 19 noiembrie 2013. Având în vedere Decizia CCR nr. 1/201425 prin care legea descentralizării a fost declarată neconstituțională în ansamblul său, în perioada 2014-2016 guvernul intenționează să reia elaborarea cadrului legislativ necesar pentru continuarea procesului de descentralizare. În ce privește <i>organizarea și funcționarea regiunilor</i>, cadrul normativ a fost analizat de către MDRAP, însă formularea de propuneri de modificare a principalelor acte normative din domeniu este condiționată de organizarea și validarea referendumului național pentru revizuirea Constituției.</p> <p>În vederea îmbunătățirii calității actelor legislative, SGG/CPM are în implementare o serie de acțiuni demarate în 2013.</p> <p><i>Codul de conduită a funcționarilor publici</i> (Legea nr. 7/2004), <i>Statutul funcționarilor publici</i> (Legea nr. 188/1999)</p> <p>În scopul creșterii capacității de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune, au continuat să fie întreprinse măsuri pentru <i>sprijinirea beneficiarilor în identificarea și asigurarea resurselor financiare necesare derulării proiectelor</i>, dar și pentru asigurarea unui management eficace de proiect. Astfel, a fost introdus un nou mecanism de decontare, care sprijină beneficiarii aflați în imposibilitatea de a achita facturile pentru servicii/bunuri/execuție lucrări recepționate acceptate la plată. Acest mecanism permite ca facturile transmise de contractori și avizate de beneficiari să fie decontate direct de Autoritățile de Management (AM), eliminându-se presiunea asupra bugetelor beneficiarilor</p> <p>Pentru optimizarea cerințelor și practicilor de control și audit din partea organismelor abilitate, dar și pentru asigurarea unei interpretări unitare a prevederilor legale privind eliminarea neregulilor, a fost constituit un grup de lucru permanent care emite soluții unitare, pe baza sesizărilor primite de la AM sau rezultate din propria activitate, grupul devenind operațional din iunie 2013.</p> <p>A fost elaborat un <i>Cod de etică și integritate</i>, Pe parcursul anului 2013, MFE a implementat și monitorizat Planul de acțiuni pentru îmbunătățirea capacității administrative în utilizarea fondurilor. Ca urmare a consultării cu reprezentanții COM, planul va fi revizuit și preluat într-un nou document denumit Plan de măsuri prioritare pentru întărirea capacității de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune.</p> <p>În scopul prevenirii unor eventuale deficiențe în <i>managementul sistemelor de gestiune și control al PO</i>, a fost aprobat <i>Ghidul privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice</i>;</p>
<p>-îmbunătățirea mediului de afaceri și facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii</p>	<p>Un pilon important al agendei de reforme structurale a programului. Acesta vizează reducerea poverii administrative pentru IMM-uri, facilitând accesul acestora la finanțare prin credite bancare și pe piața de capital, reducând incertitudinea juridică prin îmbunătățirea procesului de cadastrare a terenurilor și proprietăților și prin sprijinirea IMM-urilor atunci când își extind afacerile peste hotare. Totodată, programul susține reforma cadrului de reglementare în materie de inovare, cu scopul de a atrage</p>	<p>Să îmbunătățească și să simplifice mediul de afaceri, în special prin reducerea sarcinii administrative pentru IMM-uri și prin punerea în aplicare a unei strategii coerente în materie de e-guvernare; să faciliteze și să diversifice accesul IMM-urilor la finanțare; să asigure realizarea unei asocieri mai strânse între cercetare, inovare și întreprinderi, în special prin acordarea unui statut prioritar activităților de cercetare și dezvoltare care sunt susceptibile să atragă investiții private; să intensifice eforturile în sensul îmbunătățirii calității și independenței sistemului judiciar, precum și a eficienței acestuia în materie de soluționare a cauzelor și de combatere a corupției.</p> <p>Să promoveze concurența și eficiența în industriile de rețea, prin asigurarea independenței și a capacității de acțiune a autorităților naționale de reglementare și prin continuarea reformei guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor deținute de stat din sectoarele energiei și transporturilor; să adopte un plan cuprinzător și pe termen lung în domeniul transporturilor și să îmbunătățească infrastructura de comunicații în bandă largă; să continue să dereglementeze prețurile la gaze și la electricitate și să îmbunătățească eficiența energetică; să îmbunătățească integrarea transfrontalieră a rețelelor energetice și să accelereze punerea în aplicare a proiectelor de interconectare a rețelelor de gaze.</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	investiții străine directe în activități de cercetare și inovare.	
Politica monetară	va urmări menținerea sustenabilă a stabilității prețurilor pe termen mediu, corespunzător țintei staționare de inflație (2,5% ± 1 p.p.).	

Scenariul macroeconomic pentru perioada 2014 – 2017

În România, **produsul intern brut** a crescut în anul 2013 cu 3,5%, fiind al treilea an de creștere (2,3% în 2011 și 0,6% în 2012), ceea ce consolidează tendința de revenire din criza economică și financiară care a afectat și România în anii 2009 și 2010. Creșterea din 2013 s-a datorat, în principal, contribuției pozitive a exportului net (4,4 procente), în timp ce cererea internă s-a redus ca urmare a unei activități investiționale mult sub așteptări.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat o ajustare semnificativă a deficitului, de la o pondere în PIB de 4,4% în 2012, la 1,1% în 2013. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat integral prin investiții străine directe, acestea fiind cu cca. 27% mai mari decât în anul 2012. Concomitent, deficitul bugetului general consolidat s-a ajustat de la 3,0% din PIB în 2012 la 2,3% (metodologie ESA) în 2013, ceea ce înseamnă că sectorul privat a înregistrat un sold pozitiv reprezentând 1,2% din PIB.

În anul 2013, **rata de ocupare** a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 63,9%, ușor îmbunătățită comparativ cu 2012, la o distanță de 6,1 puncte procentuale față de ținta națională de 70% stabilită în contextul *Strategiei Europa 2020*. Numărul total de salariați a crescut cu 0,7% comparativ cu anul 2012, iar **rata șomajului BIM** s-a majorat de la 7,0% în 2012 la 7,3% în 2013.

La sfârșitul anului 2013, **rata anuală a inflației** a ajuns la minimul istoric de după 1990, atingând un nivel de 1,55%, cu 3,4 puncte procentuale sub cel atins la sfârșitul anului 2012. Ca medie anuală, inflația s-a situat cu 0,65 puncte procentuale peste media anului anterior, ajungând la 3,98%.

Având în vedere măsurile structurale luate în 2012 și 2013, în perioada următoare **potențialul de creștere economică** va fi, în medie, de 2,5% anual, în condițiile în care formarea brută de capital fix va reveni la dinamici pozitive, după scăderea de 3,3% din 2013, iar situația de pe piața muncii va cunoaște ușoare îmbunătățiri, astfel încât creșterea ocupării și a numărului de ore lucrate vor compensa evoluția demografică nefavorabilă, ceea ce va conduce la o contribuție pozitivă a factorului muncă la creșterea PIB potențial. De asemenea, productivitatea totală a factorilor va avea o contribuție pozitivă și în creștere.

Gap-ul de producție va continua tendința de reducere, la acest lucru contribuind și redresarea cererii interne. Se estimează că decalajul dintre PIB efectiv și PIB potențial se va închide în anul 2018.

În condițiile prognozei de iarnă a COM, care prevede o accelerare a activității economice în UE, pentru perioada 2014 – 2017 se estimează o îmbunătățire graduală a performanței economice a României. Produsul intern brut se va majora în medie cu 2,9% anual. Scenariul se bazează pe îmbunătățirea activității în toate sectoarele economiei, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export, precum și în sectorul construcțiilor care poate fructifica necesarul de infrastructură existent în toate domeniile.

Creșterea economică

	2013	2014	2015	2016	2017
PIB real	3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
PIB nominal	7,1	5,4	5,5	5,5	5,6
Componentele PIB-ului real					
Cheltuielile consumului privat	1,3	2,0	2,9	3,2	3,3
Cheltuielile consumului guvernamental	-1,8	1,8	1,7	2,5	1,7
Formarea brută de capital fix	-3,3	2,7	4,0	5,2	6,1
Exporturi de bunuri și servicii	13,5	6,6	4,7	4,5	5,0
Importuri de bunuri și servicii	2,4	5,6	5,5	5,8	6,1
Contribuții la creștere PIB (procente)					
Cererea internă finală	-0,3	2,1	3,0	3,6	3,9
Modificarea stocurilor	-0,6	0,00	0,0	0,0	0,0
Export net	4,4	,0,4	-0,4	-0,6	-0,6

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Inflația la sfârșitul fiecărui an se va menține în intervalul cuprins între 3,5% în 2014 și 2,5% în 2017, cu o medie anuală în creștere în 2015, după care se va reduce anual până la 2,7% în 2017. Tendința de reducere a inflației va fi susținută prin menținerea conduitei ferme a politicii monetare și a celorlalte componente ale mix-ului de politici economice (fiscală, a veniturilor). Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o volatilitate redusă pentru prețul internațional al petrolului. Impactul cursului de schimb va fi unul modest, manifestat în sensul susținerii procesului de dezinflație.

	2013	2014	2015	2016	2017
-sfârșitul anului	1,55	3,5	3,1	2,8	2,53,3
-medie anuală	3,98	2,2	3,1	3,0	2,7

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Pe fondul accelerării creșterii economice, se așteaptă ca și **piața muncii** să se îmbunătățească, creându-se condițiile pentru creșterea locurilor de muncă și îmbunătățirea ocupării pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în vederea realizării obiectivului asumat în *Strategia Europa 2020*.

Forța de muncă

	2013	2014	2015	2016	2017
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,9	64,4	65,0	65,9	66,9
- bărbați	71,6	71,9	72,1	72,9	73,6
- femei	56,2	57,0	58,0	59,0	60,2
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7

De asemenea, se așteaptă ca **numărul șomerilor** (conform AMIGO) să intre pe o pantă descrescătoare, astfel încât rata șomajului să se diminueze până la 6,7%, nivel mai mic decât cel din anul 2013 cu 0,6 puncte procentuale.

Evoluția macroeconomică prognozată este expusă la o serie de **riscuri potențiale interne sau externe care pot încetini tendința estimată:**

- **reducerea cererii din UE și, mai ales, din țările care sunt principalii parteneri comerciali ai României, va afecta – prin intermediul exportului, dar și al fluxurilor investiționale – creșterea economică;**
- **creșterea semnificativă a preturilor internaționale (resurse energetice, materii prime, produse agricole);**
- **escaladarea tensiunilor geopolitice, în special cele din apropierea României, ar putea conduce la o creștere suplimentară a preturilor la energie, cu efect negativ asupra inflației;**
- **absorbția scăzută a fondurilor europene, ceea ce ar implica un nivel redus al investițiilor;**
- **menținerea unei creditări limitate a agenților economici și a populației cu efect asupra consumului și investițiilor;**
- **majorarea neprevăzută ale unor impozite, taxe și preturi reglementate;**
- **manifestarea unor condiții climatice nefavorabile pentru agricultură care să conducă la o contracție foarte accentuată a producției agricole, cu efect direct în creșterea inflației și diminuarea creșterii economice.**

Pentru **creșterea calității ocupării persoanelor rezidente în mediul rural**, din FEADR au fost finanțate programe de *formare profesională*, până la 15 martie 2014, 27.306 fermieri care dețin exploatații de semi-subsistență și tineri ce au preluat o exploatație agricolă finalizând cursurile de formare profesională. În scopul diversificării economiei rurale și creșterii competitivității sectorul agricol, până la 15 martie 2014, au fost sprijinite financiar 114 *ferme de familie*, iar 12.998 persoane au beneficiat de finanțare prin măsura de *instalare a tinerilor fermieri*. Din FEADR au fost alocate fonduri pentru *înființarea și dezvoltarea micro-întreprinderilor în sectorul non-agricol și încurajare a activităților turistice*, până la 15 martie 2014, fiind sprijinite financiar 4.566 întreprinderi și create/ menținute 9.559 locuri de muncă.

Prin FSE a fost finanțată *asigurarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale*, până la data de 15 martie 2014, cca. 153.000 persoane rezidente în mediul rural beneficiind de programe de instruire, servicii de orientare/consiliere, evaluarea învățării anterioare etc.

Din FEDR au fost alocate fonduri pentru creșterea contribuției IMM-urilor la **diversificarea economiilor la nivel regional/ local și pentru crearea de locuri de muncă**.

În următoarele douăsprezece luni, în scopul **îmbunătățirii participării pe piața muncii**, măsurile avute în vedere se axează pe subvenționarea angajatorilor pentru a încadra în muncă șomerii care, în termen de cinci ani de la data angajării, îndeplinesc condițiile pentru a solicita pensia anticipată parțială sau pentru limită de vârstă. Pentru persoanele care au părăsit timpuriu școala, sunt planificate o serie de măsuri centrate pe evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistemul informal sau non-formal de educație și formare profesională.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Pentru **creșterea mobilității forței de muncă** va fi finalizată reforma rețelei naționale a serviciilor de ocupare a forței de muncă EURES România, măsura conducând la o mai bună corelare a cererii cu oferta de locuri de muncă și la identificarea de noi oportunități de angajare în cadrul UE pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă.

În scopul **diminuării disparităților regionale în materie de ocupare**, se are în vedere susținerea investițiilor la nivel regional/ local pentru înființarea de noi întreprinderi și crearea de locuri de muncă.

În vederea **atenuării efectelor schimbărilor climatice**, prin intermediul *Fondului pentru Mediu* au fost efectuate lucrări de împădurire pe 704 ha terenuri degradate, finanțate prin *Programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor degradate, reconstrucția ecologică și gospodărirea durabilă a pădurilor* în valoare de 22,90 mil. lei.

În perioada 1 ianuarie 2013- 1 aprilie 2014, în cadrul „*Programului național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități*”, au fost derulate 231 contracte pentru extinderea, reabilitarea și înființarea de spații verzi în localități, în valoare de 172,84 mil. lei.

Pentru **susținerea dezvoltării durabile și îmbunătățirea calității mediului**, România a continuat programele de dezvoltare a **infrastructurii de mediu**. Astfel, în martie 2014, au fost inventariate la nivel național 1225 rețele de canalizare, din care 734 funcționale și 491 în diferite stadii de executare. În ceea ce privește stațiile de epurare a apelor uzate, în decembrie 2013, existau 716 stații, din care 568 funcționale și alte 148 stații finalizate, la care populația nu a fost racordată încă. Astfel, gradul de acoperire cu sisteme de colectare a apelor uzate corespunde unei încărcări biologice de cca. 60% locuitori echivalenți, iar gradul de acoperire cu stații de epurare a apelor uzate corespunde unei încărcări biologice de cca. 50% locuitori echivalenți.

În cadrul programului *Protecția resurselor de apă, sisteme integrate de alimentare cu apă, stații de tratare, canalizare și stații de epurare*, sunt în derulare 179 proiecte, în valoare de 1.002,44 mil. lei cu finanțare de la Fondul pentru Mediu. Precizăm că două proiecte cu o valoare a finanțării de 4,47 mil. lei, au fost finalizate în 2013.

Investițiile realizate în perioada 2007 – 2013 pentru **infrastructura de apă uzată** se ridică la cca. 3.809,37 mil. euro, din care 51,2% pentru reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare și 48,8% pentru reabilitarea și construirea de noi stații de epurare.

Prin POS Mediu se derulează 45 de proiecte în domeniul apei/apelor uzate, cu o valoare totală de 18.352,28 mil. lei. Prin implementarea acestor proiecte, în 278 de localități vor fi reabilitați/realizați circa 6.430 km rețea de canalizare și vor fi realizate 203 stații noi de epurare care vor deservi circa 10.558.687 locuitori echivalenți. De asemenea, vor fi reabilitați/realizați circa 4.083 km de rețea de distribuție și transport a apei potabile și vor fi realizate 189 de stații de clorinare și tratare a apei.

În ceea ce privește **managementul deșeurilor**, până la începutul anului 2014 sunt demarate 30 proiecte în cadrul POS Mediu, în valoare totală de 4.714,75 mil. lei. Odată cu finalizarea acestor proiecte 14.747.217 locuitori vor beneficia de sisteme de management integrat al deșeurilor. Până la sfârșitul trim I/2014 au fost închise 185 de depozite de deșeuri vechi în zonele rurale și 25 de depozite de deșeuri municipale vechi, în zonele urbane.

Pentru îmbunătățirea managementului deșeurilor, inclusiv al deșeurilor periculoase, agenții economici au în derulare 46 de proiecte, în valoare de 130,03 mil. lei, finanțate din *Fondul pentru Mediu*, prin *Programul privind gestionarea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase*.

În vederea **modernizării și realizării de noi capacități de producere a energiei electrice și termice**, a fost continuată, prin intermediul POS CCE61, sprijinirea investițiilor pentru valorificarea biomasei, a resurselor hidro-energetice (în unitățile cu putere instalată mai mică sau egală cu 10 MW), solare, eoliene și a biocombustibililor. Până la 15 martie 2014, au fost invitați la contractare 126 de beneficiari. 82 dintre aceștia au semnat contractele, iar proiectele sunt în curs de implementare, suma finanțării aprobate fiind 2,276 mld. lei.

Promovarea SRE, prin intermediul Fondului pentru Mediu, a fost continuată prin *Programul privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire (Casa verde)*. Prin acest program, până la data de 15 martie 2014, au fost susținute financiar 19.420 sisteme pentru gospodării individuale și 207 sisteme pentru persoane juridice, pentru instalarea unor sisteme de încălzire care utilizează SRE.

În cadrul *campaniilor de informare a populației și a mediului de afaceri* privind importanța creșterii eficienței energetice, au fost organizate 8 seminarii, în 6 orașe, cu participarea a aproximativ 370 de cursanți.

Pentru *promovarea contractului de performanță energetică la nivelul municipalităților*, ANRE a organizat reuniuni de lucru cu echipa de consultanță BERD, precum și cu reprezentanții *European PPP Expertise Centre*. A fost realizat, de asemenea, un seminar online (*webinar*) despre contractele bazate pe performanțele energetice.

S-au înregistrat progrese și în derularea programului *Termoficare 2006-2015 căldură și confort* (componenta căldură); *Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe* (prin mecanismele de finanțare aprobate de OUG nr. 18/2009 și OUG nr. 69/2010) a condus la efectuarea recepțiilor la finalizarea lucrărilor pentru 657 blocuri (23.347 apartamente) și la acordarea a 15 credite cu dobândă subvenționată (pentru asociațiile de proprietari și proprietarii de locuințe unifamiliale).

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Progrese vizibile au fost făcute, de asemenea, în contractarea proiectelor din cadrul *Schemei de finanțare pentru sprijinirea investițiilor în eficiența energetică a blocurilor de locuințe (DMI 1.2 - POR 2007-2013)*, din cele 108 de proiecte depuse până la 15 martie 2014 fiind contractate 34.

În vederea *îmbunătățirii eficienței energetice în gospodăriile și comunitățile cu venituri reduse*, au fost organizate cursuri pentru perfecționarea specialiștilor din domeniu (peste 450 de participanți), au fost identificate două zone pentru producerea unor materiale izolatoare durabile și au fost realizate activități de informare în șapte centre de informare.

Pentru introducerea sistemelor de *contorizare inteligentă*, au fost stabiliți pașii procedurali de aprobare a planurilor de acțiune ale operatorilor de distribuție.

A continuat **dezvoltarea și modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale**, până la 15 martie 2014, fiind finalizată reabilitarea a 30 unități medicale, cu finanțare din FEDR. Datele de monitorizare, înregistrate pentru opt din proiectele finalizate, indică faptul că peste 274.600 persoane au beneficiat de infrastructura de sănătate reabilitată. În scopul *îmbunătățirii dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență (SMURD)*⁷⁴, au fost finalizate opt contracte, fiind echipate 543 unități mobile. Prin programul *Reforma sectorului sanitar – faza a II-a (APL2)*, realizat cu sprijinul BM, s-a finalizat reabilitarea a cinci secții de obstetrică-ginecologie la spitalul municipal Rădăuți și la spitalele județene de urgență din Bacău, Suceava, Neamț, Bihor.

Proiectul *Strategiei naționale de sănătate 2014-2020* răspunde principalelor probleme de sănătate publică, vizând modalitățile prin care se va asigura accesul la servicii de sănătate, utilizarea resurselor în serviciile de sănătate, precum și îmbunătățirea capacității instituționale la toate nivelurile.

Cadrul de reglementare pentru furnizarea și monitorizarea serviciilor de asistență medicală și sistemul de achiziții a medicamentelor și dispozitivelor medicale pentru spitale au fost îmbunătățite prin desemnarea MS ca unitate de achiziții centralizată și prin elaborarea reglementărilor privind acest mod de achiziție.

Îmbunătățirea mediului de afaceri

Proiectul *Strategiei Guvernamentale pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea mediului de afaceri – Orizont 2020* prevede creșterea semnificativă a soldului net de IMM-uri active economic, dezvoltarea întreprinderilor existente și crearea de noi locuri de muncă până la sfârșitul anului 2020, vizând atingerea următoarelor ținte: *creșterea densității IMM-urilor la 35 de IMM-uri/1000 de locuitori, depășirea pragului de 670.000 de IMM-uri active și a pragului de 3,2 mil. angajați în IMM-urile active*.

În clasamentul Doing Business întocmit în iunie 2013 de Banca Mondială, România figura pe locul 73 din 189 de state monitorizate în ceea ce privește susținerea întreprinderilor pe tot ciclul lor de viață. Prin comparație, Danemarca era pe locul 5, Marea Britanie pe locul 10, Polonia pe locul 45, Ungaria pe locul 54, Bulgaria pe locul 58, Republica Cehă pe locul 75. <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/>

În conformitate cu recomandările formulate de experți în cadrul proiectului de AT "Identificarea și simplificarea barierei administrative cu care se confruntă mediul de afaceri; elaborarea și implementarea unor indicatori calitativi și cantitativi de monitorizare", care va fi finalizat în aprilie 2014. Anexa XI a Regulamentului (UE) Nr.1303/2013, condiționalitatea 3.1

Pentru **consolidarea sectorului IMM** este esențială *îmbunătățirea mediului de afaceri* în termeni de reducerea a costurilor de conformare și a timpilor de așteptare în parcurgerea unor proceduri, precum și de creștere a calității reglementărilor ⁷⁶.

Guvernul României va continua **procesul de debirocratizare și simplificare a procedurilor administrative**. Pentru a crea efecte tangibile pentru mediul de afaceri, guvernul are în vedere inițierea de **măsuri anuale de simplificare** și de evaluare și monitorizare **periodică a barierei administrative din mediul de afaceri**, la nivelul întregii administrații. De altfel, utilizarea FESI 2014-2020 pentru îmbunătățirea competitivității IMM-urilor este condiționată de adoptarea unor măsuri pentru a reduce timpul și costurile necesare creării unei întreprinderi, precum și pentru a reduce timpul necesar obținerii de licențe și autorizații având în vedere obiectivele SBA. În acest scop, în perioada de programare 2014-2020, prin FSE vor fi susținute investițiile pentru consolidarea capacității de gestionare a furnizării serviciilor oferite de autoritățile și instituțiile publice în vederea creșterii capacității de răspuns la solicitările adresate de către cetățeni și întreprinderi. Pentru reducerea semnificativă a sarcinilor administrative la nivelul întreprinderilor, în principal a IMM-urilor va fi consolidat **mediul de afaceri digital**, din FEDR urmând a fi susținute investițiile pentru dezvoltarea, la nivelul întregii administrații a unei noi generații de *ghişee unice electronice interoperabile*, de tipul *Open data*. Pentru **creșterea calității și predictibilității reglementărilor** prin FSE vor fi susținute investițiile în consolidarea structurilor din administrația publică implicate în elaborarea politicilor și a reglementărilor pentru aplicarea studiilor de impact, inclusiv a *Testului IMM* și evaluarea costurilor administrative în cazul noilor propuneri de reglementări și politici publice.

Pe termen scurt, se va **simplifica procesul de înființare a întreprinderilor** prin reducerea/simplificarea procedurilor cu 20% și a timpului de înființare cu 30%, față de situația actuală și va fi finalizată **restructurarea ghișeului unic pentru IMM și**

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

a PCU, prin crearea unei platforme interoperabile funcționale cu un singur punct de contact. De asemenea, vor fi **dezvoltate serviciile on-line oferite de ONRC mediului de afaceri, cetățenilor și instituțiilor publice** prin care: se va asigura disponibilitatea informațiilor înregistrate în registrul comerțului, on-line, în timp real; va fi introdus un nou mecanism pentru optimizarea timpului aferent înființării unei întreprinderi și va crește accesului întreprinderilor din România la informații despre întreprinderile partenere de afaceri din SM. Măsurile preconizate includ și stabilirea unui cadru strategic de politică publică pentru sprijinirea întreprinderilor nou-înființate favorabile incluziunii, care să asigure legătura între serviciile adecvate dezvoltării întreprinderilor și serviciile financiare (accesul la capital), inclusiv pentru grupuri defavorizate/zon defavorizate.

Având în vedere tendința de restrângere a creditării și de creștere a solicitărilor de credite din partea IMM-urilor pentru capital de lucru și pentru investiții de dezvoltare⁸⁰, preocupările guvernului sunt orientate către **creșterea accesului IMM-urilor la finanțare și diminuarea poverii fiscale**. Va fi implementat *Programul româno-elvețian pentru IMM-uri*, prin care vor fi susținute aproximativ 284 de IMM-uri și *componenta de garantare din inițiativa JEREMIE cu subvenționarea dobânzii și preluarea riscului de creditare*, prin care vor fi susținute cca. 1.500 de IMM-uri

Pentru **diversificarea instrumentelor financiare destinate IMM-urilor inovative**, va fi operaționalizată o *rețea pilot de business angels*, în vederea susținerii proiectelor cu risc sporit de finanțare destinate lansării pe piață de noi produse și servicii. În perioada de programare 2014-2020, prin FEDR pentru creșterea competitivității IMM-urilor vor fi susținute investiții în dezvoltarea antreprenoriatului și a serviciilor suport și va fi implementată o gamă variată de instrumente financiare, adaptate eșecurilor de piață, care să răspundă necesităților de dezvoltare a IMM-urilor

Politica industrială

Pentru a răspunde provocărilor legate de globalizare și de tranziția la economia ecologică, România și-a propus abordarea conceptul de competitivitate atât la nivel național, din perspectiva menținerii/ dezvoltării/ diversificării activităților economice, cât și la nivelul întreprinderilor, urmărind sporirea cotei lor de piață la nivel local/regional și pe terțe piețe. Pornind de la această abordare, *Strategia națională pentru competitivitate 2014-2020 (SNC)* definește provocările la care trebuie să răspundă România pentru a reduce decalajele de competitivitate până în 2020. Pentru a răspunde unor priorități ale SNC cu impact în **revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale din România**, ME va finaliza proiectul *Documentului de politică industrială a României*. Documentul va reflecta preocupările Guvernului României referitoare la **revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale din România**, prin îmbunătățirea capacității de inovare la nivelul întreprinderilor, utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și specializarea inteligentă, necesare pentru adaptarea produselor la o economie ecologică.

În perioada de programare 2014-2020, pentru adaptarea sectoarelor industriale și a serviciilor conexe la cerințele economiei ecologice de **utilizare eficientă a resurselor**, vor fi susținute investițiile pentru dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de gestionare a deșeurilor și investițiile noi/ de modernizare pentru reducerea consumului și utilizarea mai eficientă a resurselor naturale. Pentru **stimularea inovării pe întreg lanțul valoric și asigurarea dezvoltării bazei industriale prin specializarea inteligentă**⁸¹, prin FEDR, vor fi **susținute investițiile private în CDI** și activitățile de cercetare participative dintre întreprinderi și organizații de CD pentru creșterea productivității sectoarelor industriale și internalizarea activităților de CD la nivelul întreprinderilor. De asemenea, pentru **promovarea inovării în industria prelucrătoare și serviciile conexe**, prin FEDR vor fi susținute financiar întreprinderile start-up și spin-off. Pentru **creșterea capacității de interacționare a IMM-urilor în cadrul lanțurilor valorice/ polilor de competitivitate și de internaționalizare**, în perioada de programare 2014-2020, din FEDR vor fi finanțate **investițiile în dezvoltarea antreprenoriatului, îmbunătățirea productivității IMM-urilor și crearea condițiilor pentru oportunități de dezvoltare/inovare, inclusiv prin susținerea investițiilor tehnologice avansate, în exploatarea comercială a noilor idei și a rezultatelor cercetării** și va fi susținut accesul IMM-urilor la o gamă diversificată de instrumente financiare pentru finanțarea proiectelor inovative propuse de **cluster/poli de competitivitate**. În plus, vor fi susținute investițiile în dezvoltarea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic, organizată pe principiul specializării inteligente.

Domenii prioritare de specializare inteligentă identificate în cadrul studiului JASPERS și care fundamentează Strategia Națională de CDI 2014-2020 sunt: **bio-economia, eco-tehnologia, TIC, energie și mediu**

O atenție deosebită se va acorda asigurării **securității lanțului de aprovizionare cu produse alimentare**. Prin FEADR vor fi susținute investițiile în întreprinderi pentru prelucrarea și marketingul produselor agricole. De asemenea, va fi susținut accesul fermierilor la servicii consultanță în scopul îmbunătățirii performanțelor economice și de mediu și va fi încurajată asocierea dintre fermieri/întreprinderi/universități/institute de cercetare pentru dezvoltarea de noi practici, procese și tehnologii.

Pe termen scurt, pentru **dezvoltarea capacității de export a clusterelor și internaționalizarea IMM-urilor participante în aceste structuri**, acțiunile vor fi orientate către creșterea capacității instituționale a ME de furnizare de servicii pentru exportatori, în special pentru IMM-uri. Se urmărește crearea unei rețele de export; înființarea a două centre de promovare a exporturilor în Regiunile de Dezvoltare Nord-Est și Sud-Muntenia și crearea a două pagini virtuale pentru aceste centre,

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

precum și înființarea unui centru logistic și de export în EUA și acordarea de instruire IMM-urilor pentru penetrarea pe piețele externe.

În plus, România va continua **politica de integrare a clusterelor românești în rețelele transnaționale**, folosind experiența acumulată prin participarea în proiectele europene: SEENECO - Rețeaua Sud Est Europeană a Clusterelor de Excelență, ClusterPoliSEE - Politici de cluster mai inteligente pentru Europa de Sud-Est și CLUSTERIX - Clusters for European Innovation Cross.

Prin FEDR, va fi susținută **transformarea sectoarelor industriale/serviciilor tradiționale**: sănătate/produse farmaceutice; sănătate-turism și eco-turism; textile/pielărie; lemn/mobilier; industrii creative; energie/managementul mediului; industriile primare aferente lanțurilor valorice, care au potențial de creștere a valorii adăugate.

Pe termen scurt, pentru modernizarea și re tehnologizarea întreprinderilor, Guvernul va **introduce scutirea impozitului pe profitul reinvestit** în vederea creșterii atractivității mediului investițional și a creșterii competitivității și a productivității muncii la nivelul întreprinderilor care achiziționează echipamente de înaltă tehnologie.

Pentru **consolidarea bazei industriale și creșterea competitivității întreprinderilor** este esențială reducerea costurilor de conformare și a timpilor de așteptare în parcurgerea unor proceduri și de creștere a calității reglementărilor. Guvernul României va continua **procesul de debirocratizare și de simplificare a procedurilor administrative**.

Administrație publică

În ultimii ani, **modernizarea administrației publice** a reprezentat o prioritate pentru toate statele membre UE, menținerea ritmului reformelor în domeniu fiind esențială⁸⁴. Pentru România, necesitatea consolidării capacității administrative a fost reflectată și în recomandările specifice de țară formulate de către Comisie în mai 2013 și andosate de Consiliul European în iunie 2013. Astfel, creșterea profesionalismului funcționarilor publici, a calității reglementărilor, îmbunătățirea ratei de absorbție a fondurilor europene, consolidarea sistemului achizițiilor publice constituie, potrivit COM, aspecte care converg către atingerea obiectivului de a avea o administrație publică eficientă.

De altfel, continuarea reformei în administrație - cu accent pe creșterea autonomiei colectivităților locale, armonizarea legislației în vederea eficientizării actului administrativ, introducerea unui sistem de indicatori de evaluare a modului de funcționare a instituțiilor de la nivel central și local, revizuirea normelor de funcționare și reglementare a acestui sector - se înscrie în categoria obiectivelor urmărite cu prioritate de către Guvernul României.

Potrivit *Acordului de Parteneriat* propus de România pentru perioada de programare 2014-2020, printre elementele-cheie pentru investițiile FESI se numără eficiența și eficacitatea administrației, orientarea către nevoile cetățenilor, capacitatea de dezvoltare, coordonare și implementare, monitorizare și evaluare a politicilor la toate nivelurile de guvernare, profesionalismul și motivarea resurselor umane.

În acest context, **noile angajamente** în materie de administrație publică, asumate pentru următoarele 12 luni, vin să completeze măsurile deja întreprinse în cadrul PNR 2011-2013, fiind orientate către *creșterea calității administrației publice, îmbunătățirea condițiilor privind locuirea la nivel național, îmbunătățirea administrării fondurilor europene, continuarea reformei privind sistemul de achiziții publice*. Punerea în aplicare a acestor angajamente va antrena efecte pozitive atât din perspectiva managementului funcției publice și al funcționarilor publici, a calității serviciilor publice furnizate beneficiarilor și a reglementărilor, cât și din perspectiva asigurării cadrului legislativ și instituțional în materie de locuire, a creșterii absorbției fondurilor europene și a funcționării eficiente a sistemului de achiziții publice.

Fiecare nou angajament este susținut cu **direcții majore de acțiune** axate, în principal, pe continuarea procesului de descentralizare, redefinirea cadrului strategic, instituțional și legislativ în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici, organizarea de programe de formare specializată și perfecționare profesională, definirea mecanismului de control al calității reglementărilor, elaborarea *Strategiei naționale a locuirii*, revizuirea și implementarea *Planului de măsuri prioritare pentru întărirea capacității de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune*, adoptarea *Strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice pentru perioada 2014-2020*.

Totodată, vor fi continuate demersurile de elaborare/adoptare a *Codului administrativ* și a *Codului de procedură administrativă*, instrumente juridice menite să confere predictibilitate, coerență și stabilitate cadrului legislativ în domeniu. Procedura de aprobare a *Codului administrativ* este condiționată, însă, de modificarea/revizuirea normelor aplicabile administrației publice locale, în contextul derulării procesului de regionalizare-descentralizare. Ulterior aprobării acestuia de către guvern, va fi demarat procesul de elaborare a proiectului *Codului de procedură administrativă*. Adoptarea unor astfel de instrumente juridice va contribui la îmbunătățirea, clarificarea și simplificarea anumitor prevederi legale în vigoare, asigurarea unei terminologii omogene, eficientizarea activității autorităților administrației publice.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

CORELAREA OBIECTIVELOR NAȚIONALE EUROPA 2020 CU PRIORITĂȚILE DE FINANȚARE PENTRU PERIOADA 2014-2020

Acordul de Parteneriat pentru perioada 2014-2020 (AP) constituie documentul prin care Guvernul României a stabilit prioritățile de finanțare pentru utilizarea *fondurilor europene structurale și de investiții* (FESI), având ca obiectiv global reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE. La 31 martie 2014, România a transmis Comisiei Europene prima versiune oficială a *Acordului de Parteneriat 2014-2020*.

Cadrul financiar multianual pentru 2014-2020 definește prioritățile în materie de cheltuieli care sunt orientate către creștere economică durabilă, locuri de muncă și competitivitate, în conformitate cu strategia UE de creștere economică, *Europa 2020*. Având în vedere faptul că AP a fost elaborat în acord cu prevederile PNR, programarea FESI alocate României pentru perioada 2014-2020 se bazează pe implementarea unei abordări integrate în sistemul de management al acestor fonduri, abordare de natură să asigure concentrarea intervențiilor în vederea unei creșteri inteligente, sustenabile și favorabile incluziunii. Astfel, acțiunile întreprinse în direcția provocărilor identificate în AP85 vor avea un rol important în atingerea obiectivelor asumate de România în contextul strategiei *Europa 2020*.

În acest context, prezentăm mai jos corelarea dintre obiectivele naționale *Europa 2020*, asumate prin PNR și prioritățile de finanțare din fonduri europene, definite în AP.

Potrivit AP, o economie modernă și competitivă presupune concentrarea pe următoarele provocări: *competitivitatea și dezvoltarea locală, oamenii și societatea, infrastructura, resursele, administrația și guvernarea*.

Ocuparea forței de muncă

În conformitate cu PNR, asigurarea condițiilor adecvate pentru *(re)integrarea tinerilor pe piața muncii, inclusiv a tinerilor NEETs*⁸⁷ reprezintă una dintre prioritățile României pentru perioada 2014 – 2020, așa cum este reflectată și în AP.

În vederea *îmbunătățirii participării la piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă*, din FSE urmează a fi finanțate măsuri active de ocupare, cu accent pe șomerii de lungă durată, persoanele inactive lucrătorii în vârstă (55+), persoanele de etnie romă, persoanele cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile, persoanele care au părăsit timpuriu sistemul de educație sau cu nivel scăzut de calificare, inclusiv populația din mediul rural.

Creșterea șanselor de ocupare a persoanelor/ lucrătorilor afectați de restructurarea industrială constituie, de asemenea, una dintre prioritățile pentru perioada 2014 – 2020. Din FSE se alocă fonduri pentru *dezvoltarea unei forțe de muncă pregătite/adaptate schimbărilor pieței muncii*, precum și pentru susținerea *antreprenoriatului și a ocupării pe cont propriu*.

În vederea *diversificării economiei din zonele rurale către sectoarele non-agricole* și pentru crearea/ menținerea locurilor de muncă, în perioada 2014 - 2020, din FEADR urmează a se finanța înființarea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici non-agricole și dezvoltarea activității celor existente, precum și dezvoltarea și înființarea unităților de procesare, comercializare și marketing a produselor agricole. Pentru a îmbunătăți șansele de ocupare a persoanelor din comunitățile pescărești afectate de restructurarea industrială, din FEPAM se vor finanța crearea de noi întreprinderi mici în afara sectorului de pescuit și dezvoltarea antreprenoriatului în domeniul acvaculturii, precum și dobândirea de noi competențe corelate cu cerințele pieței muncii.

O altă prioritate a României pentru perioada 2014-2020 o reprezintă *modernizarea Serviciului Public de Ocupare*, inclusiv la nivel local. Pentru aceasta, se are în vedere dezvoltarea de instrumente de analiza și prognoza spre a asigura o cunoaștere cât mai aprofundată a nevoilor în continua schimbare ale pieței muncii, formarea personalului din instituțiile de ocupare a forței de muncă, elaborarea de mecanisme eficiente de căutare a unui loc de muncă, inclusiv prin noile soluții digitale/media, parteneriate cu mediul de afaceri, instituții de învățământ sau furnizorii privați de servicii de ocupare, măsuri care se regăsesc printre principalele angajamente asumate atât în PNR 2014, cât și în AP.

Cercetare, dezvoltare, inovare

În conformitate cu PNR, precum și cu *Strategia națională pentru CDI 2014-2020*, care constituie și cadrul prin care se îndeplinesc condiționalitățile ex-ante pentru utilizarea fondurilor europene, în vederea încadrării pe traiectoria de atingere a țintei naționale *Europa 2020, consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării* reprezintă o prioritate a României pentru perioada 2014-2020. În acest scop, România are în vedere *stimularea investițiilor private în CDI, dezvoltarea infrastructurii de CDI și deblocarea potențialului de excelență în cercetare și inovare*.

Pentru *stimularea investițiilor private în CDI* vor fi promovate activitățile de CDI din sectoarele economice cu potențial de creștere. În acest scop, FEDR sprijină colaborarea dintre întreprinderi și organizații de CD, încurajând transferul de cunoștințe, tehnologie și personal cu competențe avansate în CDI, în vederea inovării de procese și produse în domeniile de specializare inteligentă. Prin FEDR se vor finanța proiectele derulate de întreprinderi, individual sau în parteneriat cu institute de CD/universități, de start-up-uri și spin-off-uri inovative, proiectele destinate dezvoltării entităților de transfer tehnologic, precum și cele pentru dezvoltarea resurselor umane pentru cercetare și inovare (inclusiv instruirea cercetătorilor în

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

problematica drepturilor industriale și a proprietății intelectuale și asigurarea, în cadrul universităților, de personal specializat în transfer tehnologic și în comercializarea rezultatelor cercetării).

În ceea ce privește *dezvoltarea infrastructurii de cercetare*, atât ca parte a unor clustere existente/emergente sau centre de excelență, cât și în domeniile cu avantaje competitive și potențial de creștere, din FEDR, vor fi finanțate proiectele pentru crearea și modernizarea marilor infrastructuri de CD, precum și a unor rețele de centre de CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil. De asemenea, vor fi susținute investițiile pentru dezvoltarea infrastructurii de transfer tehnologic, la nivel regional.

Pentru *deblocarea potențialului de excelență în cercetare și inovare*, din FEDR se va finanța participarea cercetătorilor români la programul *Orizont 2020*, precum și la alte programe europene și internaționale (inițiative de programare comună, inițiative tehnologice comune, parteneriate europene pentru inovare, CERN, ESA etc.). România sprijină cercetarea fundamentală și exploratorie de frontieră, precum și internaționalizarea cercetării românești și are în vedere atragerea de personal cu competențe avansate din străinătate pentru consolidarea capacității românești de cercetare și o mai bună integrare în *Spațiul European de Cercetare*.

Combaterea schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile

Una dintre prioritățile prevăzute în PNR, dar și în AP o reprezintă *trecerea la o economie bazată pe emisii reduse de CO₂*. În acest scop, deosebit de importantă este elaborarea *Planului național de acțiune privind schimbările climatice*, document ce face obiectul unui proiect de asistență tehnică a Băncii Mondiale, cofinanțat din FEDR, prin POAT. Acest plan este necesar pentru punerea în aplicare a *Strategiei naționale privind schimbările climatice 2013-2020*.

Dintre condiționalitățile ex-ante referitoare la elaborarea și implementarea politicilor din domeniul mediului, pentru domeniul deșeurilor, România își asumă elaborarea, până în trimestrul II/2015, a *Planului național de gestionare a deșeurilor*, care va conține și *Planul național de prevenire a generării deșeurilor*. Definitivarea și aprobarea prin HG nr. 870/2013 a *Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020* a constituit fundamentul pentru îndeplinirea condiționalității ex-ante specifice sectorului deșeurilor.

O serie de priorități avute în vedere atât în AP, cât și în PNR 2014 pun accentul pe *îmbunătățirea managementului resurselor de apă prin existența unei politici tarifare privind apa și prin recuperarea costurilor serviciilor legate de utilizarea apei*. Astfel, în cadrul procesului de implementare a *Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, până la sfârșitul lui 2015, România va elabora al 2-lea Plan de Management al Bazinelor Hidrografice, prilej cu care va fi realizată o analiză internă privind identificarea externalităților ca parte componentă a costurilor de mediu precum și a eventualului impact asupra resursei de apă*.

De asemenea, în AP sunt prevăzute o serie de priorități pentru reducerea emisiilor de carbon în sectoare cum ar fi sectorul agriculturii și sectorul pescuitului.

Surse regenerabile de energie

În conformitate cu PNR 2014, principala prioritate pentru atingerea obiectivului național *Europa 2020* în domeniul SRE vizează *valorificarea surselor regenerabile de energie mai puțin utilizate în comparație cu potențialul de dezvoltare identificat prin PNAER*. Măsurile subsumate acestei priorități vor fi susținute financiar de intervențiile prin FESI prevăzute în AP sub Obiectivul Tematic 4 *Sprijinirea trecerii la economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele*.

Prin accesarea FEDR și FC, vor fi finanțate în cadrul PO *Infrastructura Mare* măsuri referitoare, în principal, la producerea și distribuția energiei electrice și termice din surse regenerabile de energie.

Eficiența energetică

Pentru atingerea obiectivului național *Europa 2020* în domeniul eficienței energetice, conform PNR, eforturile se vor îndrepta în direcția implementării rețelelor inteligente de distribuție a energiei, promovării cogenerării de înaltă eficiență, promovării unui transport eficient al energiei electrice și a gazului, precum și îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale. Susținerea financiară a acestor priorități se va realiza prin FESI sub Obiectivul Tematic 4 *Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele*.

Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii

Finalizarea *Strategiei Naționale de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii* reprezintă atât principala condiționalitate ex-ante pentru încheierea AP care vizează ținta de reducere a ratei părăsirii timpurii a școlii, cât și principala prevedere de ordin strategic prevăzută în PNR 2014 pentru atingerea acestei ținte. Atât proiectul de strategie, cât și proiectul de AP, dar și măsurile avute în vedere în PNR 2014 pun accentul pe prioritățile de intervenție comune și considerate esențiale pentru atingerea obiectivului, în speță: consolidarea calității sistemului de educație și îngrijire timpurie; acțiuni de prevenire și intervenție vizând părăsirea timpurie a școlii, prin proiecte de tipul *Școala după școală* sau destinate grupurilor cu nevoi particulare; îmbunătățirea atractivității, calității și relevanței învățământului profesional și tehnic; dezvoltarea programelor educaționale de remediere și de sprijin de tipul *A doua șansă*, mai ales în zonele rurale și în cele cu populație de etnie romă. Toate acestea vor fi susținute prin FSE.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară

Finalizarea *Strategiei naționale pentru învățământul terțiar* reprezintă condiționalitatea ex-ante care vizează ținta de creștere a ponderii de absolvenți de învățământ superior, dar și principalele măsuri de ordin strategic prevăzute în PNR 2014 pentru atingerea acestei ținte. Finalizarea acestei strategii a fost decalată pentru sfârșitul lunii mai 2014, astfel încât direcțiile sale de acțiune să fie corelate cu AP. Printre prioritățile de intervenție comune regăsite la nivelul PNR 2014, al strategiei, dar și în AP, amintim: creșterea relevanței programelor de învățământ superior în acord cu nevoile pieței muncii; sprijinirea studenților din mediul rural și din grupurile dezavantajate pentru a participa la învățământul terțiar; încurajarea mobilităților studențești; întărirea parteneriatelor între universități - mediul privat și actorii din domeniul cercetării și inovării, instruirea personalului din învățământul superior în ceea ce privește conținutul educațional inovator și resursele de învățare moderne și flexibile etc. Toate acestea vor fi susținute prin FSE.

Acțiunile aferente priorităților de investiții din acest domeniu vor fi corelate cu investițiile pentru dezvoltarea infrastructurii sistemului de educație, finanțate prin FEDR.

Incluziunea socială / reducerea sărăciei

În conformitate cu PNR, pentru *realizarea unui sistem de asistență socială echitabil și de calitate*, în perioada 2014-2020, România are în vedere realizarea unei abordări bazate pe parteneriat. Accentul va fi pus pe întărirea capacității furnizorilor publici și privați pentru a oferi servicii de calitate, asigurându-se tranziția de la modelul instituțional către serviciile sociale oferite la nivelul comunității, inclusiv dezvoltarea infrastructurii centrelor de îngrijire. O atenție deosebită se acordă îmbunătățirii competențelor specialiștilor din domeniul asistenței sociale, precum și dezvoltării sistemului de monitorizare, evaluare și colectare a datelor - sistemul informatic SAFIR88 și registrul electronic al furnizorilor de servicii sociale (publici și privați), aceste măsuri regăsindu-se printre principalele angajamente asumate atât în PNR 2014, cât și în AP.

Sistem informatic integrat care asigură gestionarea unitară la nivel național a informațiilor privind stabilirea și acordarea beneficiilor de asistență socială prin administrarea centralizată a beneficiarilor (persoane, familii), cât și a sumelor alocate de la bugetul de stat (bază de date unică și sistem de plată integrat și unificat pentru beneficiile de asistență socială).

Comunități cu acces deficitar la infrastructură, comunități dezavantajate din punct de vedere economic localizate în orașe monoindustriale mici, zone sărace izolate localizate în orașe mici, comunitățile care trăiesc în zona gropilor de gunoi, în zone semi-rurale, în zone tip „ghetou”.

În scopul *reducerii incidenței și a concentrării spațiale a sărăciei*, în perioada 2014 - 2020 urmează a fi alocate fonduri pentru integrarea socio-economică a persoanelor din comunitățile marginalizate, inclusiv a persoanelor de etnie romă, sau din zonele sărace/defavorizate de la nivel urban. Se vor finanța construirea/îmbunătățirea infrastructurii de locuire pentru persoanele din comunitățile urbane defavorizate⁸⁹, a infrastructurii sociale (educație, sănătate, servicii sociale), a infrastructurilor de economie socială, precum și construirea/reabilitarea centrelor integrate de intervenție medico-socială. O atenție deosebită va fi acordată proiectelor integrate care vor avea în **ROMANIA**

ASPECTE INSTITUȚIONALE și IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

PNR 2014 a fost elaborat sub coordonarea MAE, pe baza contribuțiilor ministerelor și instituțiilor componente ale Grupului de lucru pentru Strategia Europa 2020. La baza PNR au stat documentele elaborate în cadrul a șapte grupuri de lucru sectoriale (câte unul pentru fiecare obiectiv Europa 2020, un grup pentru administrație publică și unul pentru mediul de afaceri) coordonate de către MAE, constituite din reprezentanți ai principalelor ministere și instituții ale administrației publice centrale. De asemenea, PNR a inclus rezultatele dezbaterilor publice cu privire la reflectarea *Strategiei Europa 2020* în *Acordul de Parteneriat 2014 – 2020* organizate de principalele ministere în perioada septembrie 2013 - martie 2014.

Elaborarea proiectului PNR 2014

Elaborarea proiectului PNR 2014 a avut în vedere, în primul rând, metodologia recomandată statelor membre de SG COM în documentul atașat scrisorii Ares(2013)3248869 - din data de 15/10/2013. Pe baza structurii și conținutului propuse în această metodologie, a fost conceput proiectul PNR, care urmărește să asigure, în același timp, continuitatea reformelor din etapa anterioară și preluarea de măsuri noi, care să corespundă cerințelor *Acordului de Parteneriat* și principalelor măsuri de reformă convenite cu Comisia Europeană și cu organismele financiare internaționale.

Prima versiune a documentului a fost transmisă, spre consultare și aprobare, tuturor instituțiilor implicate în implementare. Propunerile de completare și modificare transmise de acestea au fost analizate și preluate (în funcție de relevanță). PNR 2014 a fost validat din punct de vedere tehnic de către Grupul de lucru pentru strategia Europa 2020 și a fost

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

asumat, la nivel politic, de toate instituțiile implicate în implementare, în reuniunea *Grupului de lucru interministerial pentru Semestrul European* din data de 25 aprilie 2014. PNR 2014 a fost aprobat în ședința de guvern din data de 6 mai 2014.

Consultarea părților interesate

Pentru a face vizibilă, în România, *Strategia Europa 2020* și pentru a asigura transparența implementării acesteia, PNR și rapoartele de progres sunt postate pe portalul MAE.

În același timp, propunerile preliminare și versiunea finală a PNR fac obiectul dezbatelor publice organizate atât la nivelul instituțiilor implicate, cât și la nivel național. Astfel, procesul de informare și consultare publică a continuat în perioada septembrie 2013 – martie 2014 prin organizarea unor evenimente menite să aducă în prim plan măsurile care trebuie implementate în vederea atingerii obiectivelor propuse în contextul *Strategiei Europa 2020*, a creșterii gradului de implicare a autorităților locale în elaborarea și implementarea PNR, precum și a antrenării societății civile în elaborarea versiunii finale a PNR 2014.

Cele două comisii pentru afaceri europene ale Parlamentului României au fost informate asupra principalelor realizări și măsuri incluse în PNR 2014, urmând ca prezentarea versiunii finale a PNR 2014 să fie organizată după derularea alegerilor pentru Parlamentul European.

Monitorizarea implementării

Implementarea PNR se bazează pe un plan de acțiune elaborat anual, care detaliază măsurile de implementare și definește responsabilități, indicatori de realizare și bugete necesare. Planul include acțiuni pentru punerea în aplicare a recomandărilor specifice de țară, motiv pentru care aprobarea planului se face în cursul lunii iulie, după andosarea recomandărilor de către Consiliul European.

Procesul de monitorizare a implementării PNR 2014 are două componente: una internă, asigurată de fiecare instituție responsabilă pentru realizarea măsurilor din domeniul de competență și o altă componentă, la nivelul guvernului, asigurată de MAE, în calitate de coordonator național. Progresele înregistrate în implementarea reformelor și a recomandărilor specifice de țară sunt examinate și evaluate periodic (trimestrial) pe baza rapoartelor pe care instituțiile implementatoare le transmit coordonatorului național al *Strategiei Europa 2020*. Acesta va elabora forma consolidată a raportului de progres, care conține evaluarea stadiului de implementare, semnalează eventualele întârzieri sau derapaje în aplicarea măsurilor programate și propune măsuri corective. Raportul este prezentat guvernului.

PRINCIPALELE REFORME PE TERMEN SCURT ȘI MEDIU

(s-au selectat cele de interes pentru administrația publică locală – a se vedea pag 67-82 din PNR 2014)

Principalele angajamente (noi sau actualizate)	Principalele măsuri preconizate	Efectele estimate ale măsurilor (calitative și/sau cantitative)
Administrația publică		
Creșterea calității administrației publice	Continuarea procesului de descentralizare: - asigurarea cadrului instituțional necesar; - elaborarea propunerilor de amendare a legislației cadru a descentralizării; - organizarea de reuniuni consultative cu autoritățile administrației publice centrale și locale, mediul academic și societatea civilă; - furnizarea de asistență tehnică de specialitate grupurilor de lucru pentru descentralizarea competențelor, organizate în cadrul ministerelor, pentru: - analiza sectorială a cadrului normativ referitor la exercitarea competențelor de către autoritățile administrației publice centrale și locale; - identificarea și inventarierea de către ministerele implicate în procesul de descentralizare a resurselor materiale, umane și financiare necesare exercitării competențelor propuse a fi decentralizate.	Consolidarea capacității administrative și a autonomiei autorităților administrației publice locale, Consolidarea cadrului de competențe necesar unei acțiuni coerente și unitare a autorităților administrației publice locale care, împreună cu resursele financiare, umane și materiale necesare, să conducă la creșterea nivelului de dezvoltare locală și a calității serviciilor publice.
	Redefinirea cadrului strategic, instituțional și legislativ în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici, în concordanță cu documentele programatice și strategice aprobate la nivel național	Asigurarea unui management coerent și performant al funcției publice și al funcționarilor publici, cu accent pe modernizarea proceselor de recrutare, selecție, promovare, evaluare a performanțelor profesionale individuale și motivare în sectorul

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	<p>Etape/acțiuni propuse pentru anul 2014:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectului <i>Strategiei privind publică pentru perioada 2014-2020</i>; - elaborarea proiectului <i>Strategiei privind formarea continuă a funcționarilor publici pentru perioada 2014-2020</i>; - finalizarea demersurilor de supunere spre aprobare a proiectelor de acte normative privind modificarea și completarea legislației primare în domeniul funcției publice (legile nr. 188/1999 și 7/2004); - monitorizarea, în continuare, a aplicării unitare a legislației privind funcția publică și funcționarii publici, precum și a celei referitoare la respectarea normelor de conduită aplicabile acestei categorii de personal. <p>*Cele două proiecte de strategii vor fi elaborate în corelare cu <i>Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020</i></p>	<p>public,</p> <p>Promovarea unei politici de management al funcției publice și funcționarilor publici bazată pe profesionalism și integritate.</p>
	Organizarea de programe de formare specializată și perfecționare profesională	<p>Dezvoltarea competențelor personalului din administrația publică centrală și locală (funcții publice generale de conducere și execuție, funcții publice specifice asimilate acestora, personal contractual);</p> <p>Corelarea competențelor care vor fi dezvoltate cu domeniile prioritare de formare (inclusiv planificare strategică și bugetară), stabilite pe baza nevoilor de instruire instituționale și a direcțiilor strategice naționale;</p> <p>Îmbunătățirea calității serviciilor publice furnizate beneficiarilor.</p>
	Definirea mecanismului de control al calității reglementărilor	<p>Creșterea calității reglementărilor, cu efecte benefice asupra cetățenilor și mediului de afaceri</p>
Îmbunătățirea administrării fondurilor europene	Revizuirea și implementarea Planului de măsuri prioritare pentru întărirea capacității de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune	<p>Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene,</p> <p>Eliminarea suprapunerilor administrative între AM, OI și beneficiari,</p> <p>Prevenirea/identificarea și combaterea fraudelor și a neregulilor.</p>
Continuarea reformei privind sistemul de achiziții publice	<p>Adoptarea Strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice pentru perioada 2014 – 2020</p> <p>Obiectivul general al strategiei este reforma globală a sistemului achizițiilor publice.</p>	<p>Optimizarea funcționalității sistemului achizițiilor publice</p>
Îmbunătățirea mediului de afaceri		
Diversificarea instrumentelor financiare destinate susținerii IMM-urilor cu capacitate de dezvoltare rapidă	<p>Crearea unei rețele de business angels, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea cadrului legislativ - operaționalizarea rețelei 	<p>Creșterea numărului de proiecte inovative ale IMM-urilor fără istoric de funcționare, cu risc sporit de finanțare.</p> <p>Atragerea în rețea a principalilor investitori de pe piață cu experiență în finanțarea unor astfel de proiecte.</p>
	Implementarea Programul româno-elvețian pentru IMM-uri	<p>Se urmărește creșterea accesului IMM-urilor la credite de investiții pentru menținerea activității, creșterea competitivității și a locurilor de muncă existente Se estimează finanțarea pentru aproximativ 284 de IMM-uri.</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Simplificarea și debirocratizarea procedurilor administrative pentru întreprinzători	Restructurarea ghișeului unic și a PCU	
	Simplificarea formalităților pentru înființarea întreprinderilor /obținerea licențelor de funcționare	
Ocuparea forței de muncă		
Consolidarea capacității Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă în vederea creșterii eficienței și eficacității, inclusiv a gradului de acoperire a serviciilor furnizate beneficiarilor	Externalizarea unor servicii de ocupare furnizate de ANOFM către furnizori privați	Creșterea capacității de acoperire la nivel național a serviciilor specializate pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și realizarea unei mai bune corelări între serviciile oferite de serviciile de ocupare și nevoile clientului
Reformarea rețelei EURES România	Coordonarea rețelei naționale a serviciilor de ocupare a forței de muncă, componentă a rețelei europene a serviciilor de ocupare a forței de muncă EURES, în calitate de Birou național de coordonare.	Creșterea mobilității forței de muncă, inclusiv a tinerilor, Corelarea cererii cu oferta de locuri de muncă în cadrul Uniunii Europene și identificarea de noi oportunități de angajare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în vederea orientării lor către sectoarele și profesiile care se confruntă cu o lipsă de personal calificat
Îmbunătățirea participării pe piața muncii	Subvenționarea angajatorilor pentru a încadra în muncă șomerii care, în termen de cinci ani de la data angajării, îndeplinesc condițiile pentru a solicita pensia anticipată parțială sau pentru limită de vârstă	Descurajarea pensionării anticipate și promovarea îmbătrânirii active, Creșterea numărului de lucrători vârstnici (re)integrați pe piața muncii și reducerea riscului de sărăcie și excluziune socială în rândul acestora
	Acordarea primelor de mobilitate, inclusiv șomerilor de lungă durată	Îmbunătățirea participării la piața muncii a persoanelor inactive și reducerea riscului sărăciei și excluziunii sociale în rândul acestora, precum și diminuarea disparităților regionale în materie de ocupare
	Evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem informal sau non-formal de educație și formare profesională	Acordarea unei a doua șanse persoanelor care au părăsit timpuriu școala, îmbunătățirea accesului lor la sistemul formal de educație și formare și creșterea capacității lor de inserție profesională
Reducerea decalajelor economice la nivel regional și crearea de locuri de muncă	Instituirea schemei de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională și crearea de locuri de muncă	Realizarea investițiilor la nivel regional în scopul creării de noi locuri de muncă și scăderii șomajului. Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat se estimează a fi de 1.500, schema urmând a se implementa pe o perioadă de șapte ani (1 iulie 2014 - 31 decembrie 2020). Acordarea ajutorului de stat este condiționată de crearea a minimum 20 de noi locuri de muncă/investiție realizată, din care minimum 3 locuri de muncă pentru lucrători defavorizați
Mediu și schimbări climatice		
Îmbunătățirea	Extinderea și modernizarea lucrărilor de	Refacerea și întreținerea infrastructurii cu rol

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

sistemelor de protecție împotriva riscului de inundații	infrastructură specifică.	de apărare împotriva inundațiilor. Realizarea de noi lucrări hidrotehnice pentru protecția împotriva inundațiilor în zonele localităților cu risc ridicat la inundații (zonele afectate sunt situate de-a lungul principalilor afluenți ai Dunării și râurilor din Câmpia Română - Siret, județul Buzău; râurile Argeș, Olt, Jiu - și din Câmpia Banat-Crișana - râurile Someș, Criș, Mureș); reducerea pierderilor directe și indirecte de natură socială și economică, precum și a nevoii de sprijin extern
Demararea operaționalizării Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice 2013-2020	Elaborarea <i>Planului național de acțiune privind schimbările climatice, pentru transpunerea Strategiei naționale privind schimbările climatice 2013-2020.</i>	Planul va conține măsuri și politici la nivel sectorial, care vizează trecerea la o creștere economică bazată pe emisii reduse de CO ₂ . În baza unei modelări macroeconomice, acestea vor fi evaluate și prioritizate din punct de vedere al costurilor și beneficiilor, ținându-se cont de o eventuală extindere a orizontului acestora (2020 – 2030 și, unde este cazul, 2050, în linie cu Foaia de Parcurș 2050 a Uniunii Europene, privind trecerea la o economie cu emisii reduse de carbon). Vor fi stabiliți, totodată, anumiți indicatori relevanți, care să permită evaluarea rezultatelor pentru măsurile propuse, la nivel sectorial și macroeconomic.
	Elaborarea unui studiu în vederea creării cadrului instituțional privind aplicarea prevederilor Deciziei nr. 406/2009/CE (<i>Effort Sharing Decision</i> - referitoare la politicile și măsurile privind reducerea emisiilor GES în sectoarele care nu intră sub incidența schemei de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră (agricultură, silvicultură, transport, deșeuri, construcții, instalații industriale mici).	- stabilirea responsabilităților de monitorizare, estimare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul fiecărei instituții.
Surse regenerabile de energie		
Valorificarea surselor regenerabile de energie	Implementarea unui mecanism de finanțare privind realizarea de investiții inițiale și re tehnologizarea hidrocentralelor	Implementarea proiectelor de investiții pentru producerea energiei din surse regenerabile (cofinanțate din <i>Fondul pentru mediu</i>) va contribui la creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie și, implicit, la atingerea țintei <i>Europa 2020</i> în acest domeniu.
	Implementarea unui mecanism de finanțare privind realizarea de investiții inițiale și re tehnologizarea centralelor de producere a energiei termice ce utilizează energia geotermală	
Eficiență energetică		
Îmbunătățirea eficienței energetice	Elaborarea <i>Raportului anual de progres privind îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiență energetică</i> , conform prevederilor art. 24, alin. (1) al Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică	Examinarea stadiului implementării la nivel național a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice va permite identificarea de noi direcții de acțiune în acest domeniu.
Educație		
Continuarea	Dezvoltarea educației timpurii (0-6 ani) prin	Universalizarea serviciilor de educație

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

<p>reformelor în domeniul educației și formării profesionale pentru asigurarea unui învățământ adaptat cerințelor pieței muncii și dezvoltare personală și socială</p>	<p>clarificarea, din punct de vedere legislativ, a organizării și funcționării serviciilor de educație timpurie, ca servicii integrate, pentru a deveni, treptat, servicii universale prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unei analize a factorilor de influență privind atribuirea statutului de învățământ obligatoriu, grupei mari din învățământul preșcolar; - elaborarea unei propuneri de modificare legislativă a textului <i>Legii Educației Naționale</i> privind atribuirea statutului de învățământ obligatoriu, grupei mari din învățământul preșcolar; - elaborarea unui proiect de Hotărâre de guvern (HG) privind conținutul educativ pentru educația timpurie ante-preșcolară; - elaborarea unui proiect de HG pentru aprobarea standardelor de referință pentru educația timpurie ante-preșcolară; - revizuirea HG 1252/2012 privind <i>Metodologia de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie ante-preșcolară</i> 	<p>timpurie, creșterea calității educației timpurii și a nivelului de participare la acest nivel de educație.</p>
<p>Asigurarea deschiderii sistemului de educație și formare către toți tinerii și asigurarea accesului egal la educație, în special pentru grupurile cu riscuri particulare</p>	<p>Modernizarea curriculumului școlar și îmbunătățirea sistemului de evaluare a elevilor (prin generalizarea, în 2014, a evaluărilor naționale la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a), precum și a competențelor din învățământul profesional și tehnic (ÎPT).</p>	<p>Peste 100 de programe școlare noi elaborate/actualizate pentru a clasele a III-a și a IV-a; 3 proceduri de evaluare implementate; Bază Națională cu Instrumente de Evaluare pentru ÎPT creată. Aceasta va conține 7580 elemente (<i>items</i>) de evaluare de diferite tipuri, 320 probe practice, 64 exemple de teste sumative și 32 exemple de probe trans-disciplinare care vor asigura o creștere calitativă a procesului de evaluare a competențelor din ÎPT.</p>
	<p>Consolidarea accesului la resurse și instrumente digitale în învățământul preuniversitar</p>	<p>Măsurile vor avea cu impact pozitiv asupra utilizării instrumentelor TIC, atât în procesele de învățare și predare, cât și în deschiderea acestor școli către societate și piața muncii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conectarea unui număr de 2400 de unități școlare la internet; <p>Resurse didactice digitale elaborate și postate pe site-ul MEN.</p>
	<p>Configurarea, la nivelul MEN, a unui mecanism de evaluare a impactului reformelor în domeniul educației, inclusiv creșterea capacității MEN de culegere și procesare de date din sistem.</p>	<p>Prin acest sistem se vor identifica disfuncționalitățile generate de aplicarea schimbărilor în sistemul educațional și se va realiza corectarea acestora.</p>
	<p>Finalizarea, adoptarea și demararea implementării Strategiei Naționale privind reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii.</p>	<p>Strategia va asigura coordonarea tuturor politicilor naționale în domeniu și va asigura creșterea nivelului de finanțare europeană pentru proiectele care vizează combaterea părăsirii timpurii a școlii (PTS). Pe termen mediu, aceasta va asigura încadrarea într-o curbă constant descendentă a ratei PST. Strategia va avea ca rezultat și dezvoltarea unui sistem eficient de colectare și analiză a datelor</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

		și informațiilor pornind de la nivelul unităților de învățământ care dețin date primare privind cuprinderea copiilor de vârstă preșcolară într-o formă de învățământ.
	Implementarea unor măsuri de prevenire și intervenție privind părăsirea timpurie a școlii , inclusiv prin sprijin individualizat pentru elevii expuși riscului de părăsire timpurie, prin extinderea programelor de tipul <i>Școala după școală</i>	Extinderea programelor de tip <i>Școala după școală</i> , îndeosebi în mediul rural, va contribui la creșterea nivelului performanțelor școlare și la scăderea ratei părăsirii timpurii a școlii
	Implementarea unor măsuri de compensare/corecție pentru grupurile dezavantajate: - extinderea programelor de tipul <i>A doua șansă</i> , cu precădere în zonele rurale și în cele cu populație de etnie romă; - crearea cadrului metodologic privind <i>Alfabetizarea funcțională</i> pentru actualizarea competențelor persoanelor care posedă documente școlare corespunzătoare unui nivel de educație, fără a mai deține, în fapt, aceste competențe.	Extinderea programelor de tip <i>A doua șansă</i> , cu precădere în zonele rurale și în cele cu populație de etnie romă; Metodologie privind <i>Alfabetizarea funcțională</i> aprobată.
	Consolidarea pachetului social pentru educație, vizând elevii aparținând grupurilor cu riscuri particulare (elevii din mediul rural, copii de etnie romă etc.) , prin: - continuarea programelor sociale ale MEN pentru învățământul preuniversitar (<i>Cornul și laptele</i> , <i>Bani de liceu</i> , <i>Euro 200</i> , <i>Rechizite școlare</i> , <i>Acordarea de burse</i> , <i>Decontarea transportului</i>); - extinderea programului <i>Microbuze școlare</i> .	
Asigurarea unui învățământ superior deschis, de calitate, competitiv și adaptat pieței muncii	Finalizarea, adoptarea și demararea implementării Strategiei Naționale pentru Învățământul Terțiar din România	Strategia va asigura coordonarea tuturor politicilor naționale în domeniu și creșterea nivelului de finanțare europeană pentru proiectele care vizează sporirea accesului la învățământ terțiar și creșterea calității acestuia.
Crearea și dezvoltarea unui cadru de învățare pe tot parcursul vieții deschis și accesibil	Finalizarea Strategiei Naționale de Învățare pe Tot Parcursul Vieții.	Strategia va asigura coordonarea tuturor politicilor naționale în domeniu și va asigura creșterea nivelului de finanțare europeană pentru proiectele care vizează sporirea accesului la educație a adulților cu implicații pozitive asupra productivității muncii și nivelului de competențe al adulților.
Modernizarea sistemului de asistență socială	Modernizarea sistemului de evaluare a persoanelor cu dizabilități prin crearea de proceduri, instrumente și criterii adecvate unei evaluări după modelul social al abordării dizabilității și realizarea unui nou cadru instituțional	Elaborarea criteriilor medicale și funcționale îmbunătățite pentru evaluarea gradului de handicap care se aplică tuturor persoanelor cu dizabilități
Îmbunătățirea eficienței și a sustenabilității financiare a sistemului de sănătate	Elaborarea unor niveluri de referință pentru costurile furnizării de servicii în spitale	Asigurarea unei gestionări eficiente a resurselor financiare din spitale; Stabilirea costurilor reale pentru serviciile medicale.
	Dezvoltarea capacității de evaluare a tehnologiilor în sănătate (pentru medicamente, în vederea actualizării listei medicamentelor compensate)	Reducerea costurilor pentru pacienți în privința medicamentelor compensate

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Gestionarea infrastructurii de sănătate și asistență medicală la nivel regional	Modernizarea infrastructurii serviciilor de sănătate	Îmbunătățirea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale; Dotarea cu aparatură/echipamente medicale și mijloace de transport a unităților medicale (inclusiv a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență); Creșterea calității serviciilor medicale.
Planul național privind locurile de muncă		
Identificarea și atragerea grupului țintă	Dezvoltarea serviciilor de tip <i>self-service</i> și extinderea acestora către comunitățile locale	Asigurarea serviciilor de mediere a muncii, în special în mediul rural - au fost amenajate 50 unități pentru a oferi servicii de tip <i>self-service</i>
Mentținerea tinerilor în sistemul de educație	Continuarea implementării programului <i>A doua șansă pentru învățământul primar și secundar inferior</i>	Creșterea numărului tinerilor care și-au completat și finalizat educația de bază, precum și a celor care s-au pregătit pentru obținerea unei calificări profesionale, reducerea excluziunii sociale în rândul tinerilor care au părăsit timpuriu școala.
	Continuarea implementării <i>Programului național de protecție socială Bursa profesională</i>	
	Continuarea implementării <i>Programului național de protecție socială Bani de liceu</i>	
Îmbunătățirea tranzițiilor de la sistemul de educație la piața muncii	Subvenționarea angajatorilor pentru a oferi un loc de muncă tinerilor absolvenți	Asigurarea tranziției de la sistemul de educație la piața muncii pentru tinerii absolvenți:
	Subvenționarea angajatorilor pentru a oferi stagii de ucenicie tinerilor	Creșterea numărului tinerilor care obțin o calificare în sistemul de formare profesională a adulților, facilitându-le astfel ocuparea unui loc de muncă și asigurându-le o securitate socială adecvată, în vederea reducerii segmentării pieței muncii.
	Consiliere și orientare profesională	Îmbunătățirea eficienței și eficacității educației, formării și ocupării forței de muncă, prevenirea necorelării dintre cererea și oferta de competențe și creșterea productivității, precum și furnizarea abilităților și competențelor necesare facilitării tranziției de la educație/formare la piața muncii.
	Formare profesională	Creșterea numărului tinerilor care au dobândit competențe corelate cu cerințele pieței, precum și îmbunătățirea nivelului de inserție profesională a tinerilor, în contextul evoluțiilor structurale de pe piața muncii și ale schimbărilor generate de criza economică.
Creșterea mobilității ocupaționale a tinerilor	Acordarea primelor de mobilitate pentru tineri, inclusiv șomerilor de lungă durată	Creșterea numărului tinerilor integrați pe piața muncii, diminuarea riscului de sărăcie și excluziune socială în rândul acestora, precum și a disparităților regionale în materie de ocupare.
	Acordarea primelor de instalare pentru tineri, inclusiv șomerilor de lungă durată	
	Acompaniament personalizat pentru tinerii cu risc de marginalizare socială, inclusiv prin	Creșterea numărului tinerilor cu risc de marginalizare socială integrați pe piața muncii,

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	subvenționarea angajatorilor care încadrează persoane din această categorie	inclusiv tineri cu dizabilități, tineri de etnie romă sau cei care părăsesc sistemul instituționalizat de creștere a copilului, precum și diminuarea riscului de sărăcie și excluziune socială pentru aceștia.
Stimularea ocupării pe cont propriu și a antreprenoriatului pentru tineri	Acordarea de subvenții pentru înființarea și dezvoltarea de întreprinderi de către întreprinzătorii tineri	Creșterea numărului tinerilor care au inițiat o afacere ca urmare a dezvoltării aptitudinilor lor antreprenoriale, facilitarea accesului tinerilor la sursele de finanțare în vederea creării de noi locuri de muncă.
Facilitarea integrării tinerilor pe piața muncii	Scheme pilot <i>Garanția pentru Tineri</i> :	Facilitarea integrării pe piața muncii a tinerilor care au părăsit timpuriu școala (persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, persoane inactive, șomeri tineri și șomeri tineri de lungă durată) și dobândirea unor aptitudini și competențe profesionale care să le asigure tinerilor șanse reale și oportunități sporite pentru participarea la o piață a muncii modernă

PLAN DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA RECOMANDĂRIILOR SPECIFICE DE ȚARĂ 2013		
Nr. crt	Acțiune	Conținut acțiune și etape
1	Monitorizarea execuției bugetare pentru identificarea și propunerea de soluții pentru corectarea eventualelor derapaje de la țintele de deficit asumate în prezent	În cadrul acțiunii se vor face demersuri pentru: - prevenirea de noi presiuni asupra cheltuielilor; - asigurarea unei finanțări adecvate a deficitului bugetar; - identificarea soluțiilor pentru corectarea eventualelor derapaje de la țintele de deficit asumate.
2	Continuarea măsurilor de creștere a eficienței sistemului fiscal	În cadrul acestei măsuri, se va urmări rescrierea Codului fiscal și a Codului de procedură fiscală. Se creează astfel posibilitatea eliminării disfuncționalităților și stabilirii coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent, precum și premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal.
3	Menținerea unor ținte de deficit bugetar structural adecvate atingerii Obiectivului pe Termen Mediu (OTM) până în 2015	Legea bugetului pe anul 2014 va fi elaborată în concordanță cu Strategia fiscal-bugetară 2014-2016 și va respecta țintele asumate prin Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar.
4	Diversificarea modalităților de impunere fiscală	În cadrul acestei măsuri este vizată introducerea impozitului forfetar pentru anumite categorii de persoane juridice române.
5	Analizarea și adoptarea celor mai potrivite măsuri de reducere a fiscalității	Analiza vizează reducerea CAS și a cotei standard de TVA.
6	Realizarea unei analize cuprinzătoare a sistemului de contribuții sociale, având ca scop îmbunătățirea colectării, lărgirea bazei de contribuție și limitarea scutirilor	În cadrul acestei măsuri, se va urmări: - identificarea unor potențiale baze de calcul a contribuțiilor sociale, cu precădere pentru contribuția de sănătate, în vederea limitării scutirilor la plata contribuției de sănătate pentru anumite activități independente; - evaluarea impactului fiscal cu privire la posibilitatea efectuării de modificări asupra cotelor de contribuții sociale; - efectuarea unei analize structurale a impactului fiscal asupra diferitelor baze de calcul a contribuțiilor sociale.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

7	Reducerea volumului arieratelor, în special prevenirea formării de noi arierate	Prin activitatea de monitorizare desfășurată permanent la nivelul A.N.A.F. se urmărește diminuarea cuantumului arieratelor fiscale prin aplicarea măsurilor de recuperare reglementate de Codul de procedură fiscală. În domeniul recuperării arieratelor fiscale, în anul 2014 se estimează diminuarea arieratelor recuperabile aflate în sold la finele anului anterior cu 20%.
8	Derularea unor campanii de conștientizare în rândul contribuabililor, privind obligațiile fiscale	În cadrul proiectului cod SMIS 31224 se va implementa o componentă importantă în cadrul căreia sunt avute în vedere desfășurarea a 3 tipuri de campanii: o campanie media, o campanie <i>outdoor</i> și o campanie directă. Cele 3 tipuri de campanii sunt înălțate într-o logică funcțională pentru ca mesajele să ajungă la publicul țintă.
9	Extinderea surselor de informații fiscale, prin încheierea de protocoale cu instituții și autorități publice, premisă pentru o mai bună combatere a indisciplinii fiscale	În cadrul acestei acțiuni se urmărește încheierea de protocoale de colaborare cu instituțiile deținătoare de date relevante pentru administrația fiscală și extinderea sferei de cuprindere a protocoalelor deja încheiate. (termen: permanent)
10	Efectuarea de verificări privind modul de înregistrare, declarare și plată a impozitului pe veniturile de natură salarială și a contribuțiilor sociale aferente, ca urmare a sesizărilor/ actelor de control primite de la Inspekția Muncii	Având în vedere procesul amplu de reorganizare în care se află ANAF, termenele și etapele acțiunii vor fi furnizate după încheierea reorganizării ANAF ¹²³ .
11	Introducerea unei taxe pe depozitarea deșeurilor	Proiectul de ordonanță pentru modificarea și completarea <i>OUG nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu</i> prevede introducerea unei astfel de taxe.
12	Reglementarea egalizării vârstei de pensionare pentru femei și pentru bărbați	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice cu modificările și completările ulterioare.
13	Subvenționarea angajatorilor pentru a încadra în muncă șomerii care, în termen de cinci ani de la data angajării, îndeplinesc condițiile pentru a solicita pensia anticipată parțială sau de acordare a pensiei pentru limită de vârstă (RST 2 și 4)	Acordarea din bugetul asigurărilor de șomaj a unei sume egale cu valoarea indicatorului social de referință pentru angajatorii care încadrează în muncă, potrivit legii, șomeri care în termen de 5 ani de la data angajării îndeplinesc, conform legii, condițiile pentru a solicita pensia anticipată parțială sau de acordare a pensiei pentru limită de vârstă. Etape în 2013: - aprobarea actului normativ de modificare a <i>Legii 76/2002 cu modificările și completările ulterioare</i> și publicarea în MO termen: trim. III/ 2013); - modificarea normelor metodologice de aplicare a legii și aprobarea acestora (termen: trim. IV/ 2013); - începerea implementării (termen: trim. IV/ 2013).
RST 3: Reforma în sistemul sanitar		
14	Optimizarea sistemului de furnizare a serviciilor medicale	a) Îmbunătățirea cadrului de reglementare pentru furnizarea și monitorizarea serviciilor de asistență medicală b) evaluarea sistemului de finanțare a spitalelor prin publicarea unui ordin pentru reorganizarea sistemului de raportare <i>Diagnosis Related Groups - DRG</i> (Grupuri Înrudite de Diagnostic) și crearea unui model de calcul al costurilor serviciilor medicale furnizate de către spitale, inclusiv pentru calcularea valorilor relative ale costurilor serviciilor medicale bazate pe modelul morbidității relative din România c) îmbunătățirea sistemului de achiziții a medicamentelor și

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

		dispozitivelor medicale pentru spitale prin implementarea unui sistem uniform de codificare și a unui registru comun pentru toate dispozitivele medicale d) creșterea eficacității serviciilor oferite în asistență medicală primară și creșterea ponderii finanțării acestui tip de asistență prin diversificarea serviciilor medicale oferite de către medicul de familie și alocarea a 10% din FNUASS acestui tip de asistență e) finalizarea extinderii infrastructurii SMURD la nivel național și continuarea dotării serviciilor de ambulanță SMURD și a unităților de primiri urgență
15	Definirea pachetului de servicii medicale de bază	Elaborarea unui act normativ pentru modificarea cadrului legislativ de implementare a pachetului de servicii medicale de bază și de dezvoltare a asigurărilor private suplimentare
16	Îmbunătățirea calității serviciilor sanitare prestate	a) Realizarea unui program de formare pentru personalul ce realizează evaluările tehnologiilor medicale (HTA) pentru medicamente, dispozitive medicale și echipamente de înaltă performanță b) adoptarea unui act normativ pentru aprobarea metodologiei de evaluare interimară HTA c) definirea și implementarea de ghiduri clinice d) adoptarea unui act normativ privind mecanismele de guvernare clinică, care va contribui la introducerea unui model de audit clinic în cadrul spitalelor
17	Reducerea utilizării excesive a internărilor în spitale, inclusiv prin îmbunătățirea serviciilor de tratament ambulatoriu	a) Creșterea ponderii asistenței în ambulatoriu prin schimbarea metodei de organizare și funcționare a ambulatoriului de specialitate, precum și prin suplimentarea fondurilor alocate cu 50% față de anul 2012, în vederea încurajării tratării pacienților în cadrul ambulatoriului de specialitate b) elaborarea unui plan pentru a spori eficiența cheltuielilor și pentru a reduce utilizarea excesivă, precum și durata internărilor în spitale c) definirea de trasee parcurse de către pacienți de la internare până la externare
18	Creșterea accesului la servicii medicale pentru persoanele aparținând comunităților îndepărtate și izolate	Crearea cadrului legislativ pentru dezvoltarea unei rețele de <i>Centre de asistență medicală la nivel comunitar</i> ce vor oferi servicii pe termen lung, prin finanțare de la Guvernul Elvețian (2013-2016), Guvernul Norvegian (2014-2016) și fonduri structurale (2014-2020).
RST 4: Participarea pe piața muncii, combaterea sărăciei și aplicarea Strategiei naționale de integrare a romilor		
19	Sprijinirea fermelor de familie, în vederea creșterii productivității muncii și a diversificării activităților economice în spațiul rural	În vederea creșterii competitivității și a productivității muncii în sectorul agricol, din FEADR, sunt finanțate investiții în modernizarea exploatațiilor agricole și transformarea fermelor de semi-subsistență în exploatații orientate către piață (PNDR: axa 1 : creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier). Sunt finanțate investițiile în introducerea de noi tehnologii, achiziționarea de echipamente pentru diversificarea și creșterea calității producției conform cerințelor pieței.
20	Implementarea Planului național pentru stimularea ocupării tinerilor	Implementarea planului vizează de-o potrivă îndeplinirea recomandării specifice de țară și a condiționalității ex-ante referitoare la integrarea durabilă pe piața muncii cu vârsta cuprinsă între 15-24 ani, în special cei care nu au un loc de muncă, sau nu sunt incluși în sistemul de educație sau formare. Planul include măsuri ce transpun la nivel național inițiativa

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

		<p>europeană privind „garanția pentru tineri”</p> <p>a) consilierea și orientarea în carieră a tinerilor prin implementarea unor programe personalizate;</p> <p>b) recunoașterea competențelor dobândite de tineri în sistemul informal sau non-formal de educație și formare profesională;</p> <p>c) dobândirea experienței profesionale prin stagii de ucenicie și de formare profesională la locul de muncă sau prin activități de voluntariat;</p> <p>d) acordarea primelor de mobilitate, inclusiv șomerilor de lungă durată</p> <p>e) consilierea tinerilor care doresc să obțină un loc de muncă prin intermediul serviciilor EURES</p> <p>f) dezvoltarea antreprenoriatului în rândul tinerilor</p> <p>- Stimularea înființării și dezvoltării micro-întreprinderilor de către întreprinzătorii tineri,</p> <p>- Sprijinirea dezvoltării abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START,</p> <p>- Sprijinirea dezvoltării incubatoarelor de afaceri;</p> <p>g) acordarea de stimulente financiare angajatorilor care încadrează tineri aflați în risc de marginalizare socială în vederea îmbunătățirii capacității de participare la piața muncii și/sau protecției sociale a acestora</p>
21	Susținerea antreprenoriatului în rândul femeilor	Măsura, finanțată de la bugetul de stat, are ca scop creșterea numărului de femei întreprinzătoare, dezvoltarea spiritului antreprenorial al acestora și creșterea numărului de noi locuri de muncă create în cadrul întreprinderilor conduse de femei.
22	Asigurarea calității serviciilor sociale și stabilirea unui sistem eficient și echitabil de finanțare	Măsura are în vedere elaborarea Normelor metodologice privind aplicarea noii proceduri de acreditare a serviciilor sociale prevăzută de <i>Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale</i> și revizuirea standardelor de calitate privind serviciile sociale.
23	Consolidarea pieței mixte de servicii sociale	<p>Pentru consolidarea pieței mixte de servicii sociale se urmărește crearea și dezvoltarea rețelei naționale de servicii sociale, inclusiv prin încurajarea implicării, pe lângă furnizorii publici, a furnizorilor privați de servicii sociale (ONG, culte recunoscute de lege și agenți economici, numai în condițiile reglementate prin legi speciale), care să asigure servicii sociale diversificate și de calitate, accesibile membrilor fiecărei comunități.</p> <p>Reglementarea contractării serviciilor sociale de către furnizorii privați este prevăzută în cuprinsul Legii nr. 292/2011, legea asistenței sociale.</p>
24	Revizuirea sistemului de beneficii sociale pentru familie și copii și acordarea condiționată a acestora în vederea susținerii îngrijirii copiilor (RST 4 și 5)	Prin introducerea acestei măsuri se asigură protecția socială a celor mai vulnerabile categorii ale populației, aflate în risc de marginalizare socială. Se majorează limita de venituri până la care se acordă alocația pentru susținerea familiei, începând cu drepturile aferente lunii iulie 2013.
25	Îmbunătățirea mecanismului de monitorizare a incluziunii sociale	Măsura vizează elaborarea proiectului de modificare și completare a <i>HG nr. 1217/2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România</i>
26	Revizuirea Strategiei naționale pentru integrarea cetățenilor români de etnie romă	Revizuirea strategiei urmărește includerea, pe agenda autorităților publice centrale și locale, a unor măsuri concrete pentru cetățenii români de etnie romă în domeniile educației, sănătății, protecției copilului, ocupării forței de muncă, locuinței, justiției și ordinii publice și culturii.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

27	Sprijinirea autorităților administrației publice locale în vederea dezvoltării serviciilor de îngrijire de zi destinate prevenirii separării copilului de familie (RST 4 și 5)	Măsura urmărește dezvoltarea unor rețele de servicii comunitare la nivelul municipiilor, orașelor, comunelor și a Municipiului București în vederea prevenirii separării copilului de familia sa. Prin implementarea <i>Proiectului privind dezvoltarea la nivel local de servicii comunitare de prevenire a separării copilului de familia sa, precum și instruirea personalului aferent (F/P 1566)</i> , finanțat conform prevederilor Acordului-cadru de împrumut între România și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei ¹²⁷ , se urmărește crearea a aprox. 200 de servicii comunitare și instruirea unui număr de aprox. 4.300 de angajați din cadrul serviciilor nou create și din cadrul Serviciului Public de Asistență Socială.
RST 5: Reforma sistemului de învățământ		
28	Accelerarea reformei sistemului de învățământ, la nivel central și local, în condițiile regionalizării și descentralizării, în vederea îmbunătățirii calității actului educațional	Acțiunea vizează eliminarea necorelărilor/armonizarea dintre prevederile LEN și alte acte normative, precum și corectarea disfuncționalităților din sistemul educațional. Totodată, acțiunea își propune finalizarea cadrului metodologic necesar transferului de responsabilități în domeniul educației de la nivel central către autoritățile locale.
29	Continuarea reorganizării curriculumului național MEN	Aceasta se va realiza prin: - elaborarea de programe școlare noi pentru clasele a III-a, a IV-a, a V-a și a VI-a (trim. III/2014); - desfășurarea de activități de formare pentru cadrele didactice (activitate permanentă).
30	Introducerea grupei mari ca parte a învățământului obligatoriu	Etape în 2013-2014: - elaborarea de către MEN de propuneri legislative în acest sens, propuneri ce vor fi suspendate spre adoptare Parlamentului.
31	Generalizarea înscrierii electronice a copiilor în învățământul preșcolar și primar	Se va realiza prin construirea unui sistem electronic, complementar celui pentru înscrierea elevilor în clasa pregătitoare și clasa I, pentru înscrierea copiilor preșcolari la grădiniță, la nivel național.
32	Actualizarea <i>Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior</i>	- finalizarea documentației privind elaborarea HG de actualizare a RNCIS - aprobarea documentației privind elaborarea HG de actualizare a RNCIS
33	Operaționalizarea platformei www.joburi-studenti.edu.ro ¹²⁸	Platforma <i>web-based</i> de tip portal de job-uri este o aplicație informatică ce permite integrarea bazei de date rezultate prin concatenarea celor 50 baze de date ale celor 50 universități participante la proiectul POSDRU ID 52422, operaționalizarea acesteia permițând: a. pe termen scurt: a.1. creșterea șanselor de integrare pe piața muncii a studenților și absolvenților de studii universitare prin folosirea noilor tehnologii electronice de comunicare; a.2. orientarea serviciilor oferite de platforma către studenți, absolvenți și ofertanți de locuri de muncă b. Pe termen lung: b.1. îmbunătățirea calității serviciilor publice având ca beneficiari universitățile și agenții economici; b.2. un grad mai mare de integrare a absolvenților de studii universitare pe piața de locuri de muncă în funcție de profilul acestora.
34	Actualizarea standardelor de evaluare ARACIS pentru programele de studii	Acțiunea vizează corelarea între planurile de învățământ și calificările universitare.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

RST 6: Consolidarea guvernantei și a calității instituțiilor și a administrației publice; absorbția mai rapidă a fondurilor UE		
35	Îmbunătățirea sistemului de coordonare a politicilor publice care să permită existența unei imagini de ansamblu asupra priorităților strategice de guvernare	Dezvoltarea sistemului politicilor publice este esențială pentru îmbunătățirea calității și eficienței procesului de luare a deciziei. Acest demers presupune o bună colaborare între nivelul politic și cel executiv al administrației, precum și între administrația publică și societatea civilă. Scopul acțiunii este de a avea o situație clară a priorităților strategice de guvernare, fapt ce implică revizuirea sistemului național de coordonare a politicilor publice prin crearea unui sistem tip <i>Delivery</i> , precum și a unei unități suport în cadrul CPM. Realizarea acțiunii este strâns corelată de adoptarea PALG, care va contribui la crearea unei imagini de ansamblu asupra priorităților guvernamentale.
36	Instituirea unui mecanism de monitorizare și evaluare a implementării priorităților guvernamentale	Acțiunea urmează a se realiza prin intermediul proiectului: <i>Monitorizarea și evaluarea reformelor structurale</i> finanțat de BM, având ca obiectiv general dezvoltarea unui sistem de monitorizare și evaluare a principalelor documente strategice guvernamentale.
37	Realizarea unui program național de formare pentru specialiștii din administrația publică centrală și locală responsabili cu planificarea teritorială la nivel național, regional și local	Prin această acțiune se are în vedere punerea în aplicare a unui program pilot de instruire a 400 funcționari publici cu privire la elaborarea și implementarea politicilor urbane integrate. Acest demers urmează a se realiza prin intermediul proiectului pilot <i>Platformă pentru dezvoltare urbană durabilă și integrată</i> în valoare totală de 4,81 mil. lei fără TVA (finanțat prin PODCA).
38	Continuarea procesului de descentralizare administrativă și financiară, în scopul consolidării capacității administrative și a autonomiei autorităților administrației publice locale și creșterii calității serviciilor publice	Acțiunea se înscrie în obiectivele <i>Programului de guvernare 2013-2016</i> , care vizează <i>creșterea autonomiei colectivităților locale prin declanșarea reală a procesului de descentralizare, cu respectarea principiului subsidiarității</i> .
39	Crearea cadrului instituțional necesar pentru înființarea regiunilor administrativ – teritoriale	Demararea procesului de regionalizare a fost inclusă în <i>Programul de Guvernare 2013-2016</i> , ca unul dintre cele mai importante obiective pentru perioada următoare. Misiunea viitoarelor instituții regionale este de a oferi autorităților publice instrumentele necesare pentru proiectarea și îndeplinirea strategiilor de dezvoltare echilibrată. Pe termen lung, se urmărește diminuarea dezechilibrelor dintre regiuni, prin corelarea politicilor guvernamentale sectoriale la nivelul regiunilor și prin stimularea inițiativelor regionale și locale.
40	Monitorizarea implementării prevederilor legale cu privire la utilizarea instrumentelor bazate pe dovezi	Conținutul și indicatorii de realizare vor putea fi definiți după intrarea în vigoare a proiectului de HG cu privire la evaluarea preliminară a impactului, proiect care include prevederi referitoare la monitorizarea calității fundamentării proiectelor de acte normative.
41	Consolidarea capacității ministerelor de a elabora analize de impact	Pentru a îmbunătăți capacitatea ministerelor de a elabora analize de impact economic și financiar, SGG/CPM va implementa proiectul <i>Dezvoltarea capacității ministerelor de a elabora analize economice și financiare în vederea sprijinirii procesului de formulare a politicilor publice relevante pentru programarea și implementarea instrumentelor structurale</i> , cu finanțare în cadrul POAT.
42	Consolidarea capacității administrative a structurilor responsabile de managementul	Analiza încărcării și alocării de sarcini pe fiecare poziție din cadrul structurilor care gestionează fonduri UE.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	și controlul PO prin asigurarea unui nivel adecvat de personal în cadrul sistemelor de gestiune și control	<p>Monitorizarea nivelului de ocupare în structurile implicate în managementul și controlul instrumentelor structurale (AM, OI, ACP, MFE, AA), în vederea identificării problemelor semnificative.</p> <p>Utilizarea mai extinsă a asistenței tehnice disponibile pentru suplimentarea resurselor umane la nivelul structurilor responsabile de implementarea programelor operaționale, cu accent pe activitățile cheie pentru absorbție (evaluare proiecte, contractare, verificare cereri de prefinanțare/rambursare).</p> <p>Utilizarea expertizei tehnice internaționale în scopul îmbunătățirii procesului de implementare a Fondurilor Structurale și de Coeziune.</p> <p>Implementarea planurilor de instruire anuale la nivelul fiecărei structuri de gestionare și la nivelul sistemului de management al fondurilor UE.</p>
43	Stabilirea unui sistem de management al performanței în gestionarea fondurilor UE	<p>Stabilirea unui set de indicatori de performanță pe tip de structură care gestionează fonduri UE și a unui mecanism de monitorizare a performanței fiecărei structuri, inclusiv la nivel de conducere.</p> <p>Stabilirea mecanismului de evaluare periodică a performanței individuale pe bază de indicatori de performanță la nivelul fiecărei funcții și stimularea financiară a personalului pe baza performanței individuale.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea unui sistem de verificare a respectării prevederilor codului de etică și codului de conduită.</p> <p>Definirea unei categorii unice de personal care lucrează în domeniul managementului fondurilor UE (funcționar public/personal contractual).</p> <p>Stabilirea unui nivel de salarizare unitar și stimulator pentru personalul structurilor implicate în managementul fondurilor UE.</p>
44	Prevenirea unor eventuale deficiențe în gestionarea sistemelor de gestiune și control, care pot conduce la corecții financiare și la suspendarea plăților de fonduri UE	<p>Elaborarea unui ghid comprehensiv de bune practici și evitare a principalelor riscuri în achizițiile publice, dedicat autorităților de management și beneficiarilor.</p> <p>Armonizarea raportărilor solicitate Autorităților de Management de către autoritățile cu rol de coordonare, verificare și control.</p> <p>Clarificarea și structurarea procedurilor de evaluare la nivelul POS CCE și POS DRU și adaptarea în consecință a manualelor evaluatorilor.</p> <p>Stabilirea unui mecanism eficient și flexibil pentru efectuarea plăților către beneficiarii finali/contractori.</p> <p>Stabilirea unei metodologii eficiente pentru certificarea cheltuielilor efectuate în vederea evitării dublei verificări și, în consecință, reducerea timpului de procesare.</p> <p>Stabilirea unei metodologii unitare de elaborare și monitorizare a previziunilor de plată.</p> <p>Elaborarea unui ghid cu întrebări frecvente pentru procedura de atribuire aplicabilă beneficiarilor privați de proiecte finanțate din instrumente structurale.</p> <p>Completarea protocoalelor încheiate de AM-uri cu ANI și încheierea de protocoale cu DLAF în vederea eficientizării procesului de investigare a suspiciunilor de fraudă și conflict de</p>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

		interese. Efectuarea evaluării de risc, adaptată fiecărui PO, care să cuprindă măsuri specifice de diminuare și gestionare a riscurilor.
RST 7: Îmbunătățirea mediului de afaceri și legătura între cercetare-inovare și întreprinderi		
45	RST 7: Îmbunătățirea mediului de afaceri și legătura între cercetare-inovare și întreprinderi	Prin modificarea actului normativ se are în vedere instituirea obligativității aplicării <i>Testului IMM</i> de către administrația publică centrală și locală în scopul prevenirii acumulării de costuri administrative nejustificate și pentru susținerea competitivității IMM-urilor. Totodată sunt necesare prevederi suplimentare pentru susținerea IMM-urilor inovative și a culturii antreprenoriale prin introducerea de facilități și programe specifice, inclusiv prin diversificarea instrumentelor financiare de garantare, contra-garantare, a rețelelor de investitori și a unui fond de capital de risc.
46	Reevaluarea condițiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice	Modificarea HG 90/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public are în vedere implementarea prevederilor Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 și optimizarea procedurilor de racordare pe baza experienței acumulate până în prezent, urmărindu-se reducerea timpului necesar racordării la rețea a noilor utilizatori.
47	Adoptarea Codului insolvenței	În cadrul programului <i>Strengthening the Insolvency mechanism in Romania</i> , se urmărește îmbunătățirea legislației în domeniul insolvenței și pre-insolvenței ¹²⁹ . Programul este structurat pe trei componente: - legislativă, care cuprinde codificarea cadrului legal existent - sistematizarea și corelarea cadrului legislativ din domeniul insolvenței și pre-insolvenței (acte normative primare și secundare, generale și speciale, interne sau edictate la nivel comunitar), precum și amendarea legislației, pentru echilibrarea și eficientizarea procedurii insolvenței și a mecanismelor pre-insolvență; - doctrinară și jurisprudențială - adnotarea textelor legale codificate, cu trimiteri la jurisprudență - internă și a Curții de Justiție a Comunităților Europene, bune practici, doctrină națională și internațională; - instituțională - îmbunătățirea competențelor profesionale ale practicienilor în domeniul insolvenței și pre-insolvenței (judecători sindici, grefieri, administratori judicari și lichidatori).
48	Relansarea și implementarea schemei de ajutoare de <i>minimis</i> IMM-urilor pentru modernizarea și dezvoltarea activităților	Se urmărește susținerea în continuare a IMM-urilor în vederea realizării de investiții și încurajării participării active a acestora la redresarea economiei românești prin crearea de noi locuri de muncă. Perioada de derulare a schemei pentru emiterea de acorduri pentru finanțare este 2013-2014, cu posibilitatea prelungirii acesteia. Prin noua schemă de ajutor de minimis se introduce condiția de a crea până la finalizarea investiției și de a menține pe o perioadă de minimum 3 ani de la finalizarea investiției: - cinci locuri de muncă, din care cel puțin două locuri de muncă pentru persoane care nu au avut contract individual de muncă în ultimele 3 luni, în cazul unui ajutor de minimis de până la 100.000 euro, inclusiv; - șapte locuri de muncă, din care cel puțin trei locuri de muncă pentru persoane care nu au avut contract individual de muncă în ultimele 3 luni, în cazul unui ajutor de minimis de la 100.000 euro până la 200.000 euro, inclusiv.
49	Consolidarea instrumentelor de garantare și contra-garantare pentru stimularea investițiilor în sectoarele strategice¹³⁰ și identificarea de noi instrumente financiare cu impact asupra dezvoltării IMM-urilor	Se vor promova următoarele instrumente: Susținerea dezvoltării a activității IMM-urilor prin acordarea unei linii de credit pentru capital de lucru, beneficiind de garanția statului.
50	Dezvoltarea polilor de competitivitate	În cadrul POS CCE – Axa prioritară 1 se finanțează proiecte integrate pentru implementarea strategiilor de dezvoltare a polilor de competitivitate care au ca obiectiv inovarea produselor, serviciilor și a proceselor industriale în vederea promovării acestora pe terțe piețe.
51	Consolidarea cadrului de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală, în vederea sprijinirii activităților de cercetare	În vederea aplicării reformei în materie de asigurare a protecției drepturilor de proprietate industrială și pentru clarificarea regimului juridic al invențiilor de serviciu se urmărește: a) Adoptarea <i>Legii privind invențiile de serviciu</i> și amendarea <i>Legii nr. 84</i>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	și inovare în întreprinderi	<i>din 15 aprilie 1998 privind mărcile și indicațiile geografice</i> b) Elaborarea unui proiect de <i>lege de amendare a Legii nr. 84/1998 republicată, privind mărcile și indicațiile geografice</i>
52	Finalizarea procesului de evaluare, clasificare și certificare a institutelor naționale de cercetare-dezvoltare	Măsura constă în evaluarea, clasificarea și certificarea celor 46 de institute naționale de cercetare-dezvoltare (INCD), conform prevederilor <i>O.G. nr. 6/2011 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică</i> , în scopul aplicării sistemului de finanțare instituțională de bază și complementară.
RST 8: Promovarea concurenței și eficienței în industriile de rețea și continuarea reformei guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor deținute de stat din sectoarele energiei și transporturilor		
53	Promovarea schemelor de tip ESCO și a contractelor de performanță energetică	Măsura vizează îmbunătățirea cadrului legislativ al schemelor de tip ESCO și promovarea contractului de performanță energetică la nivelul municipalităților.
54	Îmbunătățirea eficienței energetice în gospodăriile și comunitățile cu venituri reduse din România	Acțiunea se derulează în cadrul unui proiect finanțat prin <i>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare - Fondul Global de Mediu</i> și vizează integrarea problemelor de sărăcie energetică în politica energetică românească.
55	Implementarea fluxurilor fizice reversibile la interconectările de gaze	Acțiunea urmărește creșterea siguranței în aprovizionare pentru consumatorii din România și Bulgaria, care sunt direct afectați de sistările temporare ale importurilor de gaze din Federația Rusă. Proiectul a fost conceput pentru funcționarea în condiții de criză.
56	Finalizarea interconectărilor de gaze ale României cu Bulgaria și Republica Moldova	Interconectarea România - Bulgaria Interconectarea România – Republica Moldova Va fi realizată conducta de transport de gaze Ungheni – Iași.
57	Vânzarea unui pachet minoritar din acțiunile TAROM	Măsura constă în aplicarea sau modificarea strategiei actuale de privatizare a TAROM, în funcție de rezultatele operaționale și financiare înregistrate de companie, ca urmare a introducerii managementului privat.
58	Elaborarea Master planului pentru sectorul de transporturi	Măsura constă în elaborarea documentelor corespunzătoare ciclului financiar 2014-2020 (<i>Master Planul General de Transport/MPGT și Strategia pentru Dezvoltarea Sistemului Național de Transport/SDSNT</i>), cu o abordare multi-modală și care să asigure condițiile pentru crearea unui sistem de transport eficient, sustenabil, flexibil și sigur, și să cuprindă un flux de proiecte realiste și mature, precum și o prioritizare a investițiilor.

II.3.Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020**, principalul document de planificare și programare la nivel regional. Fiind fundamentată pe o diagnoză detaliată, concretizată prin **Analiza socioeconomică regională** și prin **Analiza SWOT** a Regiunii Centru, Strategia de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea potențialului său real de dezvoltare. Strategia Regională urmărește pe tot parcursul său firul roșu reprezentat de cele trei priorități stabilite prin **Strategia Europa 2020**: creștere inteligentă, creștere durabilă, creștere favorabilă incluziunii și obiectivele propuse în cadrul celor cinci domenii de interes: ocupare, inovare, schimbări climatice, educație, reducerea sărăciei.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru și-a definit ca **obiectiv global** „dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale**
- 2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării**
- 3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie**
- 4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii**
- 5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative**

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

6. Dezvoltarea resurselor umane , creșterea incluziunii sociale

Temele orizontale sunt cerințe obligatorii ale Comisiei Europene pentru toate proiectele și trebuie să fie prezente atât în cererea de finanțare, cât și ulterior, dacă proiectul este selectat pentru finanțare, în stadiul implementării și monitorizării proiectului.

Este o recunoaștere internațională a faptului că abordarea în proiecte și programe a temelor orizontale generează un impact pozitiv.

Temele orizontale sunt:

- **dezvoltarea durabilă** (maximizarea beneficiilor și reducerea efectelor negative asupra tuturor celor trei zone: socială, economică și mediul înconjurător),
- **promovarea egalității de șanse și nediscriminarea** (pe criterii de rasă, sex, religie, dizabilități, vârstă)

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul “Viitorul nostru comun”, cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: „dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”. Definiția și conceptul de dezvoltare durabilă amintit anterior va fi accentuat și integrat mai bine pe parcursul perioadei de programare 2014-2020.

Este o condiție esențială ca potențialele proiectele să aplice o abordare dublă privind respectarea principiilor cu caracter orizontal:

1. Abordarea integratoare a temelor orizontale la nivelul tuturor etapelor unui proiect

2. Identificarea, dezvoltarea și implementarea activităților vizate, gândite în mod special pentru promovarea egalității de șansă între femei și bărbați, prevenirea discriminării (pe motive de rasă, etnie, religie, convingeri, dizabilitate/invaliditate, vârstă, orientare sexuală), acordând o atenție deosebită celor care se confruntă cu discriminare multiplă.

Este necesară dezvoltarea și implementarea de acțiuni specifice în vederea completării abordării integratoare, prin direcționarea obiectivelor și a resurselor către domeniile în care se manifestă inegalitatea și excluderea.

În același timp, este necesar ca pe parcursul elaborării, dezvoltării și implementării potențialelor proiecte să se țină cont de **accesibilitate**. În acest context, **prin accesibilitate se înțelege că toate produsele, bunurile, serviciile și infrastructura care sunt cofinanțate din fonduri europene nerambursabile să fie accesibile tuturor cetățenilor, inclusiv persoanelor cu dizabilități.**

Domeniul Strategic 1:

Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

Obiectivul strategic: Dezvoltarea urbană durabilă, creșterea coeziunii teritoriale prin încurajarea dezvoltării policentrice, dezvoltarea infrastructurii de transport, tehnico-edilitară, de educație, sănătate, socială și situații de urgență, precum și creșterea accesului populației la serviciile aferente la nivelul Regiunii Centru

În linii mari, coeziunea teritorială ar trebui să garanteze dezvoltarea armonioasă a diferitelor teritorii, să permită cetățenilor să exploateze în cel mai bun mod potențialul teritoriului, să transforme această diversitate într-un atu care să contribuie la dezvoltarea durabilă a întregului teritoriu și mai ales să completeze și să consolideze coeziunea economică și socială. Astfel politica de coeziune teritorială trebuie să urmărească diminuarea diferențelor de dezvoltare dintre regiunile geografice, dintre mediul urban și cel rural, dintre centru și periferie, precum și prevenirea amplificării discrepanțelor teritoriale.

Considerate motoare ale economiei, orașele sunt catalizatori pentru creativitate și inovare. Diversele dimensiuni ale vieții urbane - economică, socială, culturală și de mediu - sunt strâns legate între ele, iar succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. Propunerile Comisiei Europene privind politica de coeziune 2014-2020 urmăresc să stimuleze politicile integrate pentru a intensifica dezvoltarea urbană

Față de perioada de programare 2007-2013 există câteva diferențe privind dezvoltarea urbană în viitoarea perioadă 2014-2020. Astfel, se va pune accentul pe o abordare integrată consolidată pentru a face față provocărilor urbane.

Una dintre prioritățile de dezvoltare durabilă la nivelul Regiunii Centru este creșterea coeziunii teritoriale prin sprijinirea dezvoltării urbane, atât a orașelor cu nivel ridicat de dezvoltare cât și a orașelor confruntate cu probleme generate de restructurările economice.

Orașele cu nivel ridicat de dezvoltare sunt poli de atracție pentru orașele și comunele din vecinătate, având o influență directă în dezvoltarea economică și socială a zonei. La polul opus, orașele mici și mijlocii din Regiunea Centru se confruntă cu dificultăți în procesul de dezvoltare durabilă, datorită în special procesului de restructurare economică după 1989 care a afectat orașele monoindustriale.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

În linii mari procesul de coeziune teritorială la nivelul Regiunii Centru se axează pe regenerarea urbană a orașelor mici și mijlocii în special a celor monoindustriale, creșterea conectivității orașelor cu zonele de contiguitate, susținerea zonelor și a cartierelor mai sărace prin creșterea inclusivă, dar și dezvoltarea unei economii inteligente prin stimularea inovației și a cercetării aplicate în special în orașele mari și a centrelor universitare. De asemenea o prioritate o reprezintă și promovarea orașelor verzi, susținerea transportului urban sustenabil, dezvoltarea iluminatului public, eficiența energetică a clădirilor și amenajarea spațiilor pentru agrement.

În perspectiva dezvoltării durabile a Regiunii Centru, pentru următoare perioadă de finanțare 2014-2020 sunt necesare **finanțarea proiectelor regionale integrate** care să contribuie la realizarea priorităților și măsurilor incluse în Planul Regional de Dezvoltare. În același timp, finanțarea proiectelor regionale integrate permite rezolvare în mare măsură a nevoilor identificate la nivel regional, contribuind astfel și la îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru România în ce privește Strategia Europa 2020.

Priorități specifice:

Prioritatea 1.1. Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane

La nivelul Regiunii Centru rețeaua de localități urbane este echilibrată, excepție făcând județul Covasna. Trei județe (Alba, Mureș și Sibiu) au 11 orașe, urmate de județul Brașov cu 10 orașe și județul Harghita cu 9 orașe, la polul opus fiind județul Covasna cu doar 5 orașe. La nivelul Regiunii Centru cel mai mare grad de polarizare urbană este în județul Brașov datorită existenței polului de creștere Brașov care ocupă primul loc în termeni de PIB/locuitor și ai productivității muncii. În Regiunea Centru sunt două zone metropolitane în jurul municipiilor Brașov și Târgu Mureș. Din perspectiva teritorială, Regiunea Centru are un caracter destul de rural, excepție făcând județul Brașov care are o economie mai diversificată.

În România principalul obiectiv al strategiilor pe termen mediu și lung de dezvoltare spațială îl reprezintă consolidarea dezvoltării policentrice și inovația prin crearea unor rețele de legături între zonele metropolitane și orașe. Orașele care funcționează ca centre regionale ar trebui să coopereze în cadrul unui tipar policentric, astfel încât această cooperare să fie o valoare adăugată pentru alte orașe din zonele rurale și periferice, precum și pentru zonele cu provocări și nevoi specifice din punct de vedere geografic.

Conform cercetărilor ESPON2, la nivelul Regiunii Centru este un singur pol de importanță națională (Brașov cu peste 200.000 de locuitori), 5 poli de importanță regională (Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe și Mediaș, fiind municipii cu o populație cuprinsă între 50.000 și 200.000 de locuitori) și 13 poli de importanță locală (Miercurea Ciuc, Făgăraș, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Săcele, Sebeș, Cugir, Târnăveni, Aiud, Zărnești, Codlea și Blaj, orașele și municipiile având o populație cuprinsă între 20.000 și 50.000 de locuitori).

Una din prioritățile politicii de dezvoltare urbană durabilă o constituie sprijinirea orașelor mari care sunt în același timp centre de polarizare pentru orașele și comunele învecinate. La rândul lor, orașele mari au universități cu tradiție care radiază în jur și fac legătura cu alte centre din Europa, fiind în același timp și nuclee ale economiei inteligente prin valorificarea inovației și a cercetării aplicate.

Una din problemele majore la nivelul Regiunii Centru care necesită investiții financiare este **regenerarea urbană a orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale**. Locurile de muncă relativ sigure și bine plătite din epoca monoindustrială au fost înlocuite, în multe orașe din regiune, de șomaj prelungit sau locuri de muncă slab remunerate. De asemenea, aceste orașe se confruntă cu o migrație a populației tinere, acestea confruntându-se cu un declin demografic. Amintim în acest sens câteva orașe din Regiunea Centru care au nevoie de investiții în regenerarea urbană: Agnita, Copșa Mică, Cislădie, Dumbrăveni, Abrud, Zlatna, Ocna Mureș, Târnăveni, Luduș, Iernut, Reghin, Avrig, Făgăraș, (...) etc.

De asemenea, este important ca politica dezvoltării urbane să fie legată de abordarea integrată care să pună în discuție nevoile specifice atât ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie, cât și a cartierelor sărace din orașele regiunii, un rol foarte important jucând dezvoltarea de soluții privind valorificarea potențialului teritorial și creșterea inclusivă.

O necesitate la nivel regional o constituie elaborarea de Planuri de Mobilitate Urbană Durabilă pentru orașele Regiunii Centru, aceste documente de planificare vizând crearea unui sistem de transport urban sustenabil.

Măsuri:

1.1.1. Stimularea dezvoltării policentrice și încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și realizării coeziunii teritoriale prin promovarea și dezvoltarea parteneriatelor

1.1.2. Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale

2 <http://www.espon.eu>

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

creșterii economice inteligente prin extinderea și dezvoltarea infrastructurii

1.1.3. Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială

Beneficiari potențiali: primăriile de orașe și municipii, Consiliile județene, Asociații de dezvoltare intercomunitare, Grupuri de Acțiune Locală (GAL-uri) sau alte structuri partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT), Agenți și operatori economici în domenii precum: transport urban, iluminat public, amenajare spații verzi, eficienței energetice a clădirilor, etc.

Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații și tehnico-edilitară la nivelul Regiunii Centru

Referitor la *infrastructura de transport*, datorită situației sale în centrul României, Regiunea Centru se bucură de o poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile rutiere cu restul țării și cu Europa. Regiunea Centru este străbătută de cinci drumuri europene, a căror lungime însumează 951 km. Sud-vestul regiunii este traversat de Coridorul IV pan-european de transport, rută ce va asigura o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), via Grecia, Bulgaria, România, Ungaria (...).

Rețeaua de drumuri publice din Regiunea Centru măsoară 10801 km la finele anului 2011, reprezentând 13,1% din lungimea totală a rețelei rutiere din România. Din totalul drumurilor din regiune, 20,9% sunt drumuri naționale, iar 79,1% sunt drumuri județene și comunale. Densitatea rutieră este mai scăzută la nivel regional decât la nivel național (34,6 km/100 kmp față de 31,7 km/100 kmp). Comparativ cu drumurile rutiere, lungimea totală a căilor ferate din Regiunea Centru este jumătate din lungimea totală a drumurilor naționale, aceasta fiind de 1336 km dintre care jumătate electrificată (669 km). Transportul aerian este asigurat prin cele două aeroporturi internaționale de la Sibiu și Târgu Mureș (Ungheni).

Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 finanțată prin FEDR se propun: sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T), stimularea mobilității regionale prin conectarea legăturilor rutiere secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, dezvoltarea unor sisteme de transport care respectă mediul și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și promovarea unei mobilități urbane durabile.

Transportul din Regiunea Centru va trebui să beneficieze până în anul 2020 de o infrastructură modernă, capabilă să preia un trafic în creștere rapidă, să asigure premisele pentru dezvoltarea economică și socială a tuturor zonelor regiunii și să contribuie la diminuarea efectelor negative ale transportului asupra mediului înconjurător. **Atingerea acestor obiective implică realizarea de investiții semnificative în următorul deceniu atât în extinderea rețelei rutiere și feroviare cât și în reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere actuale și construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor în vederea fluidizării transportului rutier.**

În ce privește rețeaua actuală de drumuri, este necesar ca în perioada următoare să se reabiliteze aproximativ 1000 km de drumuri naționale care, în prezent, au durata de serviciu depășită sau care, în următorii ani, își vor depăși durata de serviciu. De asemenea, cei 36 km de drumuri naționale pietruite din județele Alba, Covasna și Brașov vor trebui aduși la standardele cerute unui drum național.

O altă direcție de intervenție constă în îmbunătățirea condițiilor de transport pe drumurile județene. În acest sens, este necesar ca în următorii ani să fie asfaltați cel puțin 500 km din cei peste 1700 km de drumuri județene pietruite sau de pământ și să se reabiliteze cel puțin jumătate din lungimea drumurilor județene cu durata de serviciu depășită. Considerăm ca fiind prioritară modernizarea drumurilor județene care asigură conectarea localităților urbane la rețeaua drumurilor naționale **și a celor ce permit accesul spre zonele turistice intens frecventate sau spre zonele cu un real potențial turistic dar insuficient exploatat.**

O altă prioritate de dezvoltare a infrastructurii de transport vizează construirea de centuri ocolitoare pentru orașele mari traversate de drumuri europene sau de drumuri naționale principale precum și extinderea celor actuale (ex: Brașov, Târgu Mureș, Alba Iulia - nord, Sebeș, Aiud, Mediaș, Sighișoara, Făgăraș etc.). Nu în ultimul rând, **este necesară punerea bazelor transportului intermodal în Regiunea Centru prin realizarea, într-o primă etapă, la Brașov și Sibiu a unor platforme intermodale pentru transportul mărfurilor, ca parte a unui sistem național de platforme intermodale.**

Un alt domeniu care necesită investiții majore la nivelul Regiunii Centru este *infrastructura de comunicații*. Aceasta este elementul cheie a bunei funcționări a oricărui tip de sistem pentru comunicații de date, informații și voce. În contextul globalizării și al necesității de acces la informație în timp real, la nivelul Regiunii Centru se conștientizează din ce în ce mai mult rolul major pe care îl are infrastructura de comunicații în desfășurarea unei activități cât mai eficiente. În Regiunea Centru, la nivel de județ, ponderea populației fără acces la conexiuni în banda largă este cuprinsă între: 50% - 80% în județul Covasna; 40% - 50% în județul Alba și 20% - 40% în județele Brașov, Harghita, Sibiu și Mureș. O necesitate o reprezintă sprijinirea administrațiilor publice privind dotarea, extinderea sau modernizarea cu infrastructuri de comunicații specifice (ex.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

IT, internet wireless, etc.). Precizăm faptul că, la nivel european comunicațiile electronice în bandă largă au devenit o prioritate în a doua jumătate a anilor 1990, ca rezultat al faptului că societatea bazată pe cunoaștere are un impact semnificativ asupra competitivității, dezvoltării rapide a comunicațiilor și a tehnologiilor IT, precum și asupra liberalizării piețelor telecom.

Activitățile privind utilitatea publică de interes local au o importantă dimensiune socială și un rol esențial în consolidarea dezvoltării durabile a localităților și îmbunătățirea condițiilor de viață. Principalele obiective ale dezvoltării serviciilor publice de gospodărire comunală, în conformitate cu prevederile directivelor europene sunt: alimentarea cu apă, alimentarea cu energie electrică, canalizarea, alimentarea cu energie termică, alimentarea cu gaze naturale, administrarea domeniului public.

În funcție de dotarea **tehnico-edilitară**, la nivelul Regiunii Centru, cele mai mari ponderi din totalul localităților, peste 50%, sunt localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă și localități în care se distribuie gaze naturale, iar cele mai mici ponderi sunt deținute de localități în care se distribuie energie termică. O situație asemănătoare este și la nivelul comunelor din Regiunea Centru.

Potrivit datelor statistice, în anul 2011 în Regiunea Centru erau 309 de localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă dintre care 253 de localități din mediul rural. Începând din 2005 și până în 2011 ponderea localităților cu instalații de alimentare cu apă potabilă a crescut continuu de la 63,2% la 74,6%, ponderea cea mai mare fiind în județul Brașov și Harghita, iar la polul opus județul Sibiu.

La nivelul Regiunii Centru, numărul localităților în care se distribuie gaze naturale a crescut continuu din 2005 de la 227 de localități la 242 de localități în 2011. Județele cu cele mai mari ponderi a localităților în care se distribuie gaze naturale sunt Mureș (80,4%) și Sibiu (peste 76,6%), la polul opus fiind Covasna (aproape o treime, 28,9%) și Harghita (38,8%). La nivelul mediului rural din Regiunea Centru, în anul 2011, în peste jumătate din comune (53,5% adică 191 de comune) se distribuiau gaze naturale, cu 13,% mai multe comune față de anul 2005 (179 comune).

În perioada 2005 - 2011 numărul localităților în care se distribuie energie termică a scăzut continuu de la 22 de localități (20 de municipii și orașe și 2 localități rurale din județul Mureș) la 17 de localități (toate municipii și orașe cu excepția unei localități rurale din județul Covasna). Numărul mic al localităților și scăderea continuă a acestora în ultimii ani este datorată numărul mare a locuitorilor care optează pentru instalații proprii de energie termică.

În prezent nu sunt racordate la rețeaua de utilități (energie electrică, energie termică sau canalizare, etc.): localități rurale din zona montană (Munții Apuseni, Munții Călimani, Munții Giurgeului, Munții Întorsurii, Munții Cindrel, Munții Baraolt, Munții Bodoc, Munții Persani, Munții Bârsei etc.), 3 orașe din județul Alba și Harghita și un oraș din județul Covasna, localități rurale din depresiuni intramontane. Neracordarea unor localități la infrastructura de utilități publice este un factor restrictiv în atragerea de potențiali investitori și investiții în localitățile respective.

La nivelul Regiunii Centru infrastructura de utilități publice este insuficientă iar în cele mai multe cazuri aceasta este învechită. Infrastructura de utilități publice existentă necesită investiții în reabilitarea, extinderea sau modernizarea acesteia. Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 este util acordarea de sprijin financiar în modernizarea și aducerea la standardele Uniunii Europene a infrastructurii tehnico-edilitare la nivelul Regiunii Centru.

Măsuri:
1.2.1. Creșterea mobilității regionale prin extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri rutiere și feroviare, construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor precum și construirea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea de aeroporturi
1.2.2. Dezvoltarea transportului intermodal în vederea dezvoltării unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor
1.2.3. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare în perspectiva dezvoltării durabile și administrării cât mai eficiente a teritoriului
1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii diferitelor tipuri de comunicații în special al accesului populației, administrației publice și mediului privat la conexiuni în bandă largă și asigurarea interoperabilității sistemelor de comunicații

Beneficiari potențiali: primăriile de orașe și municipii, primăriile de comune, consiliile județene, asociații de dezvoltare intercomunitare, grupuri de acțiune locală (GAL-uri) sau alte structuri partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT), agenți și operatori economici în domenii precum: transport, comunicații (de date, informații și voce), utilități publice (alimentarea cu: apă, energie electrică, gaze naturale, energie termică, canalizarea și administrarea domeniului public)

Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de educație, sănătate, sociale și situații de urgență la nivelul Regiunii Centru

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Una dintre prioritățile Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 este acordarea unei atenții sporite asupra dezvoltării infrastructurii sociale, de educație și de sănătate. Cu toate ca în perioada 2007-2013 s-au alocat fonduri semnificative pentru extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii, aceste intervenții fiind punctuale, existând în foarte multe cazuri situații în care aceasta este învechită sau insuficient dezvoltată. Astfel, pentru următoarea perioadă de programare este necesară alocarea de fonduri de finanțare pentru aducerea acestor tipuri de infrastructuri la standardele Uniunii Europene.

Infrastructura de educație la nivelul Regiunii Centru este relativ bine dezvoltată, numărul total de unități preșcolare, școlare, liceale, postliceale, profesionale și de învățământ superior fiind de 1087 la finele anului 2011. Cele mai multe unități preșcolare, școlare și de învățământ superior au fost înregistrate în județele Brașov, Mureș și Sibiu, la polul opus situându-se județele Covasna și Harghita. Datorită scăderii natalității, în ultimii ani s-au desființat un număr relativ mare de unități școlare, de pildă în anul școlar 2010/2011 acesta s-a diminuat cu 53 față de anul anterior la nivelul întregii regiuni.

În multe localități rurale ale Regiunii Centru infrastructura educațională (grădinițe, școli cu clasele I-IV sau I-VIII) se află într-o situație necorespunzătoare, iar dotările de care dispun aceste unități de învățământ nu se ridică la cerințele actuale. O parte din aceste școli au fost deja modernizate în ultimii ani, inclusiv prin finanțări europene, **celelalte urmând a fi modernizate în perioada viitoare**. O problemă cu care se confruntă adesea copiii din mediul rural este distanța mare pe care trebuie să o străbată pentru a ajunge la școală. Preconizăm soluționarea acestei probleme prin **susținerea dezvoltării programelor de transport școlar** acolo unde acestea lipsesc.

Cu toate că în perioada de programare 2007 -2013 au fost finanțate un număr relativ mare de proiecte, în prezent, la nivelul Regiunii Centru infrastructura de învățământ **necesită investiții în reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea acesteia, atât în mediul urban cât și în cel rural**. În dezvoltarea infrastructurii de educație la nivelul Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de programare ar trebui avute în vedere finanțarea unor proiecte care să permită accesul la educația online în special în zonele rurale cu accesibilitate redusă.

Un alt domeniu prioritar care are nevoie de investiții financiare majore la nivelul Regiunii Centru în următoarea perioadă de programare 2014-2020 este **infrastructura de sănătate**.

La nivelul Regiunii Centru infrastructura sanitară era compusă la finele anului 2011 dintr-o rețea de unități sanitare formată din 58 de spitale, 61 de policlinici, 23 de dispensare, 1488 de cabinete de medicină generală și de familie, 1404 de cabinete stomatologice, 1014 de cabinete de specialitate, 963 de farmacii și puncte farmaceutice și 394 de laboratoare medicale. La nivel de județ cele mai multe unități sanitare sunt în Brașov și Mureș, iar cele mai puține în Covasna și Harghita. În Regiunea Centru, față de anul 2005, în anul 2011 s-a înregistrat o creștere a unităților sanitare cu excepția cabinetelor medicale de medicină generală (în județele Brașov, Mureș și Sibiu). În anul 2011, la inițiativa Guvernului României, din motive de reducere a cheltuielilor, au fost desființate în România 67 de spitale dintre care 8 în Regiunea Centru: câte 3 spitale în județele Alba și Brașov și câte un spital în județele Mureș și Sibiu. În Regiunea Centru cel mai important spital este cel din Târgu Mureș fiind atât un centru medical cât și un centru universitar. De asemenea, importante centre medicale sunt și spitalele din Brașov și Sibiu.

Pentru cele mai multe unități sanitare sunt necesare lucrări de reabilitare a clădirilor, precum și lucrări de înnoire a echipamentelor existente și de achiziționare de noi echipamente medicale performante și utile derulării activităților specifice. Multe sate din Regiunea Centru și în special mediul rural din zonele montane izolate se confruntă cu o lipsă a infrastructurii de sănătate și a dotărilor din sistemul sanitar. Pentru următoarea perioadă de finanțare sunt necesare **alocări financiare în sistemul de sănătate, atât pentru reabilitarea, modernizarea și amenajarea unităților sanitare din regiune. În ce privește mediul rural, susținem ca prioritate regională pentru perioada 2014-2020 dezvoltarea infrastructurii de sănătate în aceste zone, în special a asistenței medicale primare și crearea unor centre medicale permanente la care să fie arondate una sau mai multe comune**.

De asemenea, sunt necesare măsuri pentru stimularea cadrelor medicale în vederea perfecționării acestora și asigurării de servicii medicale de calitate. Statistic, amintim faptul ca la nivel regional, față de anul 2005 în 2011 s-a înregistrat o creștere a numărului de medici cu 11,6%, a numărului de stomatologi cu aproape jumătate (41,9%), iar a numărului de farmaciști cu o treime (29,8%). În ce privește personalul sanitar mediu acesta a înregistrat o scădere în 2011 față de acum 7 ani cu 3,1%. La nivel județean, există discrepanțe în ceea ce privește personalul sanitar mediu. De pildă în județul Brașov acesta a scăzut cu aproximativ un sfert (-23,5%), în schimb în județul Sibiu acesta a crescut cu un sfert (26, 3%).

Un domeniu care a cunoscut o dezvoltare relativ ridicată la nivelul Regiunii Centru în perioada de programare 2007-2013 este **infrastructura socială**. Cu toate acestea, la nivel regional încă sunt nevoie de alocări financiare pentru extinderea, reabilitarea, amenajarea, modernizarea și echiparea infrastructurii de servicii sociale. De asemenea, sunt necesare finanțări pentru diferite programe și proiecte care vizează dezvoltarea, extinderea sau diversificarea serviciilor sociale asigurate atât de furnizori publici (direcții generale de asistență socială și protecția copilului și servicii publice de asistență socială), cât și de

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

furnizori privați (asociații, fundații, culte religioase, persoane fizice autorizate, organizații cu scop lucrativ, alte entități în condițiile legii).

Principalele probleme sociale actuale la nivelul Regiunii Centru sunt: îmbătrânirea populației, extinderea fenomenului de sărăcie, șomaj pe termen lung ridicat, rata ridicată a șomajului în rândul tinerilor, incluziune redusă pe piața muncii, rată ridicată a abandonului școlar, procent ridicat de populație romă afectată de sărăcie, etc. Astfel, cele mai importante trei consecințe ale problemelor sociale la nivel regional sunt: diminuarea calității vieții, scăderea siguranței și securității sociale și reducerea coeziunii sociale.

Este important să amintim faptul că în anul 2012, la nivel național figurau în baza de date a Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale un număr de 3229 de furnizori acreditați de servicii sociale, dintre care cei mai mulți, puțin peste o cincime, fiind din Regiunea Centru (21,3%, reprezentând 690 de furnizori acreditați), urmată de Regiunea Nord - Est (607 furnizori acreditați). De asemenea, tot la nivel național, **Regiunea Centru avea cel mai mare număr al instituțiilor de îngrijire rezidențială pentru bătrâni.**

Pentru a contura o imagine sintetică în ceea ce privește infrastructura de servicii sociale la nivelul Regiunii Centru, amintim valorile celor mai importanți indicatori la nivel regional în 2012:

- **200 de centre rezidențiale** pentru protecția copilului, cele mai multe fiind în Mureș (cele 77 de centre rezidențiale reprezentând aproximativ un sfert din cele la nivel regional), la polul opus fiind județele Sibiu (18) și Covasna (19).

- **70 de centre rezidențiale pentru persoane cu dizabilități**, dintre care cele mai multe în județele Mureș (22) și Alba (20), iar cele mai puține în județele Covasna (2) și Brașov (4).

- **49 de centre rezidențiale pentru persoane vârstnice**, reprezentând 15,2% din cele la nivel național (322 de centre). Cele mai multe centre rezidențiale (cămine) pentru vârstnici au fost identificate în județele Mureș (14), Sibiu (13) și Alba (11), la polul opus fiind județul Brașov (2).

- 22 cantine de ajutor social având în total o capacitate de 2600 de locuri și asigurând hrana pentru 1648 de persoane. Din numărul total de cantine de ajutor social din România, Regiunea Centru deține o cincime din acestea (20,5%), ocupând primul loc, fiind urmată de Regiunea Nord - Est (17 cantine)

Un Indicator relevant în identificarea principalelor disparități în dezvoltarea socială este Indicele de Dezvoltare Socială Locală (IDSL) a cărui valoare numerică medie este de 76 pentru Regiunea Centru, indicând un nivel mediu superior de dezvoltare. Potrivit datelor statistice, cea mai mare pondere a populației rurale din Regiunea Centru, aproape o treime, trăiește în sate cu nivel maxim de dezvoltare, acest fapt reflectându-se pe mai multe nivele de dezvoltare privind condițiile de trai și calitatea vieții.

Un alt tip de infrastructură la nivelul Regiunii Centru care are nevoie în următorii ani de dotare, extindere sau modernizare este cea de **situații de urgență**. La nivelul Regiunii Centru implementarea sistemului de intervenție integrat, în conformitate cu principiile moderne, a început în județul Mureș încă din anul 1990, punându-se bazele Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare, Descarcerare Mureș (SMURD). La nivelul Regiunii Centru infrastructura pentru situații de urgență era formată în anul 2011 din 171 de autospeciale și ambulanțe cu 52 mai multe față de anul 2005. La nivel de județ cele mai multe autospeciale pentru intervenții de urgență erau în 2011 în județul Brașov (40) și Mureș (35), iar cele mai puține în Covasna (17) și Alba (23).

La nivelul Regiunii Centru sunt necesare următoarele tipuri de investiții privind infrastructura de situații de urgență: **consolidarea capacității de management a situațiilor de urgență, programe de modernizare a serviciilor suport de tehnologia informației pentru realizarea înștiințării, avertizării și alarmării în situații de protecție civilă, îmbunătățirea dotării cu mijloace de intervenție în situații de urgență și nu în ultimul rând perfecționarea pregătirii în domeniul situațiilor de urgență a factorilor implicați în gestionarea situațiilor de urgență.**

Măsuri:

1.3.1. Creșterea calității sistemului de învățământ prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de educație

1.3.2. Diversificarea și creșterea calității și accesului populației la servicii de sănătate la standarde europene prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de sănătate

1.3.3. Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în rândul populației prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii sociale

1.3.4. Creșterea siguranței publice și eficientizarea intervențiilor în situații de urgență prin extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii specifice

Beneficiari potențiali: primăriile de orașe și municipii, primăriile de comune, consiliile județene, asociații de dezvoltare intercomunitare, Grupuri de Acțiune Locală (GAL-uri) sau alte structuri partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT), agenți și operatori economici în domenii precum: educație, sănătate, social și situații de urgență

Domeniul Strategic 2: **Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării**

Obiectivul strategic: Dezvoltarea economiei regionale bazate pe cunoaștere prin modernizarea și eficientizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea rolului cercetării-dezvoltării-inovării la nivelul economiei Regiunii Centru

Contextul economic regional:

În perioada 1990-2000 Regiunea Centru a traversat o perioadă dificilă, de declin economic, pe fondul deteriorării principalelor echilibre macroeconomice și al inflației galopante. Procesul de restructurare economică a fost însoțit de o restrângere semnificativă sau de închidere a capacităților existente de producție, mineritul, chimia și metalurgia neferoasă fiind cele mai afectate ramuri economice. Începând cu anii 2000-2001, climatul economic s-a ameliorat, economia și-a reluat creșterea, iar anii 2006-2008 au adus consolidarea creșterii economice. Criza economică și financiară ce a debutat în a doua jumătate a anului 2008 a avut un impact negativ în ce privește nivelul investițiilor atât străine cât și autohtone, unele companii străine retrăgându-se sau reducându-și prezența în Regiunea Centru.

Nivelul atins în 2010 de cel mai relevant indicator al dezvoltării economice - **produsul intern brut/ locuitor în Regiunea Centru - reprezintă 45% din media UE27**, apropiindu-se de media națională și de nivelul înregistrat în unele regiuni din Ungaria, Polonia, Slovacia.

Un rol important în dezvoltarea economică l-au avut **investițiile străine**, soldul investițiilor străine directe cifrându-se la sfârșitul anului 2011 la 4,215 miliarde euro. Activitățile industriale spre care s-au îndreptat cele mai importante investiții sunt industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria materialelor de construcții, construcțiile de mașini.

Exporturile au avut o evoluție puternic ascendentă în ultimii 10 ani, valoarea acestora ajungând la aproape 5,8 miliarde euro în anul 2011, de 4,2 ori mai mare față de volumul exporturilor din Regiunea Centru în anul 2001.

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii 10 ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar cu precădere. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani.

Activitate tradițională în Regiunea Centru, agricultura constituie până în zilele noastre principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat.

Economia Regiunii Centru păstrează încă un **profil industrial** vizibil ce poate fi evidențiat atât prin contribuția relativ ridicată a industriei la formarea produsului intern brut cât și prin ponderea semnificativă a populației ocupate în sectorul secundar al economiei.

Profilul industrial al regiunii este dat de industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, chimică, materialelor de construcții, lemnului, extractivă, textilă și alimentară. Unitățile industriale sunt amplasate în general, în localitățile urbane, și în cazul multor orașe mici dau acestor localități un caracter monospecializat.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Domeniile care au înregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile (în special transporturile rutiere și cele aeriene), telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar și de asigurări. Turismul, cu toate că a înregistrat o serie de progrese pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, nu reușește să valorifice încă importantul potențial turistic al regiunii.

O altă evoluție semnificativă în ultimii ani este **continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional**. Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată se concentrează în orașele mari și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici (îndeosebi foste localități miniere sau orașe monoindustriale) și numeroase localități rurale au o situație economică foarte precară și în curs de deteriorare rapidă. **Gradul de coeziune teritorială se menține scăzut, această situație regăsindu-se și la nivelul întregii țări.**

Un proces economic recent este apariția **clusterelor economice**. În viziunea multor experți economici și oameni de afaceri, bazată și pe experiența altor economii europene, clusterelor pot impulsiona dezvoltarea economică și pot aduce o valoare adăugată mai mare. Până în prezent, în Regiunea Centru s-au format cluster în domeniile prelucrării lemnului, al biomasei, al electrotehnicii, al industriei alimentare, iar procesul de creare de cluster este de așteptat să ia amploare.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Cercetarea autohtonă joacă încă un rol redus în dezvoltarea economică, transferul rezultatelor și aplicarea lor în economie făcându-se încet și cu dificultate. Restabilirea unei legături puternice între cercetare și economie și creșterea inovării reprezintă mijloace ce asigură o dezvoltare durabilă a economiei Regiunii Centru, câteva inițiative recente arătând că se dorește promovarea unui astfel de model de dezvoltare (Institutul de Cercetare Dezvoltare Inovare din cadrul Universității Transilvania din Brașov PRO-DD).

Considerată altă dată un atu al Regiunii Centru, **forța de muncă** nu se ridică întotdeauna la nivelul de pregătire necesar pentru o economie competitivă și în ultimul timp în multe domenii economice și în diferite zone ale Regiunii Centru începe să se facă simțită lipsa forței de muncă bine cu o înaltă calificare.

Motor al dezvoltării economice regionale, **întreprinderile mici și mijlocii** au înregistrat o dezvoltare susținută începând cu anul 1990, ajungând să reprezinte aproximativ 70% din efectivul de personal și din cifra de afaceri realizată de întreprinderile locale din industrie, construcții și servicii (cu excepția celor din sectorul bancar și de asigurări). Sectorul economic reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii, care timp de mulți ani a fost un generator de creștere economică și locuri de muncă a suferit după 2008 o contracție sensibilă. În condițiile în care IMM-urile dispun, în general, de resurse financiare limitate și un spațiu redus de manevră economică, vulnerabilitatea acestora este mare, iar în cazul unei crize economice gradul în care sunt afectate crește semnificativ.

Dezvoltarea economică la nivel local și regional este susținută prin **crearea de structuri de afaceri în cadrul cărora firmele să se bucure de anumite facilități și servicii specifice**. În ultimii 15-20 ani s-a încercat crearea unei infrastructuri de afaceri moderne care să răspundă la cerințele specifice ale investitorilor formată din parcuri industriale și tehnologice, centre de afaceri, incubatoare de afaceri etc. **Un loc important în cadrul structurilor de afaceri îl au parcurile industriale. Rolul parcurilor industriale este să stimuleze dezvoltarea economică, realizarea transferului tehnologic, atragerea de investiții și valorificarea resurselor umane ale zonei.**

În Regiunea Centru funcționează în prezent 11 parcuri industriale. Șapte dintre acestea sunt în proprietate publică, 3 în proprietate privată și unul este în parteneriat public-privat. Alături de parcurile industriale, în Regiunea Centru funcționează câteva zone industriale, zone de dezvoltare economică, centre de afaceri și incubatoare de afaceri, dezvoltate prin inițiative publice sau private, iar nevoia de astfel de structuri de afaceri este departe de a fi acoperită.

Prioritatea 2.1. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor, creșterea gradului de internaționalizare al IMM-urilor

Întreprinderile mici și mijlocii reprezintă aproximativ 70% din efectivul de personal și din cifra de afaceri realizată la nivelul Regiunii Centru de către întreprinderile locale din industrie, construcții și servicii, fiind unul din principalele motoare ale dezvoltării economice. Una din problemele majore ale IMM-urilor este nivelul relativ ridicat de vulnerabilitate al acestora. O altă provocare la adresa IMM-urilor din regiune este creșterea gradului de modernizare și extinderea inovării.

Un punct slab al IMM-urilor din Regiunea Centru este gradul redus al participării companiilor autohtone în diversele rețele de cooperare economică la nivel european. Comparativ cu alte regiuni europene, se remarcă, de asemenea nivelul scăzut de atragere a fondurilor structurale europene sau a altor fonduri europene destinate întreprinderilor.

Din considerentele menționate mai sus reiese că una din prioritățile la nivel regional pentru perioada următoare este **continuarea și extinderea sprijinului pentru IMM-uri, îndeosebi pentru activitățile de inovare și modernizare și creșterea gradului de internaționalizare al acestora.**

Cu toate eforturile depuse până în prezent în vederea sprijinirii zonelor rămase în urmă, se constată continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional. Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată se concentrează în orașele mari și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici din Regiunea Centru, îndeosebi foste localități miniere sau orașe monoindustriale, precum și numeroase localități rurale au actualmente o situație economică foarte precară sau în curs de deteriorare.

Viitorul acestor orașe mici afectate de restructurarea industrială depinde în bună măsură de identificarea corectă și de dezvoltarea unor noi domenii economice. Soluțiile cele mai bune pot fi găsite cu sprijinul comunității locale și prin implicarea mai eficientă a autorităților locale.

Complementar acțiunilor autorităților locale, este nevoie de un consistent **sprijin financiar, bine direcționat, oferit de nivelul regional și național prin diverse instrumente de finanțare pentru a stimula dezvoltarea economică în centrele urbane mici din Regiunea Centru afectate de procesele de restructurare industrială.**

Măsuri:

2.1.1. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor

2.1.2. Sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare economică

2.1.3. Sprijinirea IMM-urilor în vederea utilizării instrumentelor de finanțare europeană

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

2.1.4. Sprijin pentru regenerarea economică a orașelor mici (sub 20 mii locuitori)

Beneficiari potențiali: întreprinderile mici și mijlocii din Regiunea Centru, structurile partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării economice a orașelor mici

Prioritatea 2.2. Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, a clusterelor și a rețelelor de cooperare economică

În ultimii 10-15 ani, în Regiunea Centru s-au creat mai multe **structuri de sprijinire a dezvoltării afacerilor (parcuri industriale, incubatoare de afaceri, centre de afaceri)**. Actuala infrastructură de sprijinire a afacerilor din regiune acoperă doar parțial nevoile investitorilor. Geografic, infrastructura de afaceri este inegal răspândită (dacă luăm ca exemplu doar situația parcurilor industriale, se constă că majoritatea dintre acestea sunt amplasate în județul Brașov), iar rezultatele, privite în ansamblu, obținute de aceste structuri de sprijinire a afacerilor sunt modeste, volumul investițiilor atrase și numărul de locuri de muncă create fiind departe de așteptări. Pentru a impulsiona dezvoltarea unor noi afaceri în regiune trebuie avute în vedere extinderea infrastructurii actuale de sprijinire a afacerilor precum și diversificarea gamei de servicii oferite de către aceasta.

Aflate la început de drum, primele cluster de afaceri din Regiunea Centru, activând în domeniile energiilor alternative, prelucrării lemnului, industriei alimentare și industriei electrotehnice, au fost înființate la inițiativa câtorva firme și organizații neguvernamentale. Având în vedere rolul important pe care aceste structuri de organizare a afacerilor îl pot avea în dezvoltarea economică a regiunii (a se vedea numeroasele exemplele din alte țări europene) **se impune sprijinirea actualelor cluster și stimularea înființării altora noi.**

Conectarea economică a regiunii cu piața europeană se menține relativ scăzută și se caracterizează printr-un grad mare de „unilateralism” (fluxurile principale se derulează dinspre Europa spre Regiunea Centru). **Crearea unor rețele puternice de afaceri la nivel regional și interconectarea acestora cu rețelele europene de afaceri** ar putea reduce actualul decalaj economic pe care Regiunea Centru îl are față de alte regiuni europene.

Măsuri:

2.2.1. Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor și diversificarea gamei de servicii oferite

2.2.2. Extinderea și susținerea activităților clusterelor economice și a altor structuri și rețele de cooperare precum și a activităților de promovare economică

Beneficiari potențiali: parcurile industriale, incubatoarele de afaceri, centrele de afaceri, clusterelor economice și de afaceri

Prioritatea 2.3. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare (CDI) este unul dintre factorii care pot potența competitivitatea la nivelul Regiunii Centru. La nivel regional se simte necesitatea întăririi legăturii dintre mediul de cercetare și cel de afaceri în perspectiva dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Infrastructura de cercetare la nivelul Regiunii Centru este relativ bine dezvoltată, fiind 13 instituții de învățământ superior care însumează 78 de facultăți. La nivel regional numărul total de studenți înscriși în anul universitar 2010-2011 era de peste 87500, dintre care jumătate la Universitatea Transilvania din Brașov. Celelalte centre universitare de cercetare funcționează în cadrul instituțiilor de învățământ superior: Universitatea ”Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș, Universitatea ”Petru Maior” din Târgu Mureș, Universitatea ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, etc.

În ceea ce privește cercetarea, dezvoltarea și inovarea, Strategia Europa 2020 a stabilit ca țintă de 3% din PIB-ul Uniunii Europene să fie investit în acest domeniu. La începutul anului 2011, în România sub 1% din PIB a fost alocat domeniului cercetării, dezvoltării și inovării, în timp ce media europeană era de două procente. Pentru atingerea țintei de aliniere la media europeană sunt necesare stabilirea unor direcții de acțiune care să vizeze: îmbunătățirea infrastructurii de cercetare, creșterea performanțelor sistemului de CDI și implicit creșterea calitativă a rezultatelor cercetărilor, stimularea creșterii investițiilor de CDI în sectorul privat, etc. De asemenea, este necesară dezvoltarea dimensiunii europene și internaționalizarea politicilor și programelor de CDI, facilitând integrarea cercetării românești în infrastructura europeană.

Unul dintre cele mai importante domenii care necesită investiții semnificative în următoarea perioadă de programare este inovarea, proces care are în centrul său colaborarea dintre cercetare și industrie. Este necesară dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru transferul de tehnologie dintre mediul de cercetare și mediul economic, în prezent aceasta fiind la nivelul Regiunii Centru aproape inexistentă.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Este important să amintim faptul că atingerea unor standarde europene în ceea ce privește creșterea competitivității, dar și calitatea vieții țin în foarte mare măsură de progresul științei, trecerea la mijloace și tehnologii tot mai moderne și performante. Din acest punct de vedere, în următoarea perioadă de programare trebuie acordată o atenție dezvoltării infrastructurii de CDI nu numai a celei din cadrul instituțiilor de cercetare (universități, centre, institute de cercetare, etc.), ci mai ales a celor din diferite instituții publice și private din Regiunea Centru. Ne referim în mod special la cele din domeniul sănătății, în cadrul clinicilor și spitalelor fiind necesare înființarea, dezvoltarea, modernizarea, dotarea sau amenajarea de laboratoare de cercetare în diferite domenii sau specializări. La nivelul Regiunii Centru, alte instituții publice sau private care ar putea beneficia de dezvoltarea sau crearea de infrastructuri de CDI sunt în special în domeniile: industrie, tehnologie, mediu, energie, agricultură, educație, asistență socială, etc.

Măsuri:

2.3.1. Dezvoltarea infrastructurilor de CDI prin reabilitarea, amenajarea, extinderea, modernizarea și dotarea acestora din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc.) și private

2.3.2. Dezvoltarea de platforme de cooperare prin facilitarea creării de parteneriate între instituțiile de cercetare și prin sprijinirea parteneriatelor între instituțiile de cercetare, pe de o parte și companii și autorități publice, pe de altă parte

2.3.3. Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene create în cadrul ERA (European Research Area), Horizon 2020 și a altor programe similare și dezvoltarea de parteneriate cu instituții de cercetare din străinătate

Beneficiari potențiali: institute de cercetare, stațiuni de cercetare, universitățile prin institutele și centrele de cercetare din cadrul acestora, structurile parteneriale constituite în scopul sprijinirii cercetării

Prioritatea 2.4. Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de transfer tehnologic, a centrelor de inovare și a spin-off-urilor și start-up-urilor inovative

Cu toate că există resurse semnificative la nivel regional în domeniul cercetării (câteva institute de cercetare, mai multe universități dintre care menționăm Universitatea Transilvania din Brașov - una din cele mai puternice universități cu profil tehnic din România, precum și Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș și Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu, rezultatele din cercetarea teoretică și aplicată ajung greu în sfera economică. Transferul tehnologic, în general, către potențialii beneficiari din sectorul economic este la un nivel nesatisfăcător, acest lucru afectând competitivitatea economică a firmelor din Regiunea Centru.

Există însă și premise bune pentru reluarea și întărirea legăturilor între Cercetare și Mediul de afaceri. Pornind de la această situație și de la prioritatea asumată la nivel național și european de a crește rolul cercetării-inovării în economie, se impune ca prioritate regională pentru următoarea perioadă de programare, **crearea și susținerea mai multor centre de transfer tehnologic precum și a unor centre de inovare puternice în domeniile de interes pentru regiune.**

Dezvoltarea entităților economice bazate pe cercetare și pe valorificarea rezultatelor cercetării (e.g. spin-off-uri, start-up-uri inovative, companii active în domeniul cercetării) se găsește într-un stadiu incipient în Regiunea Centru. Aceste companii trebuie sprijinite pentru a-și aduce o contribuție importantă la dezvoltarea unei economii regionale mai competitive, bazată pe informație și cunoaștere.

Măsuri:

2.4.1. Dezvoltarea centrelor de transfer tehnologic și a centrelor de inovare

2.4.2. Sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare (spin-off-uri, start-up-uri inovative, companii active în domeniul cercetării)

Beneficiari potențiali: centrele de transfer tehnologic, indiferent de statutul juridic; companii cu activitate în domeniul cercetării

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Domeniul Strategic 3:
Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie

Obiectivul strategic: Protecția mediului înconjurător, dezvoltarea infrastructurii tehnice, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, utilizarea resurselor regenerabile de energie, precum și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic la nivelul Regiunii Centru

Consecințele multiple ale poluării au determinat, în ultimele decenii, ca protecția mediului să devină una dintre cele mai importante și mai serioase probleme ale umanității. Datorită dezvoltării economice, presiunea asupra capacității planetei de a răspunde cerințelor în materie de resurse și de absorbție a poluării e în continuă creștere. Astfel, societatea trebuie să facă eforturi pentru a reduce impactul negativ exercitat de creșterea economică asupra mediului înconjurător.

Dezvoltarea durabilă, satisfacerea nevoilor prezentului fără a le compromite pe cele ale generațiilor viitoare, este un obiectiv fundamental, recunoscut prin tratate la nivel mondial. În vederea atingerii acestui obiectiv trebuie ca politicile economice, sociale și de mediu să fie abordate într-un spirit de sinergie, la toate nivelurile. În esență, dezvoltarea durabilă include protecția mediului, iar protecția mediului condiționează dezvoltarea durabilă.

Un rol determinant în domeniul protecției mediului și dezvoltării durabile, l-au avut până în prezent, trei conferințe mondiale: Conferința Națiunilor Unite privind Mediul Înconjurător (Stockholm, 5-16 iunie 1972), Conferința Mondială a ONU pentru Mediu și Dezvoltare (Rio de Janeiro, 3-14 iunie 1992) și Summit-ul mondial pentru dezvoltare durabilă (Johannesburg, 26 august - 4 septembrie 2002). De asemenea, Tratatul de la Maastricht din 1992 evidențiază protecția mediului ca o prioritate cheie pentru Uniunea Europeană.

Un rol esențial în dezvoltarea armonioasă, echilibrată și durabilă a Regiunii Centru îl joacă protecția și conservarea mediului înconjurător, acesta fiind suportul vieții pe Pământ. Pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 sunt necesare alocări financiare, la nivelul Regiunii Centru, în mai multe domenii ale mediului înconjurător în special: protecția mediului înconjurător, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, extinderea utilizării resurselor alternative de energie și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul economic și în cel casnic.

Având în vedere că resursele neregenerabile de energie sunt pe cale de epuizare și pentru ca Uniunea Europeană să ajungă la o pondere a energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie de 20% până la orizontul anului 2020, s-au stabilit obiective naționale obligatorii pentru fiecare stat membru, incluzând România, pentru care obiectivul național este de 24%. Astfel, România trebuie să creeze un cadru legal și mecanisme de direcționare a fondurilor europene în valorificarea surselor regenerabile de energie. Este important să amintim faptul că Regiunea Centru dispune de un potențial ridicat în ceea ce privesc sursele regenerabile de energie, cel mai mare potențial deținându-l biomasa.

Mai mult decât atât, conform angajamentelor europene, România trebuie să își îmbunătățească eficiența energetică cu 19% și să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% până în anul 2020.

Prioritatea 3.1. Protecția mediului înconjurător și amenajarea, extinderea sau modernizarea infrastructurii tehnice

O imagine sintetică a mediului înconjurător din Regiunea Centru presupune o analiză succintă a principalilor factori naturali, în special aspecte privind calitatea aerului, a apei și a solului.

Calitatea aerului este una dintre cele mai importante aspecte cu privire la calitatea factorilor de mediu, aceasta fiind în ultimii ani afectată de poluare. Pe termen scurt și mediu, efectele poluării aerului dăunează sănătății umane și aduc prejudicii ecosistemelor în special. Pe termen lung, poluarea aerului afectează mediul înconjurător prin: efectul gazelor de seră, distrugerea stratului de ozon, ploai acide, prezența micropoluantilor și a particulelor în suspensie. La nivelul Regiunii Centru cele mai importante emisii de substanțe poluante care au depășit în ultimii ani cantitatea maximă admisibilă sunt: formaldehidă (SC Kronospan SA, Sebeș, județul Alba) și amoniacul (SC AZOMUREȘ SA, Târgu Mureș, județul Mureș).

Calitatea apei este direct influențată de factorii antropici și naturali. La nivelul Regiunii Centru evoluția calității apelor a fost monitorizată și înregistrată la aproximativ 500 de surse de apă și 15 lacuri. În toate județele regiunii s-a înregistrat o stare ecologică bună la peste jumătate din sursele de apă, excepție făcând județul Sibiu (18,2%). De asemenea, aproximativ jumătate din populația județelor este racordată la rețeaua de apă potabilă (Sibiu - 56,8%, Alba - 2,5%, Mureș - 49%, Covasna - 44,6%, Harghita - 40%, iar județul Brașov nu dispune de date statistice). La nivelul Regiunii Centru, sursele majore de poluare a apelor de suprafață aparțin următoarelor activități economice: industria extractivă, captare și prelucrare apă pentru alimentare (stații de epurare, ape uzate orășenești), prelucrări chimice, industrial de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și construcții de mașini, etc.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

La nivelul Regiunii Centru principalele presiuni asupra **calității solurilor** sunt date de aplicarea îngrășămintelor și a produselor fitosanitare (pesticide). Principalii factori de degradare a solurilor din Regiunea Centru sunt: eroziunea (pe suprafețe relativ mari), alunecările de teren, inundațiile, acidifierea, compactarea, excesul de umiditate, gleizarea, pseudogleizarea, seceta periodică și sărăturarea (pe suprafețe foarte mici). Cele mai critice zone sub aspectul deteriorării solurilor sunt: perimetrele vechi și actuale de exploatare a zăcămintelor miniere (iazuri de decantare și halde de steril) din județele Alba și Harghita, perimetrul de exploatare a hidrocarburilor din zona Ghelița din județul Covasna, perimetrul din zona activității și influenței operatorului SC SOMETRA SA Copșa Mică din județul Sibiu, etc. În ceea ce privește infrastructura tehnică de mediu din Regiunea Centru aceasta este insuficientă sau necesită lucrări de reabilitare sau de modernizare.

În urma evaluării situației apelor uzate din Regiunea Centru s-a constatat poluarea receptorilor naturali de către următoarele obiective: stațiile de epurare orășenești care evacuează ape uzate insuficient epurate în receptorii naturali, inexistența stațiilor de epurare pentru unele localități urbane și rurale, lipsa rețelelor de racordare la sistemul centralizat de canalizare și stații de preepurare ineficiente pentru activități industriale. De asemenea, la nivel regional este necesară construcția, reabilitarea, extinderea sau modernizarea nu numai a stațiilor de tratare a apei potabile, ci și a rezervoarelor de apă și a surselor de apă potabilă.

În ceea ce privește regularizarea albiilor, construirea de rigole și canale de evacuare a apelor, la nivelul Regiunii Centru infrastructura aferentă acestora este slab dezvoltată, necesitând ample lucrări de extindere, reabilitare sau modernizare.

De mare importanță este și îmbunătățirea sistemului de prognoză, ameliorare și informarea populației precum și creșterea capacității de răspuns în caz de accidente cu impact asupra calității factorilor de mediu.

În ultimii ani, la nivelul Regiunii Centru s-a înregistrat o tendință de creștere a ponderii deșeurilor municipale în totalul deșeurilor generate, datorită evoluției sociale și economice, a creșterii nivelului de trai și a posibilităților de consum ale populației. La nivel de județ, cea mai mare cantitate de deșeurii municipale a fost înregistrată în județul Brașov, acesta fiind mai populat și mai dezvoltat din punct de vedere industrial.

Una dintre problemele o constituie **colectarea selectivă a deșeurilor, transportul și reciclarea acestora**, la nivelul Regiunii Centru fiind foarte puține stații de sortare și reciclare a acestora.

În Regiunea Centru, deșeurile industriale provenite din activitățile de minerit, metalurgie neferoasă, prelucrarea lemnului, industrie chimică, agricultură, au o pondere de peste 85% din totalul deșeurilor generate și depozitate în cele 6 județe ale regiunii.

Măsurii:

3.1.1. Protecția mediului înconjurător, la nivelul componentelor majore (aer, apă, sol) prin sprijinirea acțiunilor ce vizează diminuarea populației generate de activitățile economice

3.1.2. Susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor la nivel județean și regional

3.1.3. Construcția, amenajarea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea infrastructurii tehnice de mediu (de pildă: stații de epurare, stații de preepurare, rezervoare de apă, surse de apă potabilă, rigole pentru regularizarea albiilor râurilor, etc.)

Beneficiari potențiali: Agenți și operatori economici, companii, societăți comerciale, Primăriile de orașe și municipii, primăriile de comune, Autorități publice la nivel județean și regional, asociații de dezvoltare intercomunitare, Grupuri de Acțiune Locală (GAL-uri) sau alte structuri partenoriale formate în scopul sprijinirii dezvoltării durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT)

Prioritatea 3.2. Conservarea biodiversității

Biodiversitatea, varietatea vieții pe Pământ, a înregistrat o diminuare constantă în ultimii ani, trăgând un semnal de alarmă asupra calității vieții și a ecosistemelor. În urma efectelor negative generate diminuarea biodiversității, Uniunea Europeană se angajează ca până în anul 2020 să protejeze și să stopeze pierderea biodiversității. În ultimii 25 de ani Uniunea europeană a construit o vastă rețea de 26.000 de arii protejate în toate țările membre care dețin 18% din suprafața terestră a Uniunii Europene.

Regiunea Centru dispune de un capital natural deosebit, pe teritoriul acesteia regăsindu-se 3 din cele 5 regiuni biogeografice ale României: bioregiunea alpină, continentală și mici insule cu vegetație stepică. Din numărul total al siturilor Natura 2000 declarate în România, 21,5% sunt pe teritoriul Regiunii Centru (114), având un grad de acoperire de aproximativ 35 % din suprafață. Din totalul siturilor Natura 2000 din Regiunea Centru 23 sunt arii de protecție specială avifaunistică, iar 91 sunt situri de importanță comunitară. De asemenea, la nivel regional au fost identificate 52 de habitate de interes comunitar și

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

269 de specii prioritare¹⁰. Potrivit informațiilor din Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Centru 2011, pe teritoriul regiunii sunt 192 de arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție la nivel național: 3 parcuri naționale, 1 parc natural, 156 rezervații naturale, 2 arii de protecție avifaunistică și 28 monumente ale naturii. Printre cele mai importante arii protejate se numără Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș, Parcul Național Călimani și Parcul Natural Apuseni.

Principalele cauze ale pierderii de biodiversitate din Regiunea Centru sunt: supraexploatarea speciilor și habitatelor, schimbări în densitatea populațiilor, pierderea de suprafețe de habitat natural, pierderea suprafețelor din habitatul speciilor, fragmentarea habitatelor, proliferarea speciilor invazive și deteriorarea ecosistemelor și poluarea.

Măsuri:

3.2.1. Protecția, conservarea sau refacerea diversității biologice pentru situri Natura 2000 sau diferite arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție

3.2.2. Conservarea și protecția biodiversității din habitatele naturale, în special a celor forestiere

Beneficiari potențiali: asociații, fundații, agenții și alte structuri în scopul protecției mediului înconjurător, primăriile de orașe și municipii, primăriile de comune, autorități publice la nivel județean și regional, asociații de dezvoltare intercomunitare, grupuri de Acțiune Locală (GAL-uri) sau alte structuri partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT)

Prioritatea 3.3. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Domeniu de mare actualitate, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, reprezintă o prioritate la nivelul Comisiei Europene, formulându-se în acest sens o serie de directive. Unul din principalele obiective ale Strategiei Europa 2020 este reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990.

Schimbările climatice sunt cauzate în mod direct sau indirect de activitățile umane, care determină schimbarea compoziției atmosferei globale. Cercetările științifice naționale și internaționale au evidențiat faptul că cei mai periculoși poluanți atmosferici sunt: dioxidul de sulf (SO₂), oxizii de azot (NO₂), monoxidul de carbon (CO), dioxidul de carbon (CO₂), ozonul (O₃), compuși organici volatili (COV), metale grele, pulberile sedimentabile (praf), pulberile în suspensie (fumingine, fum). Încălzirea globală este un fenomen unanim acceptat de comunitatea științifică internațională, fiind deja evidențiat de analiza datelor observaționale pe perioade lungi de timp.

Încălzirea globală implică în prezent două probleme majore pentru omenire:

-o **necesitatea reducerii drastice a emisiilor de gaze cu efect de seră**, în vederea stabilizării nivelului concentrației acestor gaze în atmosferă, care să împiedice

-o **influența antropică asupra sistemului climatic** și să dea posibilitatea ecosistemelor naturale să se adapteze în mod natural

-o **necesitatea adaptării la efectele schimbărilor climatice**, avându-se în vedere că aceste efecte sunt deja vizibile și inevitabile din cauza inerției sistemului climatic, indiferent de rezultatul acțiunilor de reducere a emisiilor

În Regiunea Centru, ca de altfel la nivelul întregii țări, cele mai mari cantități de emisii de CO₂ sunt generate de sectorul energetic, transporturi și consumul rezidențial, fiind astfel necesare implementarea unor măsuri și acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Dintre gazele cu efect de seră emise în atmosferă în perioada 2003-2011 la nivelul Regiunii Centru, cele mai mari procente sunt deținute de dioxidul de carbon (CO₂) – 69%, dioxidul de azot (N₂O) – 22% și metanul (CH₄) – 9%.

Având în vedere că emisiile rezultate din energie reprezintă aproape 80% din totalul la nivel european a emisiilor de gaze cu efect de seră, utilizarea eficientă a energiei poate aduce o contribuție importantă la realizarea unei economii cu emisii scăzute de carbon și combaterea schimbărilor climatice.

În ce privește riscurile naturale, Regiunea Centru se confruntă cu procese geomorfologice pe suprafețe destul de mari, în special eroziunea de suprafață și alunecări de teren în zonele de deal și de munte. În perioadele de primăvară și toamnă la nivel regional sunt destul de frecvente inundațiile și viiturile, în special pe râurile mici. Schimbările climatice din ultimii ani au avut un impact negativ asupra Regiunii Centru, acestea amplificând riscurile naturale induse de secetă (în perioada de vară, zone extinse din regiune s-au confruntat cu secete, afectând agricultura), inundații, furtuni, grindină, etc.

În următoarea perioadă de programare este necesară sprijinirea autorităților locale în elaborarea strategiilor proprii privind combaterea schimbărilor climatice la nivel local. De asemenea, este nevoie de elaborarea și implementarea de strategii și planuri de acțiune privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice, contribuind astfel la reducerea vulnerabilității la efectele schimbărilor climatice.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Măsuri:

3.3.1. Creșterea gradului de siguranță prin prevenirea și reducerea riscurilor naturale în special prin crearea și dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a acestora

3.3.2. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin implementarea de politici și acțiuni specifice

Beneficiari potențiali: asociații, fundații, agenții și alte structuri în scopul protecției mediului înconjurător, agenți și operatori economici, companii, societăți comerciale, primăriile de orașe și municipii, primăriile de comune, autorități publice la nivel județean și regional

Prioritatea 3.4. Creșterea utilizării resurselor alternative de energie

La nivelul Uniunii Europene actualul sistem energetic este puternic dependent de combustibili fosili, peste jumătate din consumul de energie primară fiind importat. Caracterul epuizabil în timp al combustibililor fosili, poluarea produsă prin arderea acestora și accentuarea efectului de seră care conduce la încălzirea globală a impus identificarea și altor surse de energie, regenerabile și inepuizabile. Astfel, la nivelul Uniunii Europene s-au formulat o serie de politici și măsuri privind utilizarea resurselor regenerabile de energie.

Pentru România, ținta prevăzută pentru anul 2020 de Directiva 2009/28/CE este de 24% ca pondere a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, aceasta reprezentând o creștere de 6,2% față de anul de referință 2005 (valoarea de referință pentru 2005 este de 17,8%). Pentru a-și îndeplini obiectivul stabilit corespunzător anului 2020, România va trebui să valorifice 63,5% din potențialul total al surselor regenerabile de energie de care dispune³.

La nivelul Regiunii Centru cel mai mare potențial al surselor regenerabile de energie îl deține biomasa, urmată de micro-hidroenergia și energia solară, la polul opus fiind energia eoliană și energia geotermală.

Biomasa este resursa energetică care poate fi valorificată de pe cea mai mare suprafață din Regiunea Centru. **Culturile energetice se pretează condițiilor de climă, relief și sol din Depresiunea Transilvaniei, iar suprafața forestieră este foarte mare în regiune**, datorită prezentei unor diviziuni importante ale Carpaților Orientali, Meridionali și Munților Apuseni.

Exceptând potențialul hidro, potențialul resurselor energetice regenerabile este destul de puțin exploatat. În ultima perioadă prin inițiativele autorităților locale și regionale și ale mediului privat s-au făcut pași importanți în direcția valorificării potențialului energetic alternativ. Biomasa (deșeuri lemnoase și agricole) și micro-hidroenergia sunt sursele de energie regenerabilă cu cel mai mare potențial de valorificare în Regiunea Centru. Conform unui studiu elaborat de Institutul ICEMENERG SA din București, potențialul energetic al biomasei din Regiunea Centru este estimat la 20277 Tj/an, cca 22% din acesta fiind reprezentat de potențialul biomasei forestiere. Județul Mureș are cel mai ridicat potențial energetic al biomasei, urmat de județele Alba și Sibiu. Harghita este singurul județ al Regiunii Centru în care potențialul din biomasa forestieră este preponderent (71% din total).

Două sisteme hidrografice importante, Mureșul și Oltul, oferă un potențial hidroenergetic care poate fi valorificat în zonele unde relieful se caracterizează prin pante accentuate (peste 7 grade), debitul acestor râuri și a afluenților săi depășind 60-70 m³/s (Oltul cu afluenți precum Cibin, Sadu, etc.). Potențialul micro-hidroenergetic poate fi valorificat pe sectoare importante ale Oltului dar și a afluenților acestuia (Cibin, Râul Negru, etc.), Arieșului și Sebeșului care sunt afluenți ai Mureșului. Cel mai mare potențial micro-hidroenergetic se afla în județul Harghita.

Potențialul energetic solar poate fi valorificat în toate unitățile de relief din Regiunea Centru, cel mai mare potențial fiind în Podișul Transilvaniei. În zona montană potențialul solar poate fi valorificat în zonele cu versanți cu orientare sudică.

În ceea ce privește valorificarea energiei eoliene, în zona montană s-au identificat câteva zone cu potențial: Munții Făgăraș, Munții Cindrel, Munții Șureanu, munții vulcanici din zona estică a regiunii, masive din Munții Apuseni. În zonele de culoar depresionar (apariția calmului atmosferic), depresiuni intramontane, cea mai mare parte a Podișului Transilvaniei potențialul eolian este foarte redus sau nu se poate vorbi de o posibilă valorificare a sa.

În prezent valorificarea și utilizarea resurselor regenerabile de energie implică investiții foarte costisitoare în tehnologie, în Regiunea Centru fiind destul de puține proiecte care au ca principal obiectiv utilizarea resurselor alternative de energie. În Regiunea Centru cele mai multe investiții au fost în centrale care folosesc biomasa și micro-hidrocentrale (de exemplu, la Zetea în județul Harghita, Arpașu de Sus în județul Sibiu).

Măsuri:

3.4.1. Producerea și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie prin promovarea potențialului resurselor alternative de energie

3 www.dae.gov.ro/admin/files/Tinta%20surse%20regenerabile%20de%20energie.pdf

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

3.4.2. Utilizarea surselor regenerabile de energie prin susținerea investițiilor în soluții energetice alternative pentru instituții publice, mediul privat și persoane fizice

Beneficiari potențiali: agenți și operatori economici, companii, societăți comerciale; persoane fizice; asociații, fundații, agenții și alte structuri în scopul protecției mediului înconjurător, primăriile de orașe și municipii; primăriile de comune; autorități publice la nivel județean și regional; asociații de dezvoltare intercomunitare, Grupuri de Acțiune Locală (GAL-uri) sau alte structuri partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT)

Prioritatea 3.5. Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic

Reducerea consumului de energie și eficiența energetică este unul din principalele obiective ale Uniunii Europene. Sprijinul Uniunii Europene pentru îmbunătățirea eficienței energetice se va dovedi decisiv pentru competitivitate, securitatea aprovizionării și respectarea angajamentelor asumate în cadrul Protocolului de la Kyoto privind schimbările climatice. Există un potențial semnificativ de reducere a consumului, în special în sectoarele mari consumatoare de energie, cum sunt clădirile, industria producătoare și transporturile.

Energia joacă un rol esențial în economie atât în ce privește cererea cât și oferta. Privită prin prisma cererii, energia este unul din produsele pe care consumatorul decide să le cumpere pentru a-și maximiza utilitatea. Privită prin prisma ofertei, energia este un factor cheie de producție alături de capital, forța de muncă și materia primă, jucând un rol vital în dezvoltarea economică și socială a țărilor și regiunilor fiind un factor cheie în asigurarea creșterii economice și a standardului de viață.

Sectorul energetic trebuie să facă față principalelor provocări ce se manifestă la nivel intern și global: securitatea alimentării cu energie, creșterea competitivității economice și reducerea impactului asupra mediului înconjurător.

Potrivit datelor la nivel național publicate de Institutul Național de Statistică activitățile economice dețin o pondere de 70% din consumul final de energie, iar populația 30%. Industria și construcțiile realizează aproximativ 40% din consumul energetic național, transporturile și comunicațiile 19%, în timp ce agricultura deține aproximativ 1% din consumul energetic.

Creșterea economică înregistrată în ultimul deceniu a determinat și o creștere a consumului de energie atât în sectorul economic cât și casnic. Datele publicate de Institutul Național de Statistică arată că aproximativ jumătate din consumul final de energie electrică înregistrat la nivel național s-a realizat în industrie, iar consumul rezidențial deține un sfert din total, celelalte sectoare economice având ponderi mult mai scăzute (transporturile și agricultura).

În ceea ce privește structura consumului de energie termică, consumul rezidențial înregistrează o preponderență netă (trei sferturi), fiind urmat de consumul sectorului industrial și de construcții (o cincime), celelalte domenii având împreună aproximativ 10% din consumul final de energie termică.

În ceea ce privește consumul de energie electrică în industrie, metalurgia, industria chimică și a produse din materiale nemetalice sunt cele mai energofage ramuri industriale. Raportul dintre ponderea acestor ramuri în consumul de energie al industriei și contribuția lor la formarea valorii adăugate brute din industrie este de 5,4 ori respectiv 4,8 și 3,6 ori.

Regiunea Centru dispune de un important potențial energetic, valorificat prin câteva termocentrale cu o putere instalată medie sau mare, funcționând pe bază de gaze naturale sau cărbune inferior și prin hidrocentralele amplasate pe valea Sebeșului, pe cursul mijlociu al Oltului și al unor mici afluenți ai acestuia.

Potrivit datelor disponibile, obținute de la cei mai importanți producători de energie care activează în Regiunea Centru, puterea instalată a grupurilor electrogene totalizează aproximativ 1660 MW, reprezentând aproximativ 8% din puterea instalată la nivel național, din care 30% reprezintă energia instalată în hidrocentrale. Producția de energie electrică obținută în Regiunea Centru totalizează aproximativ 4200 GWh (7% din producția României), din care aproximativ 27% reprezintă energia produsă în hidrocentrale. Aceste date nu includ puterea instalată și producția de energie electrică realizată de centralele de capacitate mică, indiferent de sursele utilizate, ponderea lor în total fiind neglijabilă.

La baza dezvoltării industriei energetice locale au stat bogatele zăcămintele de gaz metan din Podișul Transilvaniei și în mai mică măsură zăcămintele de lignit din zona Baraolt.

Sectorul clădirilor este un mare consumator de energie și contribuie major la emisiile de gaze cu efect de seră. Dacă ne referim la volumul agentului termic produs și distribuit, în Regiunea Centru este cea mai redusă cantitate de agent termic (4,4%), pe primele locuri la nivel național fiind Regiunea București-Ilfov (37,36%) și Regiunea Sud-Est (15,14%)

Potrivit datelor statistice din 2011, în Regiunea Centru sunt 580.849 de clădiri (11,35% din numărul total la nivel național) și 989.960 de locuințe (11,19 % din numărul total la nivel național).

Directiva privind performanța energetică a clădirilor - EPBD (2010/31/UE și 2002/91/CE abrogat) a impus standarde stricte de performanță energetică și o serie de alte cerințe pentru clădirile noi și existente. Odată cu eliminarea subvențiilor pentru termoficare de la autoritățile centrale, procentul de gospodărie va crește destul de puternic în anii următori. La nivelul Regiunii Centru 23,7% din familii cheltuiesc mai mult de un sfert din venituri pentru încălzire dacă subvențiile vor fi eliminate, iar 30,9% din familii cheltuiesc mai mult decât 20% din venituri.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

La nivel regional este necesar în următoarea perioadă de programare inițierea, sprijinirea și dezvoltarea de proiecte și politici ce vizează îmbunătățirea eficienței energetice în toate cele trei sectoare: public, economic și casnic. În acest sens, este necesară inițierea și implementarea de campanii de informare cu scopul de a crește gradul de conștientizare la nivel regional cu privire la importanța eficienței energetice.

Având în vedere faptul că unii dintre cei mai mari consumatori de energie sunt operatorii economici, este necesar ca în următoarea perioadă de programare operatorii industriali și economici să fie încurajați și sprijiniți în achiziționarea de echipamente performante cu consum redus de energie. O atenție deosebită trebuie acordată sprijinirea proiectelor și programelor ce vizează reabilitarea termică a clădirilor publice și locuințelor în vederea creșterii eficienței energetice a acestora.

Un accent crescut va trebui pus pe dezvoltarea "orașelor verzi", prin dezvoltarea iluminatului public din surse regenerabile de energie, modernizarea transportului urban pe baza folosirii biocarburanților cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, etc. Proiecte privind eficientizarea iluminatului public și dezvoltarea unui transport local durabil sunt necesare nu numai în mediul urban cât și rural.

Măsur:

3.5.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la operatorii industriali și economici prin achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie

3.5.2. Îmbunătățirea eficienței energetice la sistemele de încălzire/răcire în locuințele individuale și instituții publice

3.5.3. Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor publice

3.5.4. Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural

3.5.5. Eficientizarea transportului urban durabil

Beneficiari potențiali: operatori industriali și economici, companii, societăți comerciale, persoane fizice, asociații, fundații, agenții și alte structuri în scopul protecției mediului înconjurător, primăriile de orașe și municipii, primăriile de comune, instituții și autorități publice la nivel local, județean și regional, asociații de dezvoltare intercomunitare, grupuri de Acțiune Locală (GAL-uri) sau alte structuri partenariale formate în scopul sprijinirii dezvoltării durabile a unităților administrativ - teritoriale (UAT)

Domeniul Strategic 4:

Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii

Obiectivul strategic: Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora

Spațiul rural al Regiunii Centru: probleme - cheie și potențial de dezvoltare

Conceptul de rural și termenii asociați – scurtă clarificare

În anul 2010, Uniunea Europeană a adoptat o tipologie revizuită a zonelor urbane/rurale. Tipologia agreată de Uniunea Europeană stabilește 3 categorii de regiuni: regiuni predominant rurale, regiuni intermediare și regiuni predominant urbane. Această metodologie ia în calcul atât densitatea populației cât și prezența unor centre urbane mari și ponderea acestora în populația totală a regiunii. Conform acestei tipologii, pentru nivelul teritorial 3 (NUTS 3), 2 județe din Regiunea Centru (Brașovul și Sibiu) se încadrează în grupa regiunilor intermediare, iar celelalte 4 în grupa regiunilor predominant rurale.

Din motive ce țin de disponibilitatea datelor și de coerența strategiei, conceptul de zonă rurală (localitate rurală) utilizat în acest document se bazează doar pe legislația românească actuală, respectiv pe prevederile Legii nr. 2/1968 privind organizarea administrativ - teritorială a României, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii 350 /2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului. Potrivit datelor statistice de la finele anului 2012, în **Regiunea Centru sunt 357 de comune și 1788 de sate.**

Decalaje economice și sociale majore față de mediul urban

Situația demografică în zonele rurale ale Regiunii Centru. Tendințe demografice inegale în plan teritorial, proces rapid de îmbătrânire demografică

Numărul populației rurale din Regiunea Centru totalizează **1 028 971 locuitori**, reprezentând **40,8% din totalul populației regiunii** la nivelul anului 2011. Cele mai ridicate procentaje ale populației rurale se înregistrează în județele Harghita și Covasna (56,4% respectiv 50,2%), iar cele mai scăzute în județele Brașov și Sibiu (26,8% respectiv 33,4%).

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Unul din fenomenele interesante constatate în ultimii ani este acela de „re-ruralizare”, proces determinat în principal de migrația dinspre mediul urban spre mediul rural. Acest fenomen are atât cauze economice (creșterea costului vieții în orașe și pierderea locurilor de muncă au determinat un număr important de persoane - pensionari cu pensii mici, persoane active rămase fără un loc de muncă - să se mute în mediul rural) cât și cauze sociale (tendința tinerelor familii de a se stabili în zonele periurbane, în localități formal rurale, dar care dispun de o bună infrastructură edilitară).

Față de situația populației la nivel general, indicatorii demografici calculați numai pentru mediul rural pun în evidență anumite **dezechilibre între grupele mari de vârstă**: astfel, raportul de dependență demografică totală era de 53% în mediul rural comparativ cu 42% pentru ambele medii rezidențiale, iar raportul de dependență demografică a vârstnicilor: 25% în mediul rural comparativ cu 20% pentru mediile rezidențiale întrunite.

Începând cu anul 1991, populația din mediul rural din Regiunea Centru a înregistrat în fiecare an rate negative ale sporului natural, cea mai scăzută valoare atingându-se în 1996 (-3,7‰). Această evoluție a fost determinată atât de modificarea comportamentului procreativ al populației cât și de modificarea treptată a structurii pe grupe de vârste a populației, prin diminuarea ponderii populației feminine de vârstă fertilă. La această situație se adaugă migrația internă și externă, care înregistrează de asemenea un sold puternic negativ și afectează cu precădere populația tânără.

Previziunile demografilor arată o înrăutățire în următorii ani a indicatorilor demografici din mediul rural din Regiunea Centru (scădere accentuată a numărului populației, creșterea dezechilibrelor între grupele de vârstă).

Niveluri scăzute ale ratelor de activitate și de ocupare a populației din mediul rural

Conform datelor Institutului Național de Statistică, rata de activitate a populației în vârstă de muncă din mediul rural din Regiunea Centru era de 50,4% în anul 2011, sensibil mai redusă decât cea înregistrată în mediul urban – 64,2%. De asemenea, **rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani din zona rurală a Regiunii Centru se situează la un nivel scăzut** (45,4% în anul 2011), fiind de asemenea vizibil inferioară celei înregistrate în mediul urban – 56,6%. Aceste valori sunt departe de rata - țintă de ocupare, stabilită prin **Strategia Europa 2020** (75% din populația de 20-64 ani).

Rata redusă de ocupare în mediul rural are multiple cauze: **lipsa locurilor de muncă disponibile, nivelul redus de diversificare al economiei rurale (dependența masivă de o singură activitate – agricultura), lipsa spiritului antreprenorial și a cunoștințelor necesare inițierii și conducerii unei afaceri, lipsa unor măsuri eficiente de stimulare a creării de noi locuri de muncă pe durată lungă în mediul rural, nivelul scăzut de pregătire profesională și o concordanță redusă între oferta profesională a sistemului educativ și cerințele în continuă schimbare ale pieței forței de muncă, nivelul incipient al formării profesionale pe parcursul întregii vieți.**

Economia zonelor rurale din Regiunea Centru. Trăsături specifice

Principală caracteristică a zonelor rurale din România este dependența masivă de o singură ramură economică - agricultura. Agricultura de **semi-subsistență** practică în mare parte din zonele rurale ale Regiunii Centru se caracterizează prin predominanța exploatațiilor agricole de dimensiuni mici, forța de muncă îmbătrânită, ponderea scăzută a muncii mecanizate în procesul de producție și, bineînțeles, o valoare scăzută a veniturilor obținute.

Pădurile reprezintă o altă resursă economică importantă, însă prin valorificarea incompletă a masei lemnoase se obțin mai puține venituri decât în majoritatea țărilor europene iar prin exploatarea într-o manieră nesustenabilă se pune în pericol dezvoltarea economică durabilă a zonelor împădurite.

O situație atipică se întâlnește în comunele din preajma marilor orașe ale regiunii care beneficiază de o infrastructură edilitară relativ dezvoltată, o economie puternică și diversificată (întreprinderi industriale moderne, servicii, depozite, zone comerciale moderne), aceste localități funcționând ca o extindere de facto a orașelor propriu-zise.

Turismul rural și agroturismul în Regiunea Centru. Potențial ridicat, valorificare scăzută

Regiunea Centru dispune de un potențial turistic deopotrivă bogat și divers, valorificat doar parțial în prezent. Turismul rural a înregistrat o dinamică spectaculoasă în ultimii 20 ani, numărul pensiunilor turistice și agroturistice din Regiunea Centru depășind 1000, iar cel al locurilor de cazare oferite ajungând la aproape 19 000. Regiunea Centru deține 37,9% din pensiunile agroturistice ale României și 34,4% din pensiunile turistice. În prezent, zonele cu cel mai dezvoltat agroturism din Regiunea Centru sunt: Bran – Moeciu – Fundata, Mărginimea Sibiului, Zona Arieșului superior (Albac – Gârda - Arieșeni - Avram Iancu - Vidra), Zona Săcele - Întorsura Buzăului, Valea Hârtibaciului, Valea Oltului și câteva zone mai restrânse: Rimetea-Colțești, Corund - Praid, cetăți/biserici fortificate, etc.

Situația actuală a agriculturii în Regiunea Centru. Potențialul agricol important, producții agricole scăzute.

Suprafața agricolă a Regiunii Centru este de 1869,4 mii hectare, reprezentând 54,8% din suprafața totală a regiunii și 12,8% din suprafața agricolă a României. După modul de folosință, structura suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 38,6%, pășuni 34,2%, fânețe 26%, vii și pepiniere viticole 0,5%, livezi și pepiniere pomicele 0,7%.

Parcul de tractoare și mașini agricole din Regiunea Centru număra, în anul 2011, 24053 tractoare agricole fizice, 19472 pluguri pentru tractor, 7235 semănători mecanice, 3980 combine autopropulsate, alte utilaje agricole. În anul 2008 s-au

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

aplicat 34040 tone îngrășăminte chimice pe o suprafață totală de 615758 hectare, reprezentând cca 1/3 din suprafața agricolă a regiunii).

Valoarea producției agricole a Regiunii Centru, în anul 2011, a fost de 8793 milioane lei, reprezentând 11,5% din valoarea producției agricole a României. Sectorul vegetal deține 65,3% din totalul producției agricole a regiunii, comparativ cu 70,8% la nivel național. Sectorul privat are o pondere covârșitoare – 97,7 % din valoarea producției agricole regionale.

Ponderea agriculturii în PIB a scăzut vertiginos în ultimii ani, de la 19,3% în 1993 la 6,8% în 2010, aceeași evoluție înregistrându-se și la nivel național. Se remarcă ponderea mare a consumului intermediar în totalul producției agricole atât la nivel regional (53,6%, valoare apropiată de cea înregistrată la nivel național) **Populația ocupată în agricultură la sfârșitul anului 2011 număra 244 mii persoane**, reprezentând 24,2% din totalul populației ocupate a regiunii (față de 29,2% la nivelul întregii țări).

Productivitatea muncii în agricultură calculată pentru anul 2010 era de 3,6 ori mai redusă comparativ cu nivelul productivității pe ansamblul economiei regionale. Este greu de stabilit o tendință pe termen mediu a productivității muncii în agricultură, deoarece producția și implicit productivitatea sunt influențate puternic de variațiile climatice, semnificativ în acest sens fiind anii 2000 și 2007, în care s-au înregistrat secete puternice.

Exporturile de produse agricole din Regiunea Centru se mențin la valori încă scăzute, deși în ultimii ani se înregistrează un reviriment al acestora. Cu toate acestea balanța externă a comerțului cu produse agroalimentare este puternic dezechilibrată, valoarea importurilor fiind de 2,4 ori mai mare decât cea a exporturilor. Brașovul, Alba și Covasna sunt principalele județe exportatoare de produse agroalimentare, în ultimul județ, grupa mărfurilor agroalimentare deținând 7,2% din totalul exporturilor la nivelul județului.

Industria alimentară a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în ultimii ani în toate județele Regiunii Centru. Disponibilitatea și varietatea materiei prime locale, existența unei piețe locale de desfacere de dimensiuni apreciabile, orientarea unei bune părți a consumatorilor către produsele autohtone sunt atuuri importante valorificate de către investitori în domeniu.

Silvicultura și exploatarea forestieră

Pădurile sunt una dintre cele mai importante bogății ale Regiunii Centru. **Vegetația forestieră acoperă 36,5% din suprafața regiunii**, constituind principala resursă economică a locuitorilor din localitățile montane și asigurând un bun echilibru ecologic. Predomină pădurile de foioase (54% din suprafață), urmate de cele de rășinoase. Cu un volum de 4,4 milioane mc de lemn recoltat în anul 2011, Regiunea Centru este al doilea bazin de recoltare forestieră al României și prima regiune în ce privește producția de cherestea.

Prioritatea 4.1. Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploataților agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole

Fragmentarea excesivă a producției agricole, producțiile individuale reduse, variabilitatea acestora, costurile ridicate de transport al produselor agricole, alături de lipsa, în multe cazuri a certificării produselor determină scăderea interesului marilor procesatori pentru produsele agricole locale. Costurile ridicate de producție, lipsa unor reglementări economice favorabile (de ex. stabilirea unor prețuri minime de intervenție) și concurența puternică din partea importatorilor sunt de asemenea obstacole ce limitează accesul micilor producători pe piața internă. **Modernizarea activităților agricole prin susținerea investițiilor în domeniu (achiziționare de mașini și echipamente agricole moderne, materialelor biologice de calitate, construcții agricole) și sprijinirea agriculturii „verzi” se constituie ca prioritate majoră a perioadei următoare.**

Suprafața amenajată pentru irigații în Regiunea Centru la sfârșitul anului 2008 era de 15045 hectare, din care doar 961 hectare au fost efectiv irigate. **Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații** devine o necesitate pe măsură ce efectele schimbărilor climatice sunt tot mai puternic resimțite.

Valorificarea producției agricole constituie una din problemele cele mai importante cu care se confruntă majoritatea producătorilor agricoli. Lipsa de organizare a producătorilor, insuficienta dezvoltare a structurilor specifice și a pieței agricole interne precum și insuficienta reglementare a relației producător - vânzător induc o stare de permanentă nesiguranță în ce privește valorificarea produselor agricole obținute. Cei mai afectați sunt micii producători agricoli, care formează marea majoritate a producătorilor agricoli și dețin cea mai mare parte din suprafețele agricole. Una din problemele majore cu care se confruntă aceștia este lipsa unor sisteme locale sau regionale de colectare a produselor agricole precum și insuficiența spațiilor adecvate de stocare. Lipsa asociațiilor, a organizațiilor de profil precum și imaturitatea piețelor de produse agricole limitează accesul micilor producători și îi pun adesea într-o poziție de inferioritate în relațiile comerciale cu marii intermediari de produse agricole sau cu retailerii importanți.

De asemenea, există un număr semnificativ de mici producători agricoli care au reușit să-și aducă exploatarea agricolă în zona profitabilității, fie prin procesarea propriilor produse, de multe ori sub marca unor produse tradiționale sau produse

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

ecologice. Crearea și modernizarea centrelor logistice, sprijinirea înființării rețelilor de distribuție și a serviciilor aferente sunt măsuri ce vor contribui la depășirea obstacolelor prezente în valorificarea producției agricole. Trebuie stimulate, de asemenea investițiile în unități de procesare de capacitate mică și mijlocie care să prelucreze producția agricolă locală.

Deși numeroasă, populația ocupată în agricultură are o vârstă medie ridicată, fiind formată, de cele mai multe ori din persoane fără o pregătire de specialitate adecvată, fapt resimțit mai acut la asimilarea noilor tehnologii de producție. De asemenea, celor mai multor conducători de exploatați agricole individuale le lipsesc cunoștințele de bază în domeniul organizării afacerilor. **Profesionalizarea agriculturii prin sprijinul material acordat specialiștilor agricoli (ingineri agronomi, medici veterinari etc.) și tinerilor fermieri se impune ca una din prioritățile perioadei 2014-2020.**

Măsuri:
4.1.1. Modernizarea exploataților agricole prin susținerea investițiilor în domeniu
4.1.2. Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații
4.1.3. Crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură
4.1.4. Dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură
4.1.5. Crearea și modernizarea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole situate în mediul rural
4.1.6. Susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli

Beneficiari potențiali: producătorii agricoli individuali, societățile agricole, societățile comerciale care desfășoară activități agricole sau de prestări servicii pentru agricultură, societățile comerciale cu activitate în domeniul industriei alimentare și a băuturilor, tinerii care inițiază o afacere în domeniul agricol, structurile partenariale constituite în vederea sprijinirii agriculturii

Prioritatea 4.2. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional

Pădurile sunt una dintre cele mai importante bogății ale Regiunii Centru. Vegetația forestieră acoperă 36,5% din suprafața regiunii, constituind principala resursă economică a locuitorilor din localitățile montane și asigurând un bun echilibru ecologic. Predomină pădurile de foioase (54% din suprafață), urmate de cele de rășinoase. Cu un volum de 4,4 milioane mc de lemn recoltat în anul 2011, Regiunea Centru este al doilea bazin de recoltare forestieră al României și prima regiune în ce privește producția de cherestea. Județele Harghita și Mureș ocupă primele două locuri la nivel regional în ce privește volumul de lemn în anul 2011. În ultimii ani, s-a trecut tot mai mult la exploatarea complexă a lemnului, incluzând aici utilizarea în scop energetic a reziduurilor provenite în urma exploatarei forestiere. **Modernizarea exploataților silvice, dezvoltarea infrastructurii specifice (ex. drumuri forestiere) și sprijinirea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere sunt măsuri prin care pot fi susținute comunitățile din zonele montane având bogat potențial silvic.**

Alături de funcția lor economică, pădurile îndeplinesc o importantă funcție de păstrare a unui mediu curat și sănătos. Interesul economic privind exploatarea forestieră trebuie subordonat interesului major de păstrare a echilibrului ecosistemului Regiunii Centru.

Astfel, preocuparea pentru exploatarea rațională a pădurii, ținând cont de capacitatea acesteia de regenerare, este de natură să permită dezvoltarea durabilă a regiunii și preservarea unui mediu curat și sănătos pentru generațiile următoare. **În viitor vor trebui susținute acțiunile de împădurire și reîmpădurire a zonelor fragile din punct de vedere ecologic.**

Măsuri:
4.2.1. Modernizarea exploataților silvice prin susținerea achiziționării de mașini și echipamente specifice
4.2.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport forestier
4.2.3. Stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole
4.2.4. Susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor

Beneficiari potențiali: companii cu activitate în domeniul exploatarei și prelucrării primare a lemnului, persoane fizice sau juridice (inclusiv autorități publice) care dețin păduri, ocoale silvice, companii care valorifică în scop energetic biomasa forestieră, persoane fizice sau juridice (inclusiv autorități publice) care dețin terenuri pretabile pentru împădurire, structuri partenariale constituite în vederea protejării și exploatarei durabile a pădurii

Prioritatea 4.3. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru

Principala caracteristică a zonelor rurale din România este dependentă masivă de o singură ramură economică - agricultura. Agricultura de semi-subzistență practică în mare parte din zonele rurale ale Regiunii Centru se caracterizează prin predominanța exploataților agricole de dimensiuni mici, forta de muncă îmbătrânită, ponderea scăzută a muncii mecanizate în procesul de producție și, bineînțeles, o valoare scăzută a veniturilor obținute. Pădurile reprezintă o altă resursă economică importantă, însă prin valorificarea incompletă a masei lemnoase se obțin mai puține venituri decât în majoritatea

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

țărilor europene iar prin exploatarea într-o manieră nesustenabilă se pune în pericol dezvoltarea economică durabilă a zonelor împădurite. În fine, turismul reprezintă o alternativă economică prea puțin exploatată în prezent. Cele câteva localități rurale care au reușit valorificarea atuurilor naturale și antropice în domeniul turismului pot constitui modele de urmat pentru multe alte localități din regiune ce dispun de un real potențial turistic. Regiunea Centru dispune de un potențial turistic deopotrivă bogat și divers, valorificat doar parțial în prezent. Prin punerea în valoare a potențialului turistic al zonelor rurale din Regiunea Centru se va crea o alternativă viabilă la activitatea economică preponderentă a locuitorilor din mediul rural, agricultura. Dezvoltarea turismului va antrena totodată dezvoltarea altor domenii economice și sociale (infrastructura de transport, industriile artisanale, industria agroalimentară, diverse servicii) generându-se astfel un efect multiplicator în economia locală.

Măsurile de stimulare a afacerilor în domenii economice neagricole (turism, servicii, industrii artisanale etc.) concomitent cu dezvoltarea competențelor profesionale și îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural vor contribui la reducerea dependenței de activitățile agricole, creșterea ocupării și dezvoltarea economică a spațiului rural.

Măsuri:

4.3.1. Sustinerea afacerilor în domenii economice neagricole

4.3.2. Îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural

4.3.3. Promovarea utilizării instrumentelor geomatice pentru creșterea atractivității zonelor rurale

Beneficiari potențiali: întreprinderile mici și mijlocii din mediul rural ce desfășoară activități economice neagricole, PFA din mediul rural ce desfășoară activități economice neagricole; persoane rezidente în mediul rural care conduc sau inițiază o afacere într-un domeniu neagricol

Prioritatea 4.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru

În ciuda progreselor înregistrate în ultimii ani, infrastructura de utilități publice în localitățile rurale ale regiunii continuă să fie subdezvoltată. Din cele 357 comune ale Regiunii Centru, doar 253 (70,9% din total) erau racordate în anul la rețelele publice de alimentare cu apă potabilă, 106 comune (29,7 %) dispuneau de instalații de canalizare publică și în 191 comune (53,5% din comunele Regiunii Centru) exista rețea de distribuție a gazelor naturale. Trebuie menționat faptul că datele statistice utilizate sunt disponibile doar la nivel de unitate administrativ-teritorială (comună) și nu reflectă situația la nivel de sat.

În vederea reducerii decalajelor între mediile rezidențiale în ce privește dezvoltarea și pentru îmbunătățirea standardului de viață al locuitorilor și creșterea atractivității localităților rurale se impune deci, **continuarea și extinderea programelor actuale ce vizează dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare în toate zonele rurale ale Regiunii Centru.**

Măsuri:

4.4.1. Extinderea și modernizarea rețelilor de apă potabilă

4.4.2. Extinderea și modernizarea rețelilor de canalizare

4.4.3. Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere

4.4.4. Dezvoltarea rețelei de drumuri comunale

Beneficiari potențiali: unitățile administrativ-teritoriale din mediul rural, companii cu activitate în domeniul colectării și gestionării deșeurilor menajere

Prioritatea 4.5. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Dezvoltarea preconizată în următorii ani a serviciilor sociale din mediul rural impune o redimensionare a infrastructurii sociale actuale. În perioada 2014-2020, în mod evident, **vor trebui sprijinite investițiile ce vizează reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale în comunele Regiunii Centru.**

Nu în ultimul rând, este nevoie de **refacerea și dezvoltarea infrastructurii cultural- recreative din mediul rural.** O bună parte din această infrastructură este degradată sau este utilizată în diverse alte scopuri, fiind necesare intervenții pentru refuncționalizare. Proiectele de dezvoltare teritorială începute în anii anteriori pornind de la o abordare de tipul „Leader”, bazată pe inițiativa locală și conlucrarea factorilor interesați, au luat treptat amploare, iar primele rezultate sunt încurajatoare. De aceea, în perioada următoare, **se va intensifica sprijinul pentru acțiunile integrate de tipul „Leader”, începând de la activarea cooperării intra și intercomunitare până la sprijinirea inovației în cadrul proiectelor de dezvoltare integrată.**

Măsuri:

4.5.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din mediul rural

4.5.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural

4.5.3. Sprijinirea cooperării între diversi actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Beneficiari potențiali: unitățile administrativ-teritoriale din mediul rural, Grupurile de Acțiune Locală, ONG –urile active în domeniul dezvoltării comunitare, structurile parteneriale constituite în vederea sprijinirii dezvoltării integrate a localităților rurale

Domeniul Strategic 5: Cresterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative
Obiectivul strategic: Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative

Turismul – factor cheie al dezvoltării regionale

Turismul este una din ramurile economice care au cunoscut cea mai rapidă expansiune în ultimele decenii. Beneficiile economice ale industriei turistice sunt multiple. Industria turistică generează un număr semnificativ de locuri de muncă, iar investițiile în acest domeniu au o durată de amortizare relativ scurtă. Economia locală, în ansamblu, beneficiază ca urmare a dezvoltării turismului. Turiștii creează o cerere suplimentară de servicii și bunuri de consum, stimulând astfel sectorul terțiar al economiei (serviciile, comerțul, industriile artizanale etc). În același timp, localitățile turistice tind să aibă o infrastructură edilitară și de servicii mai dezvoltată. Sectorul transporturilor și sectorul imobiliar sunt alte două ramuri importante ce au de câștigat prin dezvoltarea turismului. Trebuie avute în vedere, de asemenea, avantajele indirecte obținute prin creșterea vizibilității și a interesului pentru acele regiuni care înregistrează un mare aflux de turiști.

Dacă în prezent ponderea turismului în produsul intern brut este redusă atât la nivel național cât și la nivel regional (cca 2-3%), pe termen mediu aceasta se poate dubla cu ușurință, chiar și fără extinderea structurii de primire turistică. În Regiunea Centru, indicele de utilizare netă a capacității de cazare a scăzut de la aproape 55% în anul 1990 la cca 23,6% în anul 2012, ceea ce înseamnă că, în medie, locurile de cazare rămân neocupate 9 luni pe an.

Potențialul turistic al Regiunii Centru

Cu o natură extrem de generoasă și un patrimoniu cultural de o mare valoare, Regiunea Centru dispune de un potențial turistic ridicat și diversificat. Fără a încerca o separare netă între formele de turism practicate în Regiunea Centru, considerăm utilă o analiza diferențiată a acestora. Din majoritatea cercetărilor și studiilor elaborate până în prezent a rezultat concluzia că **formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și turismul rural.**

Turismul montan beneficiază în Regiunea Centru de condiții naturale excepționale, aproape jumătate din suprafața regiunii fiind ocupată de arealele montane. Diversitatea peisagistică, ariile naturale protejate, cu numeroase specii endemice de floră și faună, traseele rutiere spectaculoase, stațiunile montane fac din Regiunea Centru prima regiune a țării din punctul de vedere al potențialului turistic montan. În acest sens, menționăm faptul că Regiunea Centru include părți însemnate din suprafața a 6 din cele 28 de parcuri naționale sau naturale ale României și cuprinde numeroase alte arii protejate și rezervații naturale.

Turismul cultural dispune de resurse însemnate, cu o mulțime de obiective valoroase ce împânzesc teritoriul regiunii și câteva repere arhitectonice binecunoscute (ansamblul bisericilor fortificate, castelul Bran, cetatea Sighișoara, Sibiu, Brașov, Alba Iulia etc.) precum și festivaluri tradiționale de prestigiu (Pelerinajul de Rusalii de la Șumuleu-Ciuc, Târgul de Fete de pe Muntele Găina). Distanța relativ mică dintre obiectivele turistice culturale favorizează integrarea acestora în diferite circuite tematice.

Întră după 1990 într-o perioadă de declin, **turismul balnear** începe să fie reconsiderat și revalorizat în ultimii ani, acesta putând redeveni în perioada următoare una din formele preferate de turism, inclusiv pentru piața externă. În acest sens, amintim faptul că România deține o treime din izvoarele de apă minerale ale Europei, multe dintre acestea fiind localizate în Regiunea Centru. Accentuarea procesului de îmbătrânire demografică va face ca numărul de turiști ce optează pentru această formă de turism să crească semnificativ. În același timp, diversificarea ofertei turismului balnear, dezvoltarea componentei de agrement și a celei de wellness și spa sunt în măsură să aducă noi categorii de turiști (tineri, sportivi, turiști care caută “distracția”).

Turismul rural atrage îndeosebi familiile cu copii, care caută relaxarea într-un mediu liniștit și sănătos. Pe lângă turiștii din România, de această formă de turism sunt atrași și turiștii străini interesați de cultura românească, aceasta fiind un mijloc direct de cunoaștere a civilizației tradiționale autentice. Turismul rural a înregistrat o dinamică spectaculoasă în ultimii 20 ani,

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

numărul pensiunilor turistice și agroturistice din Regiunea Centru depășind 1000, iar cel al locurilor de cazare oferite ajungând la peste 18 000.

Turismul de afaceri s-a dezvoltat cu precădere în marile orașe și în câteva stațiuni ce oferă un înalt confort de cazare și dispun de facilitățile tehnice necesare.

Structurile de primire și fluxul turistic

Baza materială a turismului din Regiunea Centru cuprindea în anul 2012, 1526 unități de cazare, dintre care 269 hoteluri și moteluri, 429 pensiuni turistice și 594 pensiuni agroturistice, restul fiind alte tipuri de unități turistice. Capacitatea de cazare existentă, la 31 iulie 2012, era de 53787 locuri, ceea ce îi conferă regiunii poziția a doua pe țară. Capacitatea de cazare în funcțiune, de 15459,2 mii locuri-zile.

Numărul total de turiști cazați în anul 2012 (1640,4 mii, ceea ce reprezintă 21,4% din totalul turiștilor cazați în România), situează Regiunea Centru pe primul loc la nivel național. Ponderea turiștilor străini în 2012 era de 18% la nivelul regiunii (21,6% la nivel național). Durata medie a șederii turiștilor în regiune în 2012 - de 2,2 zile - este mai redusă decât la nivel național (2,5 zile), înregistrându-se diferențe notabile între județe.

Baza materială a turismului din Regiunea Centru cuprindea în anul 2012, 1526 unități de cazare, dintre care 269 hoteluri și moteluri, 29 hosteluri, 49 cabane, 109 vile și bungalouri, 429 pensiuni turistice și 594 pensiuni agroturistice, restul fiind alte tipuri de unități turistice. Densitatea unităților de cazare, la 100 kmp, este, în Regiunea Centru, de 4,48 față de 2,45 la nivel național. În cadrul regiunii, valoarea acestui indicator variază între 1,81 unități/100kmp în județul Alba și 12,06 unități/100kmp în județul Brașov.

Regiunea Centru deține 37,9% din pensiunile agroturistice ale României, 34,4% din pensiunile turistice și 33,6% din numărul cabanelor. În județul Brașov se găsește unul din cele șase sate de vacanță de care dispune turismul românesc.

Prioritatea 5.1. Punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic

Patrimoniul natural

Teritoriul Regiunii Centru cuprinde în totalitate sau doar parțial 6 parcuri naționale și parcuri naturale: Parcul Național Cheile Bicazului-Hășmaș, Parcul Național Căliman, Parcul Natural Defileul Mureșului Superior, Parcul Natural Bucegi, Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Apuseni. Numeroase alte arii naturale protejate de diferite tipuri: geologic și paleontologic, speologic, botanic, peisagistic sau rezervații mixte cuprinse în categoriile IV și III IUCN se găsesc în toate cele 6 județe ale Regiunii Centru. Nu puține sunt monumentele naturii care se disting prin caracterul lor de unicitate (Ghețarul de la Scărișoara - cea mai mare peșteră cu gheață din România, Lacul Sfânta Ana - singurul lac vulcanic din Europa de Est format într-un crater vulcanic, Lacul Roșu, unic prin modul de geneză, Iezerul Ighele - cel mai întins la carstic din România etc.)

Pentru a impulsiona dezvoltarea turismului montan este nevoie de amenajare unor trasee, căi de acces și locuri de vizitare (inclusiv peșteri) pentru a facilita accesul unor largi categorii de turiști în zonele cu potențial turistic natural ridicat. Aceste amenajări trebuie făcute fără a se aduce atingere mediului natural și cu respectarea restricțiilor impuse de legislația privind ariile naturale protejate.

În Regiunea Centru se găsește cea mai mare densitate de stațiuni balneoclimaterice din România. Apele minerale cu proprietăți terapeutice, lacurile bogate în săruri minerale, lacurile din fostele saline, mofetele, nămolurile, turba, aerul puternic ozonificat (bogat în aerosoli rășinoși și ioni negative), constituie cei mai importanți factori curativi naturali. Proprietățile deosebite și valoarea terapeutică a izvoarelor au fost remarcate încă din Evul Mediu, iar la începutul secolului XIX s-au făcut primele studii și observații științifice asupra lor și a început construcția primelor stabilimente pentru tratament. Cele mai importante stațiuni balneoclimaterice din regiune sunt cele de la Sovata, Covasna, Băile Tușnad, Predeal, Balványos, Malnaș, Vâlcele, Praid, Borsec, Băile Homorod, Harghita Băi, Izvorul Mureșului, Lacu Roșu, Ocna Sibiului, Bazna. Aici se tratează numeroase afecțiuni precum: boli cardiovasculare, boli ale aparatului locomotor, digestiv, respirator și renal, boli endocrine, boli dermatologice, boli ginecologice, boli de nutriție.

Infrastructura de tratament este în numeroase cazuri învechită și degradată, iar în unele stațiuni vechile baze de tratament nu mai sunt în stare funcțională, motiv pentru care numărul turiștilor este în continuă scădere. Se impun deci **intervenții pentru a reabilita și moderniza infrastructura din stațiunile balneare și în direcția diversificării ofertei turismului balnear prin dezvoltarea componentei de agrement și a celei de wellness și spa.**

Cuprinzând o zonă montană atât de extinsă, Regiunea Centru atrage numeroși iubitori ai sporturilor de iarnă fie în stațiuni de iarnă „de tradiție”: Poiana Brașov, Predeal, Păltiniș, Băile Harghita Băi, Izvorul Mureșului, Arieșeni fie în mai noile domenii schiabile: Râșnov, Bran, Sovata, Toplița, Borsec, Mădăraș, Bucin, Săcele, Ciumani, Luncile Prigoanei, Gura Râului.

În unele din aceste stațiuni s-au făcut recent investiții în dezvoltarea infrastructurii sportive și de agrement (pârții, transport turiști etc.) cu rezultate ce nu s-au lăsat așteptate. În perioada următoare este nevoie de **susținerea în continuare a investițiilor ce vizează extinderea și modernizarea facilităților pentru practicarea diverselor sporturi în toate stațiunile montane din Regiunea Centru.**

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Patrimoniul antropic

Numeroase localități din Regiunea Centru dispun de un patrimoniu cultural și istoric de importanță națională sau europeană. Pe lângă cele 6 reședințe de județ (Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe, Miercurea Ciuc) care au un patrimoniu cultural complex există în regiunea noastră un număr semnificativ de alte orașe cu obiective culturale de importanță turistică majoră.

De cea mai mare însemnătate sunt obiectivele culturale aflate în patrimoniul mondial UNESCO, Regiunea Centru adăpostind nouă dintre acestea.

- **Sighișoara** este una din puținele cetăți locuite din sud-estul Europei și singura de acest gen din România.

Fondată de coloniștii sași așezați în Transilvania în urmă cu peste 800 ani, cetatea a fost construită la începutul secolului XIII-lea, fiind ulterior refăcută și extinsă. Cetatea Sighișoarei este considerată un strălucit exemplu de preservare a moștenirii culturale a sașilor transilvăneni într-o zonă de interferențe culturale între Europa centrală și Spațiul creștin ortodox.

- **Bisericele fortificate din Transilvania, incluse în patrimoniul UNESCO.**

Bisericele fortificate din Transilvania fac parte din moștenirea germană a Transilvaniei. Așezată în urmă cu 850 ani, populația săsească a avut o contribuție semnificativă la evoluția economico-socială a Transilvaniei. Dintre cele cca 150 biserici fortificate din Transilvania, UNESCO a ales și a inclus în patrimoniul mondial 7 biserici, toate situate în Regiunea Centru (Biertan, Valea Viilor, Prejmer, Viscri, Saschiz, Călnic, Dârju), considerate de specialiști ca fiind cele mai frumoase și mai reprezentative.

- **Cetatea dacică de la Căpâlna**, sit inclus pe lista patrimoniului UNESCO, alături de alte 5 cetăți dacice din Munții Orăștiei

Patrimoniul cultural al Regiunii Centru este foarte bogat, cuprinzând numeroase cetăți feudale, vestigii antice, castele, palate, biserici, mănăstiri răspândite pe o largă arie geografică. Potențialul turistic al acestor obiective este ilustrat de succesul castelului Bran care a devenit unul din cele mai cunoscute simboluri ale României, cu o faimă internațională câștigată și prin asocierea acestuia cu personajul mitic Dracula.

În prezent, starea fizică a multora din obiectivele turistice este necorespunzătoare, semnalizarea obiectivelor turistice este deficitară, iar centrele și punctele de informare turistică sunt insuficiente. Pentru a da un impuls real dezvoltării turismului cultural în regiune **sunt necesare acțiuni concertate de conservare, restaurare și punere în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică. De asemenea, se impune susținerea activităților de promovare a obiectivelor culturale de o certă valoare din Regiunea Centru.**

Zona rurală a Regiunii Centru reprezintă un alt atu al dezvoltării turismului. Satul din această parte centrală a țării, prin condițiile social-istorice în care s-a dezvoltat de-a lungul secolelor, reprezintă o zonă în care spiritualitatea românească s-a interferat cu cea a comunităților maghiară și germană, realizând o simbioză plină de originalitate. Ocupațiile tradiționale ale locuitorilor, tradițiile folclorice, stilul arhitectonic și cel vestimentar bine păstrate, cadrul natural deosebit au constituit premisele apariției care au stat la baza unei noi forme de turism - turismul rural și agroturismul - ce a cunoscut o dezvoltare spectaculoasă în ultimii ani. Zonele cu cel mai dezvoltat agroturism din Regiunea Centru sunt: zona Bran – Moeciu - Fundata, Marginea Sibului, Corund, Rimetea, Valea superioară a Arieșului, zona Săcele - Întorsura Buzăului, Valea Hârtibaciului, Valea Oltului.

Dacă în trecut s-a reușit păstrarea nealterată a multora din tradițiile locuitorilor din zonele rurale, în prezent, sub presiunea schimbărilor inerente și a influențelor societății moderne existența unor tradiții de secole este pusă în pericol. De aceea, alături de conservarea și restaurarea patrimoniului material este nevoie de **susținerea conservării și promovării turistice a patrimoniului cultural imaterial din zona rurală a Regiunii Centru.**

Măsuri:

5.1.1. Amenajarea de trasee, căi de acces și locuri de vizitare și dezvoltarea managementului destinațiilor turistice

5.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii din stațiunile balneare și montane

5.1.3. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică

Beneficiari potențiali: autorități publice care administrează arii naturale protejate, ONG-uri care sprijină dezvoltarea turismului montan și de aventură; societăți comerciale și entitățile publice care administrează infrastructurile de tratament din stațiunile balneare și balneoclimaterice; unități administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora se află stațiuni balneare și balneoclimaterice; autorități publice și societățile comerciale care administrează/ dezvoltă infrastructura pentru sporturi de iarnă; autorități publice care au în proprietate clădiri cu valoare arhitectonică și istorică valorificabile în scop turistic; persoane juridice care dețin clădiri cu valoare arhitectonică și istorică valorificabile în scop turistic; autorități publice și ONG-uri active în domeniul conservării și promovării turistice a patrimoniului cultural imaterial din zona rurală

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Prioritatea 5.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite

Baza materială a turismului din Regiunea Centru cuprindea în anul 2012, 1526 unități de cazare, dintre care 269 hoteluri și moteluri, 29 hosteluri, 49 cabane, 109 vile și bungalouri, 429 pensiuni turistice și 594 pensiuni agroturistice, restul fiind alte tipuri de unități turistice. Densitatea unităților de cazare, la 100 kmp, este, în Regiunea Centru, de 4,48 față de 2,45 la nivel național. În cadrul regiunii, valoarea acestui indicator variază între 1,81 unități/100kmp în județul Alba și 12,06 unități/100kmp în județul Brașov. Regiunea Centru deține 37,9% din pensiunile agroturistice ale României, 34,4% din pensiunile turistice și 33,6% din numărul cabanelor. În județul Brașov se găsește unul din cele șase sate de vacanță de care dispune turismul românesc.

Capacitatea de cazare existentă la 31 iulie 2012 era de 53787 locuri (17,9% din capacitatea de cazare la nivel național), în timp ce capacitatea de cazare în funcțiune era de 15459,2 mii locuri-zile, ceea ce îi conferă Regiunii Centru a doua poziție la nivel național.

În ultimii ani s-au realizat investiții considerabile în extinderea și modernizarea structurilor de primire turistică din Regiunea Centru. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că baza turistică din regiune este parțial învechită, iar lipsa modernizărilor afectează calitatea serviciilor oferite turiștilor. Se remarcă de asemenea răspândirea neuniformă a unităților de primire turistică, concentrarea cea mai mare înregistrându-se în județul Brașov (646 unități, reprezentând 42,3% din totalul pe regiune al unităților turistice), la polul opus situându-se județul Covasna cu doar 100 unități (6,6% din total). În perioada următoare se impune **continuarea susținerii investițiilor pentru modernizarea structurilor învechite de primire turistică în vederea asigurării unui confort sporit și construirea de noi unități în zonele turistice ce au în prezent o capacitate de cazare insuficientă**. Modernizările vizate pot cuprinde atât spațiile de cazare propriu-zisă cât și cele ce asigură alte facilități pentru turiști.

Numărul total de turiști cazați în anul 2012 (1640,4 mii, ceea ce reprezintă 21,4% din totalul turiștilor cazați în România), situează Regiunea Centru pe primul loc la nivel național. În același an, numărul de înnoptări în regiune a fost de 3648,3 mii, reprezentând 19,1 % din totalul înnoptărilor înregistrate la nivel național. Majoritatea turiștilor care vizitează Regiunea Centru sunt români, proporția străinilor nefiind totuși neglijabilă (18%). Cei mai mulți turiști străini provin din țări apropiate geografic, furnizoare tradiționale de turiști (Ungaria, îndeosebi dar și Austria, Polonia, Cehia, Slovacia), dar se înregistrează și un număr apreciabil de turiști originari din țări mai îndepărtate (state din Europa de Vest, Israel, SUA). Potențialul de creștere a numărului de turiști străini este mare, în special pe segmentul turismului cultural. Dispunând de un potențial semnificativ, turismul de sănătate și wellness este un alt domeniu de interes pentru piața externă, în prezent acesta fiind exploatat doar într-o măsură redusă.

Măsuri:

5.2.1. Modernizarea / reabilitarea structurilor de primire turistică și de agrement

5.2.2. Dezvoltarea structurilor de primire turistică și de agrement

Beneficiari potențiali: societățile comerciale cu activitate în domeniul hotelier, societățile comerciale cu activitate în domeniul sportiv-recreativ

Prioritatea 5.3. Promovarea destinațiilor turistice din Regiunea Centru

Alături de motivațiile turistice propriu-zise există câteva elemente ce susțin motivația turistică și concură la alegerea destinației turiștilor. Ne referim aici la promovarea și informarea turistică, la infrastructura de primire turistică și serviciile oferite, la infrastructura de acces spre zonele turistice și la evenimentele culturale ce prezintă și interes turistic.

Pornind de la rolul tot mai important pe care îl joacă în zilele noastre informarea și comunicarea în diverse domenii, dar mai cu seamă în domeniul turismului, se impune **intensificarea sprijinului pentru promovarea turistică a Regiunii Centru**. Acest sprijin poate acoperi o mare varietate de măsuri, de la tipărirea de materiale publicitare (ghiduri, pliante, broșuri) la promovarea prin mass media electronică (producții TV, site-uri dedicate etc) și de la amenajarea de centre sau puncte de informare turistică la acțiuni vizând semnalizarea mai bună a obiectivelor turistice. Sprijinul pentru promovarea turistică a Regiunii Centru va include de asemenea susținerea participării la târgurile interne și internaționale de turism a actorilor regionali și locali implicați în acest domeniu.

Măsuri:

5.3.1. Crearea și modernizarea centrelor și punctelor de informare turistică

5.3.2. Dezvoltarea activităților de publicitate turistică

5.3.3. Sprijinirea organizării și participării la evenimente destinate promovării turistice

Beneficiari potențiali: autorități locale și județene, agenții județene de promovare turistică, agenți economici din domeniul turismului

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Prioritatea 5.4. Dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea activităților culturale

Un domeniu în strânsă legătură cu turismul este cel al industriilor creative și culturale. S-a dovedit atât prin experiența internațională cât și prin experiența națională că evenimentele culturale (festivaluri de muzică, de teatru, de film, festivaluri folclorice, serbări populare etc.) au capacitatea de a atrage un număr important de turiști. Finanțarea culturii, în sensul larg al termenului, din fonduri publice și din fonduri private a fost până în prezent la un nivel insuficient și nu s-a făcut întotdeauna pe baza unor programe coerente și pe perioade mai lungi.

Țările Uniunii Europene acordă o mare importanță dezvoltării domeniului industriilor culturale și creative. Domeniul culturii și al industriilor creative se bucură de o atenție sporită din partea Comisiei Europene, fiindu-i dedicat un program special de sprijin începând din anul 2014. La nivelul Uniunii Europene industriile culturale și creative realizează 3,3% din P.I.B.-ul comunitar și implică în jur de 3% din forța de muncă a Uniunii Europene. Acest sector a cunoscut în ultimul deceniu una din cele mai rapide dezvoltări, fiind în același timp un catalizator al dezvoltării pentru alte sectoare economice.

Efectul multiplicator al investițiilor în cultură este ridicat iar rezultatele se răsfrâng asupra mai multor sectoare economice. Aceste industrii creează un număr important de locuri de muncă (în special pentru tineri) și încorporează multă inovație implicând domenii de vârf precum IT, media, design și diverse domenii culturale, mergând de la producția de filme la arhitectură și de la crearea de jocuri video și software la modă și design vestimentar.

Regiunea Centru are un potențial ridicat în ce privește succesul manifestărilor culturale. Marile centre urbane ale regiunii găzduiesc o serie de evenimente de anvergură internațională (teatru, film, muzică) ce atrag an de an tot mai mulți participanți. Desemnarea Sibiului drept Capitală Europeană a Culturii în 2007 a dat un impuls semnificativ dezvoltării tuturor activităților culturale din oraș, cu un impact benefic semnificativ resimțit la nivelul întregii economii locale. Fluxul turistic spre Sibiu a crescut sensibil în anul 2007 și s-a menținut la un nivel ridicat în anii următori, nefiind afectat de criza economică ce a debutat în 2008.

Diversitatea etnică și poziția geografică a Regiunii Centru, la marginea Europei Centrale, a permis exercitarea influențelor culturale din mai multe regiuni ale continentului și a favorizat întrepătrunderea diferitelor culturi de-a lungul istoriei dând acestei regiuni un caracter aparte cu multe elemente de originalitate. De la un trecut adesea conflictual s-a ajuns, în zilele noastre, la un mod exemplar de conviețuire și colaborare interetnică.

Interesant este faptul că fiecare din cele trei grupuri etnice „istorice” (românii, maghiarii, germanii) a știut să-și păstreze nealterată identitatea sa culturală.

Pornind de la evoluțiile încurajatoare înregistrate până în prezent și de la nevoia acută a extinderii și diversificării celei existente, se va sprijini în perioada următoare dezvoltarea infrastructurii culturale din Regiunea Centru. Orașele mari din Regiunea Centru, cu un potențial cultural important vor fi principalele beneficiare ale măsurilor de sprijin pentru cultură, însă nu sunt excluse nici localitățile mai mici cu vocație culturală dovedită.

Măsuri:

5.4.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii culturale și recreative

5.4.2. Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial, susținerea evenimentelor culturale

Beneficiari potențiali: unități administrativ-teritoriale, ONG-uri active în domeniul cultural-recreativ; companii cu activitate în domeniul cultural-recreativ; structuri partenoriale constituite în scopul susținerii activităților culturale

Domeniul Strategic 6:

Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Obiectivul strategic: Dezvoltarea resurselor umane în special prin îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație, creșterea ocupării și calității forței de muncă, creșterea incluziunii sociale și a calității vieții, precum și contracararea efectelor declinului demografic

Una dintre prioritățile Comisiei Europene pentru orizontul anului 2020 este creșterea favorabilă incluziunii, alături de creșterea inteligentă și durabilă. Astfel, se va pune un accent crescut pe dezvoltarea resurselor umane, educația și dezvoltarea competențele acestora, învățarea pe tot parcursul vieții, promovarea incluziunii sociale, creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, reducerea sărăciei, dar și consolidarea capacității administrative.

De asemenea, Strategia Lisabona relansată nu poate fi realizată decât pe baza creșterii nivelului de pregătire al resurselor umane, prin sisteme mai bune de educație și formare. În acest context, Comisia Europeană a propus axarea cooperării europene în educație și formare, până în anul 2020, pe patru direcții strategice: punerea în aplicare a învățării pe tot parcursul

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

întregii vieți; îmbunătățirea calității a eficienței și a rezultatelor sistemelor de educație și formare; promovarea echității și cetățeniei active; creșterea inovației și creativității, inclusiv a antreprenoriatului, la toate nivelurile de educație și formare.

În societatea românească există o largă recunoaștere a faptului că **educația reprezintă factorul strategic al dezvoltării viitoare** a țării, prin contribuția sa esențială la modelarea multidimensională și anticipativă a capitalului uman. Educația trebuie percepută ca o cale spre dezvoltarea durabilă care, de fapt, este un proces de învățare în căutarea de soluții inovative.

În același timp, promovarea principiului educației permanente prin învățarea pe tot parcursul întregii vieți, ar trebui să reprezinte pentru Regiunea Centru o direcție de acțiune prioritară.

Formarea de calitate a resurselor umane este o precondiție a unei performări competitive pe piața muncii. O forță de muncă înalt calificată este esențială pentru o economie bazată pe cunoaștere, competitivă și durabilă.

Investiția constantă în individ pe parcursul întregii vieți va permite dezvoltarea și creșterea calității unor resurse umane performante, de înaltă competență, capabile să susțină procesul de creștere durabilă a economiei precum și dezvoltarea socială și culturală. În altă ordine de idei, mediul de afaceri are nevoie de forță de muncă calificată pentru a face față competiției dure pe piața europeană și pentru a fi capabile să se adapteze continuu schimbărilor. Trebuie amintit faptul că la nivel național, lipsește atât o viziune integratoare cât și o lege specifică privind atât educația adulților precum și politici educaționale funcționale, menite să stimuleze participarea adulților la învățare. Nu trebuie neglijat faptul că în ultimul deceniu, la nivelul Regiunii Centru, ca de altfel la nivelul întregului teritoriu național, piața muncii se află într-un proces de continuă transformare. Astfel, pentru următoarea perioadă de programare, pe lângă investiții în educație și formare profesională, dezvoltarea resurselor umane trebuie să se concentreze atât pe inserția și menținerea pe piața muncii a cât mai multor persoane, cât și pe creșterea calității ofertei de muncă.

În condițiile actualei crize economico-financiare, **investiția în formare profesională continuă, calificare, recalificare sau reconversie profesională este pârghia pentru creșterea flexibilității și adaptabilității la noile provocări.**

Pentru următoarea perioadă de programare, investiția în **dezvoltarea și creșterea calității resurselor umane** din Regiunea Centru va fi sprijinită și încurajată în toate **domeniile**, dar în special în: **educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, bună guvernare, economie și antreprenoriat.**

Astfel, prin investiția în dezvoltarea resurselor umane din domeniile amintite anterior, la nivelul Regiunii Centru se vor încuraja și sprijini și rezultate indirecte precum: **extinderea, diversificarea și creșterea calității serviciilor medicale, sociale, ale administrației publice, etc. dar și a accesului la acestea în rândul populației.**

Starea de sănătate a populației este una dintre cele mai importante aspecte ale calității capitalului uman, acesta fiind o componentă cheie în procesul de creștere a competitivității la nivel regional și local. În același timp, accesul locuitorilor la servicii medicale de calitate și de ocrotire a sănătății are o implicație directă în creșterea calității vieții acestora.

Un alt domeniu care ar trebui să reprezinte o prioritate pentru Regiunea Centru în următoarea perioadă de programare este reprezentat de serviciile sociale și dezvoltarea resurselor umane implicate. Ar trebui și mai mult sprijinită dezvoltarea, extinderea, diversificarea și creșterii calității serviciilor sociale destinate unei game largi de beneficiari, în special grupurilor dezavantajate și vulnerabile, dar și persoanelor cu nevoi speciale și sociale.

Complementar domeniului amintit anterior, o atenție deosebită ar trebui acordată procesului continuu și susținut de **incluziune socială, în special a reinserției sociale** a persoanelor dezavantajate social, în special prin sprijinirea acțiunilor și proiectelor în acest sens, dar și prin dezvoltarea resurselor umane cu responsabilități în acest domeniu. Privită prin prisma acestui aspect, este foarte important să se implementeze acțiuni și proiecte care au ca principal scop atingerea unui echilibru între nevoile sociale individuale și cele comunitare. Printre persoanele cu cele mai mari nevoi de reintegrare socială din Regiunea Centru sunt: persoanele defavorizate de etnie romă, persoanele cu dizabilități, persoanele vârstnice singure, șomerii de lungă durată, persoanele cu slabă pregătire profesională și calificare, persoanele dependente, persoanele victime ale violenței domestice, persoanele ex-deținute, etc.

Un rol esențial în procesul de dezvoltare durabilă la nivel regional și local îl are administrația publică locală, atât prin implicarea și susținerea acestui proces, cât și prin oferirea locuitorilor și potențialilor beneficiari (firme, investitori, etc.) a unei game largi de servicii. Diversificarea, dezvoltarea și creșterea calității serviciilor administrațiilor publice locale, dar și a accesibilității acestora este o condiție esențială în creșterea nivelului de trai a locuitorilor, dar și în implicarea comunității în activitatea de administrare și dezvoltare durabilă la nivel local și regional.

În următoarea perioadă de programare va trebui acordată o atenție deosebită sprijinirii politicilor și proiectelor care au ca principal obiectiv combinarea cercetării de excelență cu educația și inovația, acestea fiind și elementele cheie care alcătuiesc **triunghiul cunoașterii**. Astfel, o formare profesională de înaltă calitate și posibilitatea valorificării oportunităților de dezvoltare a carierei în domeniul CDI vor constitui pași esențiali în furnizarea de cercetare de calitate, care la rândul ei va contribui la **progresul științei și creșterea competitivității**.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

În cadrul Uniunii Europene, una dintre cele mai relevante schimbări o reprezintă conștientizarea importanței pe care o are politica socială alături de **ocuparea forței de muncă**, acestea fiind considerate trăsături care fac diferența între societățile dezvoltate.

Slaba participare pe piața forței de muncă rămâne o provocare pentru România. Insuficiența capacității instituționale, gradul redus de servicii naționale de ocupare a forței de muncă, gradul necorespunzător de competențe dobândite în urma absolvirii studiilor, rata mare a abandonului școlar, neconcordanța persistentă între calificările oferite de sistemul de învățământ și cerințele pieței forței de muncă, rata mică de participare la programe de învățare pe tot parcursul vieții, calificare și recalificare profesională, investiții scăzute în formarea și creșterea calității resurselor umane și alte aspecte, vor constitui provocări în viitoarea perioadă de programare la nivelul Regiunii Centru în a sprijini și dezvolta politici, proiecte acțiuni sau măsuri concrete ce vizează creșterea ocupării, a participării pe piața forței de muncă.

În ultimii douăzeci de ani, în Regiunea Centru dar și în România, s-au înregistrat o serie de fenomene demografice negative care au determinat schimbări demografice, una din consecințele cele mai importante fiind **accentuarea declinului demografic**. În acest sens, trebuie acordată o atenție sporită identificării și sprijinirii proiectelor și soluțiilor privind contracararea efectelor declinului demografic.

În ideea formării unei imagini cu privire la resursele umane din Regiunea Centru, structura demografică și cea a ocupării, dar și aspecte privind declinul demografic, amintim câteva date și informații. În 2011 populația Regiunii Centru era de 2,36 milioane de locuitori, regiunea situându-se pe poziția a 5-a în rândul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României. În ultimii 20 ani, populația Regiunii Centru s-a redus cu 11,7%, înregistrând unul din cele mai severe ritmuri de declin, iar până în anul 2050, potrivit prognozelor demografilor, Regiunea Centru ar mai putea pierde alte 25% din populația actuală. În ultimii ani ratele de fertilitate au scăzut, ajungând la 1,3 copii la o femeie. Evoluția numerică atât a populației active cât și a populației ocupate a urmat o tendință negativă în ultimele două decenii, atât în mediul urban cât și rural (mai accentuat). Rata șomajului la nivel regional a avut o evoluție oscilantă în perioada 1993-2011, cea mai scăzută rată înregistrându-se în anul 2007 (4,8%), iar cea mai ridicată în 1999 (11%).

Prioritatea 6.1. Îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat

Pomind de la ideea că cea mai mare bogăție a unei țări o reprezintă calitatea populației, dezvoltarea resurselor umane la nivelul Regiunii Centru va fi una dintre prioritățile de dezvoltare în următoarea perioadă de programare 2014-2020. Este foarte important să subliniem faptul că educația și formarea sunt determinante pentru schimbările din plan economic și social.

Câteva date statistice sunt relevante în a oferi o imagine cu privire la **structura populației ocupate după nivelul de instruire** la nivelul Regiunii Centru la finele anului 2011. Din acest punct de vedere, ponderea cea mai însemnată o dețin absolvenții de învățământ liceal (40,3%), fiind urmate de persoanele care au absolvit o instituție de învățământ profesional sau de ucenici (21,6%). Ponderea persoanelor ocupate din Regiunea Centru care au absolvit o instituție de învățământ superior a fost de 17,4%, valoare apropiată de cea înregistrată la nivel național (17,6%). Aceste date sunt în concordanță cu cifrele Eurostat referitoare la populația din grupa de vârstă 15-64 ani absolventă a nivelului terțiar de învățământ care indică pentru anul 2012 o pondere de 14% a persoanelor cu diplome universitare din totalul populației de 25-64 ani a Regiunii Centru. Numărul persoanelor cu studii superioare a crescut semnificativ în ultimii ani, această tendință fiind de dorit să continue în perioada următoare.

În momentul de față, la nivelul Regiunii Centru ca de altfel în întreaga țară, sistemul de **învățământ preuniversitar** nu reușește să aibă o performanță satisfăcătoare în ceea ce privește contribuția la dezvoltarea resurselor umane, din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții. În ultimii ani, învățământul preuniversitar a fost subiectul unor transformări profunde, pe majoritatea componentelor sale.

Un aspect important de amintit este **desființarea unui număr mare de școli profesionale și tehnice** din Regiunea Centru, care s-a dovedit a avea efecte negative pe termen lung, prin lipsa de specialiști calificați pe domeniul tehnic în comparație cu cerințele pe piața muncii. În prezent, **accesul la formarea competențelor de bază și a competențelor cheie pe domeniul profesional și tehnic, prezintă încă probleme serioase și are nevoie de inițative și efort susținut**. În prezent, la nivel regional există o accentuată problemă privind calitatea competențelor pentru anumite calificări, acest aspect diminuând considerabil șansele la angajare. Deși există cerere din partea angajatorilor totuși rămân multe locuri de muncă neocupate din cauza faptului că în urma evaluărilor și interviurilor calitatea competențelor potențialilor aplicați sunt neconforme cu standardele cerute. Situații frecvente se întâmplă în cazul unor meserii precum: tâmplar, sudor, bucătar, electrician, mecanic, etc. Este necesar în următoarea perioadă de programare sprijinirea și dezvoltarea de proiecte și politici ce vizează pregătirea calitativă teoretică și practică a tinerilor și nu numai care doresc și prezintă abilități în meserii specifice domeniului profesional și tehnic.

O situație problematică este și în ceea ce privește **învățământul universitar**, unde nu au avut loc evaluări de tip calitativ care să evidențieze relevanța competențelor dobândite ale studenților în raport cu cerințele reale pe piața muncii și cu exigențele dezvoltării durabile.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

În ultimii ani, extensia cantitativă, creșterea mare a numărului de studenți, a însemnat o descreștere a calității, atât datorită lipsei personalului didactic specializat, a infrastructurii adecvate, cât și datorită scăderii ștachetei de exigență.

În momentul de față universitățile se concentrează pe programe de licență, masterat și doctorat și mai puțin pe oferte educaționale punctuale de perfecționare rapidă, potrivit nevoilor angajatorilor.

În următoarea perioadă de programare *este necesară* sprijinirea și dezvoltarea de proiecte și politici la nivel local și regional care ar putea contribui la *o mai bună corelare a competențelor teoretice și practice ale absolvenților de învățământ superior cu cerințele pe piața muncii*. De pildă, este necesară inițierea, sprijinirea, dezvoltarea și încurajarea de parteneriate dintre mediul academic și mediul de afaceri, din cel puțin două considerente:

- cadrele didactice să poată adapta mai bine și mai util curriculum și programele educaționale pentru diverse domenii de studiu, având în vedere că anumite tehnologii, servicii și activități profesionale cunosc un accentuat și dinamic proces de schimbare și dezvoltare impus de adaptarea la cerințelor societății

- prin acces la o gamă diversificată de stagii de practică, studenții, masteranzii, doctoranzii sau postdoctoranzii ar avea posibilitatea unei mai bune și oportune valorificări a cunoștințele teoretice dobândite, precum și o formare și o dezvoltare a calității competențelor practice necesare în foarte multe calificări pentru care există o cerere la nivel regional

Creșterea inteligentă cu accent deosebit pe educație și dezvoltarea și valorificarea domeniului cercetării - dezvoltării - inovării reprezintă un vector de convergență în creșterea competitivității și a calității vieții la nivelul regiunilor din Uniunea Europeană. În acest sens, cea mai mare contribuție o au resursele umane din acest domeniu, sprijinirea îmbunătățirii, diversificării și valorificării competențelor acestora fiind o prioritate la nivel european.

Programul Uniunii Europene de finanțare a cercetării pentru următoarea perioadă de programare, cunoscut sub numele de *Orizont 2020*, pune accent pe transformarea rezultatelor cercetării (în special descoperirile științifice) în produse și servicii, una din prioritățile cheie ale programului fiind atingerea excelenței științifice. Astfel, la nivel european se va acorda o atenție deosebită stimulării persoanelor cu înaltă pregătire științifică (în special al cercetătorilor) de a contribui la progresul științei și creșterii competitivității economice.

De asemenea, se va sprijini dezvoltarea și valorificarea expertizei și competențelor cercetătorilor în proiecte de *cercetare care acoperă domenii de actualitate sau viitoare*, principalele provocări fiind cele legate de: tehnologii viitoare și emergente, în special tehnologii industriale (biotehnologii, nanotehnologii, materiale avansate, TIC, etc.), medicină și sănătate, schimbări demografice, securitate alimentară, eficiență energetică, transport inteligent, verde și integrat, eficiență în gestionarea și valorificarea resurselor (în special cele regenerabile), securitate socială, inclusivă și inovatoare, etc.

În prezent, în domeniul CDI *România se confruntă cu o serie de probleme care au o influență negativă directă sau indirectă asupra resursei umane din domeniul cercetării*. În primul rând, sprijinul public pentru cercetare și dezvoltare este extrem de scăzut în raport cu obiectivele pentru 2020, situându-se în medie între 0,3-0,5% din PIB. În al doilea rând, sprijinul pentru cercetare și dezvoltare este în mare măsură inefficient, cu un sistem de cercetare și inovare fragmentat, conexiuni internaționale slabe, resurse publice limitate transpuse în cercetare cu performanțe inegale, absența unei mase critice în ceea ce privește calitatea rezultatelor cercetării, care nu se transformă în cercetare aplicată și în aplicații inovatoare. În plus, acest sector este neatractiv pentru tinerii cercetători, iar România suferă de un mare "exod de creiere" în rândul cercetătorilor calificați și cu expertiză. Într-o mare măsură, aceste probleme la nivel național se regăsesc și la nivelul Regiunii Centru.

Într-o imagine foarte sintetică susținută de date statistice, precizăm că în Regiunea Centru numărul salariaților din activitatea de cercetare a crescut cu aproape o jumătate în 2011 față de acum 7 ani (cu peste 1100 de salariați în 2011 față de 2005). Din numărul total de salariați din activitatea de cercetare, în 2011 peste jumătate sunt în județul Brașov (64,1%, 2257 de salariați), urmat de județele Sibiu (15,6%, 550 de salariați) și Mureș (10,6%, 375 salariați). De asemenea, și numărul cercetătorilor la nivelul Regiunii Centru a crescut cu peste 1000 în perioada 2005-2010. În anul 2011 s-a înregistrat o scădere a numărului de cercetători față de anul anterior cu 815 cercetători, acest efect negativ punându-se în mare măsură pe numărul mic de oportunități și acces la o infrastructură de cercetare destul de deficitară comparativ cu cea a altor centre universitare din Uniunea Europeană și nu numai. În ceea ce privește valorificarea competențelor în domeniul cercetării și inovării, la nivelul Regiunii Centru s-au înregistrat în perioada 2005-2011 peste 500 de cereri de brevete de invenție depuse de solicitanți români (535), cele mai multe cereri fiind în județul Brașov cu aproape jumătate (234), urmat de Mureș (104), Sibiu (92) și Alba (77), la polul opus fiind județul Covasna (9).

Astfel, pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 sunt necesare formularea unor programe și proiecte care vizează regândirea practicii de specialitate din cadrul universităților.

Atât la nivelul Regiunii Centru cât și la cel național este nevoie de sprijinirea și finanțarea educației persoanelor care activează în domeniul cercetării, aceasta fiind și un factor determinant în dezvoltarea inovativă a societății. Alături de educație, o prioritate o va constitui formarea forței de muncă de înaltă calificare pentru a înregistra progrese în domeniul cercetării și al dezvoltării, punându-se accent pe dezvoltarea competențelor și calificărilor necesare într-o economie bazată pe cunoaștere.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Pentru următoarea perioadă de programare, la nivelul Regiunii Centru este nevoie să se sprijine și încurajeze: crearea sau dezvoltarea de nuclee de competență științifică și/sau tehnologică de înalt nivel și la standarde europene; sprijinirea celor mai talentați și creativi cercetători (în special în rândul tinerilor); sprijinirea proiectelor de cercetare care deschide domenii noi și promițătoare de cercetare și inovare prin dezvoltarea tehnologiilor viitoare și emergente; mobilitatea teritorială a persoanelor cu înaltă pregătire științifică (în special al cercetătorilor) prin asigurarea unui networking și acces pe scară largă la infrastructura de cercetare la nivelul Uniunii Europene în vederea transferului de cunoștințe; dar și integrarea cercetării românești în infrastructura europeană.

Un alt obiectiv la nivelul Regiunii Centru este **extinderea, diversificarea și creșterea calității serviciilor de sănătate prin investiția în dezvoltarea resurselor umane**. Unul dintre cei mai relevanți indicatori privind calitatea populației și nivelul de dezvoltare al resurselor umane îl reprezintă **starea de sănătate**.

O radiografie sumară la nivelul României scoate în evidență faptul că valorile a o serie de indicatori statistici sunt sub media europeană, printre care amintim: *speranța la viață* (Romania se situează printre țările cu cele mai scăzute valori ale speranței de viață la naștere din Uniunea Europeană), *mortalitatea infantilă* (în 2011, în Romania mortalitatea infantilă avea valori aproape duble față de cele la nivelul Uniunii Europene), *ponderea bolilor cronice în structura mortalității* (România înregistrează o pondere dublă față de cea la nivelul Uniunii Europene), *numărul de medici practicieni la 100.000 de locuitori* (România se situează printre ultimele locuri din Europa), etc.

Valorile la nivelul României a indicatorilor amintiți anterior sunt similare cu cele la nivelul Regiunii Centru, cu excepția unor particularități. La nivelul Regiunii Centru s-a constatat că din 1990 și până în prezent s-au menținut sau chiar **accentuat inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate a populației** între cele două medii de rezidență (urban și rural). S-a demonstrat că aceste diferențe mari se suprapun peste inegalități accentuate în ceea ce privește accesul la serviciile de îngrijire a sănătății, precum și în ceea ce privește calitate acestora. Din studiile și cercetările care s-au realizat, s-a ajuns la concluzia că la nivelul regional, dar și la cel național, populația are un nivel redus de educație în ceea ce privește menținerea și îngrijirea sănătății, iar sistemul medical fiind foarte puțin orientat spre prevenire îmbolnăvirii. La nivelul Regiunii Centru este necesară sprijinirea serviciilor preventive de sănătate în vederea creșterii nivelului de educație a populației privind sănătatea prin adoptarea comportamentelor sănătoase, prevenind astfel riscul îmbolnăvirilor. Un domeniu foarte important care are nevoie de sprijin și finanțare este cel prin care se urmărește extinderea și diversificarea serviciilor care au ca principal scop prevenirea și controlul bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației.

Sunt necesare sprijinirea proiectelor de dezvoltare a resurselor umane care activează în acest domeniu, dar și a acțiunilor fie de prevenire, supraveghere, tratament și control a bolilor transmisibile și netransmisibile, fie monitorizarea și tratamentul bolilor netransmisibile.

În ultimii ani un număr tot mai mare de autorități locale și biserici s-au implicat în **dezvoltarea de servicii medicale și sociale destinate grupurilor de populație defavorizate** din punct de vedere social (romi, copii ai străzii, familii numeroase cu venituri mici, bătrâni singuri cu nevoi medicale și sociale crescute, etc.). Aceste categorii au un acces foarte redus la serviciile de sănătate asigurate din bugetul Fondului Național de Asigurări de Sănătate. Pentru a continua dezvoltarea acestor tipuri de servicii medicale și sociale este necesară sprijinirea celor implicați prin îmbunătățirea și diversificarea competențelor profesionale.

Cele mai multe spitale din Regiunea Centru se confruntă cu un management defectuos cu consecințe negative atât în ceea ce privește administrarea resurselor financiare, cât și a calității serviciilor medicale. Pentru următoarea perioadă de finanțare, o prioritate ar trebui să-o reprezinte **îmbunătățirea managementului spitalicesc** prin stimularea și implicarea totală în actul de management a personalului în funcție, prin accesul la cursuri de formare și specializare. De asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită și **planificării și alocării de resurse umane în concordanță cu nevoile populației și creșterea competențelor profesionale ale personalului medical**.

Un alt obiectiv la nivelul Regiunii Centru este susținerea și sprijinirea personalului specializat sau implicat în asigurarea și furnizarea de **servicii sociale**.

La nivelul României există două tipuri principale de servicii sociale: *servicii cu caracter primar* care au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate sau vulnerabilitate care pot duce la marginalizarea sau excluderea socială și *servicii specializate* care au drept scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacității individuale pentru depășirea unei situații de nevoie socială.

În 2012 în Regiunea Centru existau 3359 de copii protejați în sistemul rezidențial, 3850 persoane cu dizabilități încadrate în muncă, 8944 persoane vârstnice care beneficiază de servicii de asistență socială și 4687 de persoane cu dizabilități asistate de asistenți personali.

La nivelul Regiunii Centru, dar și a întregului teritoriu național există câteva **zone mari cu probleme sociale** care sunt lipsite de acoperire cu servicii sociale sau insuficient acoperite. Amintim asistența socială pentru vârstnici, pentru familiile cu venituri foarte mici, pentru persoane cu handicap, protecția copilului (inclusiv a copiilor străzii), persoane defavorizate de etnie

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

romă, pentru victimele violenței, victime ale traficului de ființe umane, pentru persoanele dependente de alcool, de droguri și alte substanțe toxice, pentru persoanele fără adăpost, pentru persoanele abuzate, pentru persoanele din comunități izolate sau defavorizate, pentru șomeri de lungă durată, pentru bolnavi cronici și persoane care suferă de boli incurabile și alte persoane aflate în situații de nevoie socială. Pe lângă acestea, în Regiunea Centru și nu numai există o discrepanță foarte mare privind diversitatea și accesul la servicii sociale între mediul urban și cel rural. În acest sens, este necesară sprijinirea **dezvoltării și diversificării serviciilor sociale în mediul rural**

Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 sunt necesare **sprijinirea extinderii, diversificării și creșterii calității serviciilor sociale, dar și a accesului acestora** pentru potențialii beneficiari din Regiunea Centru prin dezvoltarea resurselor umane implicate în acest domeniu. Astfel, sunt necesare **cursuri de perfecționare și specializare** pentru personalul care activează în domeniul serviciilor sociale. De asemenea, ar trebui acordată o atenție dezvoltării resurselor umane implicate în **managementul serviciilor sociale** din cadrul parteneriatelor public-privat în scopul furnizării de servicii sociale de interes general. Totodată este necesară și modernizarea serviciilor sociale prin dezvoltarea de cadre de colaborare între sectorul public și cel privat. De asemenea, este necesară pregătirea și perfecționarea personalului implicat în asigurarea, dezvoltarea sau implementarea de **servicii sociale integrate**, în special pentru grupurile cele mai vulnerabile. O alternativă mai puțin costisitoare, dar cu impact semnificativ în cazul multor familii din comunitatea respectivă, ar fi înființarea și dezvoltarea **centrelor comunitare de sprijin și consiliere a persoanelor cu nevoi sociale**. O altă prioritate ar trebui să fie creșterea calității serviciilor sociale prin **încurajarea transferului de expertiză** dintre centre sau instituții din regiuni ale Uniunii Europene și centre sau instituții responsabile cu protecția socială din Regiunea Centru.

Un rol esențial în creșterea calității vieții și dezvoltării durabile a unei comunități îl joacă **administrația publică locală**.

La nivelul Regiunii Centru și nu numai, o prioritate pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 ar trebui să fie promovarea unor standarde ridicate de transparență, integritate și responsabilitate în cadrul administrației publice locale care să contribuie la creșterea productivității și consolidarea competitivității. De asemenea, un alt obiectiv ar trebui să fie eficientizarea administrației publice locale în a furniza servicii publice de calitate. În acest sens, o **acțiune cheie** va trebui să fie dezvoltarea și punerea în aplicare a unor strategii și politici în domeniul dezvoltării resurselor umane în a oferi serviciile administrației locale la un nivel ridicat de calitate. De asemenea, un obiectiv important la nivelul Regiunii Centru ar trebui să fie dezvoltarea și implementarea unor programe și proiecte care vizează **aducerea serviciilor administrației locale mai aproape de cetățeni**. Astfel, sunt necesare programe de dezvoltarea resurselor umane care activează în cadrul administrațiilor publice locale și care oferă cetățenilor, companiilor și potențialilor investitori o serie de servicii.

Nu în ultimul rând, un alt obiectiv în ceea ce privește sprijinirea și susținerea educației, formării profesionale și învățării pe tot parcursul vieții este pentru dezvoltarea resurselor umane care activează în **mediul privat de afaceri**, în special în cel **antreprenorial**. O observație scoate în evidență faptul că încă în Regiunea Centru, ca de altfel în toată țara, există o foarte slabă cultură antreprenorială, mai ales în universitățile românești. Susținerea și promovarea culturii antreprenoriale este o condiție esențială a creșterii inovării și dezvoltării afacerilor în Regiunea Centru. În acest sens o prioritate va fi: facilitarea accesului la formare profesională continuă a personalului de conducere din cadrul societăților comerciale, a întreprinzătorilor și a persoanelor care doresc să inițieze o activitate independentă; creșterea adaptabilității acestora la ritmul rapid privind dezvoltarea tehnologiilor și la provocările globalizării și mai ales corelarea ofertei de formare profesională cu cererea de forță de muncă calificată.

Măsuri:

6.1.1. Facilitatea accesului la educație, perfecționare profesională și calificare a persoanelor care activează în special în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat

6.1.2. Încurajarea și susținerea populației active în îmbunătățirea competențelor prin acces la formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții

6.1.3. Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite prin administrația publică și consolidarea bunei guvernante

Beneficiari potențiali: instituții publice și private din domenii precum: învățământ, social, sănătate, situații de urgență; autorități publice la nivel județean și regional; administrații publice locale, universități, institutele și centrele de cercetare precum și structurile parteneriale constituite în scopul sprijinirii cercetării; agenți și operatori economici, companii, societăți comerciale; asociații, fundații, agenții și alte structuri parteneriale constituite în scopul sprijinirii dezvoltării resurselor umane; persoane fizice, în special tineri care inițiază o afacere

Prioritatea 6.2. Sprijinirea dezvoltării capitalului uman în vederea creșterii ocupării forței de muncă la nivel regional

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Una dintre cele mai mari provocări la nivelul României și implicit și la nivelul Regiunii Centru este creșterea ocupării, a participării pe piața forței de muncă, dar și creșterea calității resurselor umane ce alcătuiesc forța de muncă.

La nivelul Uniunii Europene, se dorește ca în viitoarea perioadă de programare 2014-2020 să se consolideze coerența dintre prioritățile de investiții cu prioritățile reformelor structurale, un accent fiind pus pe necesitatea de a promova creșterea economică și a locurilor de muncă, pentru a face progrese în direcția obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Pentru a identifica nevoile reale, oportunitățile și măsurile necesare în ceea ce privește creșterea ocupării la nivelul Regiunii Centru, este foarte important și util de trecut în revistă câteva aspecte, particularități sau fenomene observate la nivel regional.

Transformările socio-economice care au urmat anului 1989 și evoluțiile în plan demografic au influențat în mod decisiv evoluția și structura forței de muncă din Regiunea Centru. Evoluția numerică atât a populației active cât și a populației ocupate a urmat o tendință negativă de-a lungul întregii perioade 1990-2011. Trendul descendent s-a menținut chiar și în perioadele de reviriment economic, cauzele principale fiind migrația masivă a populației în vârstă de muncă spre țările din vestul Europei și scăderea efectivului populației în vârstă de muncă.

Rata globală de activitate și rata de activitate a populației în vârstă de muncă sunt relativ reduse (42,5% respectiv 58,9%), înregistrând chiar scăderi importante față de anii precedenți. Se mențin discrepanțele între mediile rezidențiale (mediul rural avea în 2011 o rată de activitate la nivelul populației în vârstă de muncă de 50,4% comparativ cu 64,2% cât se înregistra în mediul urban) precum și între cele 2 sexe (rate sensibile mai scăzute se înregistrează în rândul femeilor). Nivelul ocupării este sub media europeană, rata ocupării având de asemenea o tendință descendentă în ultimele 2 decenii.

Structura pe sectoare economice a forței de muncă a suferit modificări semnificative, principalele direcții fiind restrângerea sectorului primar și a celui secundar, concomitent cu dezvoltarea sectorului serviciilor și al construcțiilor. Ponderea populației ocupate în agricultură rămâne foarte ridicată (24,2% în anul 2011), în ciuda unei ușoare descreșteri înregistrate în ultimii 10 ani.

Disparitățile intra-regionale în ce privește ocuparea s-au accentuat în ultima perioadă punând în evidență procesul de concentrare a forței de muncă, în special a celei înalt calificate, în marile centre urbane și în zonele adiacente – zone cu un dinamism economic ridicat care au reușit atragerea de investiții semnificative în ultimii ani.

O mare problemă la nivel regional, dar și național este creșterea accentuată a populației inactive, dar și depășirea numerică a acesteia față de populația activă. La nivelul Regiunii Centru populația inactivă numără 1448,7 mii persoane (57,5% din total, iar 42,5% din total fiind populația activă), fiind alcătuită din elevi și studenți, pensionarii care nu realizează alte venituri în afara pensiei, femei casnice, copiii și adulții care nu au statut de elev, respectiv pensionar și care sunt întreținuți de familie, stat sau organizații private. Ponderea populației inactive este în creștere atât datorită creșterii numărului de pensionari cât și tendinței de prelungire a duratei studiilor și implicit întârzierii intrării tinerilor pe piața muncii (57,5% în anul 2011 comparativ cu 52,5% în 2000).

La nivel de județ, în 2011 cea mai mare rată de activitate a resurselor de muncă a fost în județul alba (70,4 %), iar cea mai mică în județul Brașov (58,4%). Analizând comparativ cu ultimii două decenii (în 2011 față de 1990), cea mai mare scădere a ratei de activitate a resurselor de muncă au fost în județul Mureș (-176%), iar cea mai mică în județul Sibiu (-10,0%), media regională fiind 15,2%. Rata globală de activitate a fost în 2011 de 41,9% la nivelul Regiunii Centru, cu diferențe însemnate între cele două medii (34,5% față de 46,9% în mediul urban).

Analizând participarea populației în funcție de principalele ramuri economice la nivelul Regiunii Centru, sectorul serviciilor deținea în 2011 cea mai mare pondere din populația ocupată (42,1%), fiind urmat de industrie (27%) și agricultură (24,2%). Față de anii anteriori ponderea populației ocupate în sectorul serviciilor a crescut simțitor, scăderi notabile înregistrându-se în ce privește ponderea populației ocupate în industrie și în sectorul agricol. Și în privința structurii populației ocupate după nivelul de instruire se remarcă diferențe notabile între Regiunea Centru și țară. La nivel regional, ponderea cea mai însemnată o dețin absolvenții de învățământ liceal (40,3%), fiind urmate de persoanele care au absolvit o instituție de învățământ profesional sau de ucenici (25,2%).

În ceea ce privește forța de muncă salariată la nivelul Regiunii Centru, menționăm faptul că în ultimele două decenii (1990-2011) numărul mediu al salariaților din regiune s-a înjumătățit, ajungând la 547 mii în anul 2011. În același timp s-au produs mutații importante și în ce privește structura pe activități ale economiei naționale a forței de muncă salariate. Câteva din sectoarele economice dominante în trecut precum agricultura, industria și transporturile au fost afectate de reduceri masive ale numărului de salariați în timp ce numărul salariaților din sectorul terțiar, îndeosebi în domenii precum comerțul, serviciile prestate întreprinderilor și administrația a crescut față de anii anteriori.

În ceea ce privește situația ocupării în mediul rural din Regiunea Centru, conform datelor Institutului Național de Statistică, rata de activitate a populației în vârstă de muncă a s-a redus în perioada 1996-2011 de la 64,9% la 41,8%, fiind de asemenea vizibil inferioară celei înregistrate în mediul urban – 54,8%. Aceste valori sunt departe de rata - țintă de ocupare (75% din populația de 20-64 ani), stabilită prin Strategia Europa 2020.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Fenomen nerecunoscut și cvasinecunoscut în România în perioada regimului comunist, șomajul a izbucnit imediat după 1990, ajungându-se într-o perioadă scurtă de timp la un nivel ridicat al ratei șomajului. Mutațiile socioeconomice radicale declanșate în decembrie 1989, pornind de la schimbarea fundamentelor societății românești, au impus modificări structurale de substanță ale economiei românești într-o perioadă istorică relativ scurtă. O consecință firească a acestor transformări a fost apariția unui număr important de șomeri.

Rata șomajului la nivel regional a avut o evoluție oscilantă în perioada 1993-2011, cea mai scăzută rată înregistrându-se în anul 2007 (4,8%), iar cea mai ridicată în 1999 (11%). La sfârșitul anului 2011 rata șomajului în Regiunea Centru era de 6% (5,1% la nivel național), cea mai înaltă valoare înregistrându-se în județul Covasna (8,6%), iar cea mai redusă în județele Sibiu și Brașov (4,3% respectiv 5%). În rândul femeilor rata șomajului a fost mai scăzută (5,6%), aceeași situație întâlnindu-se la nivelul țării (5,7%). Se remarcă apariția după anul 1996 a două categorii noi de șomeri - beneficiarii de ajutor de integrare profesională și beneficiarii de plăți compensatorii. Ponderea șomerilor neindemnizați este în continuă creștere, ajungând la sfârșitul anului 2011 la 61,7% la nivel regional și la 60,4% la nivelul întregii țări.

Cu o economie cu un marcat specific industrial, având al doilea centru industrial al țării (Brașovul) și o veche zonă minieră în partea sa de vest (Munții Apuseni), Regiunea Centru a suferit transformări importante în ultimii 20 ani, cu consecințe majore pe piața muncii. Dacă în Brașov șocul disponibilizărilor masive de personal a fost atenuat prin reconversia profesională a șomerilor și atragerea lor spre activitățile economice aflate în expansiune, în Alba disponibilizările din industriile aflate în declin constituie și în prezent o problemă importantă. Cu toate că rata șomajului la nivel județean este mai redusă decât ratele înregistrate în celelalte județe din Regiunea Centru, fiecare județ nu este ocolit. De pildă, în județul Mureș cea mai gravă situație se înregistrează în zona municipiului Târnăveni, a cărui economie s-a axat în trecut pe industria chimică. O situație asemănătoare cu cea din Mureș se întâlnește în județul Sibiu, județ cu o economie care a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare economică remarcabilă, însă cu o serie de localități afectate de problemele generate de declinul unor ramuri economice și în care se înregistrează rate ridicate de șomaj (Copșa Mică, Dumbrăveni).

Un indicator important ce cuantifică relația între partea activă și partea inactivă a unei comunități este raportul de dependență economică, care în Regiunea Centru, în anul 2011, a fost de 1553‰, ceea ce înseamnă că fiecare persoană în activitate susține 1,5 persoane inactive sau în șomaj.

Pentru următoarea perioadă de programare, la nivelul Regiunii Centru sunt necesare sprijinirea și finanțarea politicilor, acțiunilor, proiectelor sau măsurilor care au ca principal obiectiv creșterea ocupării, atât în ceea ce privesc tinerii, șomerii (de toate categoriile), a persoanelor active care din diverse motive nu mai au un loc de muncă, dar și a persoanelor dezavantajate social sau a grupurilor vulnerabile. De asemenea este necesară creșterea calității resurselor umane ce formează forța de muncă, cu accent pe tinerii specialiști în diverse domenii.

O atenție deosebită ar trebui să fie acordată persoanelor disponibilizate care în prezent își găsesc mai greu un loc de muncă potrivit. Datorită restructurărilor în plan economic, la nivelul Regiunii Centru, activitățile industriale s-au redus considerabil, în foarte multe cazuri acestea închizându-se definitiv. În timp, specificul economic al unor localități din regiune a început să se contureze prin alte activități economice. Un exemplu elocvent în acest sens sunt orașele monoindustriale. În urma procesului de restructurare economică, care a avut ca efect negativ creșterea foarte mare a numărului de șomeri, forța de muncă calificată în anumite domenii (ex. industria minieră, metalurgică, chimică, etc.) trebuie să se adapteze pentru noi activități economice (ex. turism, servicii, etc.). În acest sens, sunt necesare sprijinirea acestor persoane prin acces programe de reconversie profesională, calificare și recalificare, programe corelate cu cerințele actuale privind piața forței de muncă în acea localitate/zonă geografică, ținându-se permanent cont atât de cerere cât și de oferta. De asemenea, este nevoie de încurajarea și sprijinirea atât a programelor și proiectelor prin care se creează noi locuri de muncă, cât și a celor care oferă instruire, consiliere în cariere, evaluare, mentorat și care au o contribuție însemnată în dobândirea de noi competențe sau creșterea calității acestora.

O altă prioritate la nivelul Regiunii Centru în domeniul creșterii ocupării o reprezintă promovarea culturii antreprenoriale, încurajarea și susținerea persoanelor în a dezvolta afaceri pe cont propriu, care prin activitățile acestora contribuie la dezvoltarea și diversificarea mediului economic local, județean sau regional.

O altă provocare la nivel regional este accesul deficitar la oferta de locuri de muncă. În acest sens, se va încuraja și sprijini proiectele, politicile sau acțiunile specifice ce pot contribui la o diversificare a posibilităților de acces în rândul potențialilor beneficiari la locurile de muncă potrivite conform competențelor acestora. Astfel, se va acorda o atenție deosebită atât dezvoltării activităților private de intermediere și plasare a forței de muncă (care în România sunt strict reglementate prin lege), cât și dezvoltarea de noi servicii specifice sub umbrela unor instituții publice. De pildă, o oportunitate pentru potențiali beneficiari ar putea fi dezvoltarea de proiecte de către administrații publice locale sau județene în parteneriat cu diverși actori relevanți la nivel local, județean, regional, național sau chiar internațional (universități, asociații, fundații, operatori economici, etc.) cu scopul de a facilita atât accesul în rândul populației la locurile de muncă potrivite cât și o mai bună corelare a cererii și ofertei pe piața muncii.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Măsuri:

6.2.1. Sprijinirea mobilității profesionale și teritoriale a forței de muncă

6.2.2. Dezvoltarea și diversificarea ofertei de muncă prin încurajarea și sprijinirea creării de noi locuri de muncă

6.2.3. Facilitarea accesului la oferta de locuri de muncă

Beneficiari potențiali: instituții publice și private din domenii precum: învățământ, social, sănătate, etc.; autorități publice la nivel județean și regional; administrații publice locale, universități, institutele și centrele de cercetare precum și structurile partenariale constituite în scopul sprijinirii cercetării; agenți și operatori economici, companii, societăți comerciale; asociații, fundații, agenții și alte structuri partenariale constituite în scopul creșterii ocupării și a calității forței de muncă; persoane fizice, în special tineri care inițiază o afacere

Prioritatea 6.3. Dezvoltarea serviciilor sociale în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate

Obiectivul principal al acestei priorități îl reprezintă promovarea incluziunii sociale, în special prin reinsertie socială și reducerea sărăciei, urmărindu-se eliminarea riscului de sărăcie și excludere pentru persoanele vulnerabile sau dezavantajate social din Regiunea Centru. Incluziunea socială este definită de un set de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale

Conceptul de "incluziunea socială" se bazează pe accesul indivizilor și al familiilor la un set de standarde sociale, sub formă de drepturi sociale. Astfel, conceptul se referă la egalitatea în ceea ce privește oportunitățile cu scopul de a obține drepturi egale. Trebuie subliniat faptul că excluziunea și incluziunea socială sunt concepte multidimensionale, dimensiunea economică fiind fără îndoială decisivă.

Fenomenul excluziunii sociale afectează grupuri sociale expuse riscului de marginalizare socială. Conform legislației, în România următoarele categorii de persoane se află în dificultate: copii aflați în sistemul de stat se protecție a copilului, persoane de etnie romă în situații de risc, persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, familii monoparentale, în special cele care beneficiază de prestații sociale. Conform diverselor studii și rapoarte de cercetare, există și alte segmente sociale vulnerabile care pot fi adăugate la lista anterioară: persoane adulte fără adăpost, persoane cu HIV/SIDA, persoane dependente (de droguri ilegale, de alcool, etc.), tineri în risc de vulnerabilitate sau excluziune socială, persoanele victime ale violenței domestice, vârstnicii singuri, persoane vârstnice care nu beneficiază de pensie sau alte venituri (în special cele din mediul rural), persoane cu slabă pregătire profesională sau slabă calificare, șomeri în special cei de lungă durată, etc.

Toate aceste categorii vulnerabile și cele mai multe defavorizate se confruntă cu numeroase probleme legate de incluziunea socială, determinate de accesul dificil la educație și ulterior la piața muncii (excepție făcând persoanele cu vârstă peste 65 de ani). În ceea ce privește ocuparea, segmentele sociale cele mai vulnerabile sunt: persoanele de etnie romă, persoanele cu handicap, tinerii (în special cei din mediul rural) și femeile.

Schimbările de natură economică și socială care au avut loc în Europa în ultimele trei decade au dus la o dezbateră accentuată care s-a centrat pe crearea politicilor de răspuns la "divizarea socială" între majoritatea cetățenilor care fie au profitat de oportunități și și-au îmbunătățit condițiile de trai, fie s-au confruntat cu sărăcie, șomaj sau alte forme de dezavantajare socială și economică.

Cu toate ca la nivelul Regiunii Centru s-au implementat un număr relativ mare de programe și proiecte privind incluziunea socială, mai există însă o serie de aspecte și probleme care trebuie eradicat sau diminuate în următoarea perioadă de programare.

O situație îmbucurătoare este pusă în evidență de valorile indicatorilor EUROSTAT referitori la ponderea populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială care plasează Regiunea Centru pe penultimul loc (28,5%), după București - Ilfov (28,4%) în regiunile României.

Unul dintre fenomenele înregistrate la nivelul Regiunii Centru cu impact negativ în creșterea economică este "cronicizarea" șomajului și menținerea ratelor șomajului de lungă durată și a ratelor șomajului tinerilor la nivele ridicate, acestea fiind peste media europeană. Amintim faptul ca la nivel național, șomajul a izbucnit imediat după 1990, ajungându-se într-o perioadă scurtă de timp la un nivel ridicat al ratei șomajului. Principalele aspecte privind șomajul în Regiunea Centru au fost prezentate în cadrul Priorității 2 "Creșterea ocupării și a calității resurselor umane privind forța de muncă"

Pentru următoarea perioadă de programare sunt necesare sprijinirea politicilor și acțiunilor care vizează reducerea șomajului, în special a celui de lungă durată și cel în rândul tinerilor în risc de vulnerabilitate sau excluziune socială. De asemenea, sunt necesare politici și acțiuni ce permit reintegrarea pe piața muncii a șomerilor, în special a celor care aparțin grupurilor vulnerabile sau comunităților defavorizate.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

O particularitate importantă privind sprijinirea procesului de reinserție socială la nivelul Regiunii Centru o reprezintă incluziunea persoanelor de **etnie romă**. Datele preliminare ale recensământului populației și locuințelor din 2011 arată că în Regiunea Centru locuiesc 4,9% romi din populația totală a regiunii (3,3% la nivelul național). Numărul persoanelor de etnie romă a crescut față de recensămintele anterioare, ajungând la aproximativ 111 mii la finele anului 2011. În același timp se apreciază faptul că acest număr este puternic subevaluat, mulți etnici romi refuzând să-și declare la recensământ apartenența etnică reală din cauza conotațiilor negative pe care le are termenul de rom sau din cauza nivelului scăzut de educație al respondenților.

Comisia Europeană a semnalat în nenumărate rânduri situația îngrijorătoare a populației de etnie romă, caracterizată prin ”discriminare individuală și instituțională persistentă și un grad ridicat de excluziune socială”. În acest sens, se vă pune accentul pe sprijinirea programelor și acțiunilor de combatere a discriminării romilor, a reinserției sociale a acestora, în special reintegrarea acestora pe piața muncii, dar și a facilității accesului la educație și formare profesională.

O altă categorie socială vulnerabilă și dezavantajată în Regiunea Centru și nu numai o reprezintă **persoanele cu handicap** care dețin un potențial în ceea ce privește participarea la viața economică. La nivel regional, numărul de persoane cu dizabilități ocupate este scăzut, atât din cauza ofertei de locuri de muncă care nu este în concordanță cu calificările și nevoile persoanei cu dizabilități, cât și a slabei pregătiri școlare și profesionale a acestora. În același timp, aceste persoane se confruntă cu fenomene de discriminare pe motivul handicapului. În acest sens este necesară sprijinirea programelor de creare și diversificare de locuri de muncă pentru persoanele cu handicap care dețin un potențial ridicat privind în activități economice. Potrivit datelor statistice din 2012, la nivelul Regiunii Centru ponderea persoanelor cu dizabilități încadrate în muncă din total populației adulte cu dizabilități a fost doar de 5,2% (3.850 de persoane).

Este important să amintim faptul că riscul excluziunii sociale se manifestă mai pregnant în rândul **femeilor** decât al bărbaților, în toate etapele vieții, ca o reflectare a participării lor scăzute pe piața muncii. În același timp sunt necesare implementarea de politici și acțiuni care vizează promovarea egalității de gen, prin stimularea participării femeilor la viața economică, științifică, socială, politică și civică.

Pentru următoarea perioadă de programare sunt necesare sprijinirea investițiilor și a accesului la servicii sociale de calitate care acordă o atenție specială **persoanelor singure de peste 50 de ani, a persoanelor cu slabă pregătire sau calificare**, dar și a **persoanelor expuse riscului de sărăcie**.

O altă acțiune cheie va trebui să fie sprijinirea dezvoltării întreprinderilor sociale prin dezvoltarea unor noi modele comerciale și a unei soluții inovatoare de abordare a provocărilor sociale.

Indicatorii EUROSTAT referitori la ponderea populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială plasează Regiunea Centru pe penultimul loc (28,5%), după București - Ilfov (28,4%) în regiunile României.

Măsuri:

6.3.1. Promovarea și sprijinirea respectării drepturilor fundamentale, combaterea discriminării, excluderii și a prejudecăților în rândul grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate

6.3.2. Creșterea ocupării prin sprijinirea creării de noi locuri de muncă și facilitarea accesului pe piața muncii în rândul persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social

6.3.3. Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate social prin facilitarea accesului la programe de educație, formare profesională, calificare și recalificare, în special pentru populația de etnie romă

6.3.4. Promovarea și susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale

Beneficiari potențiali: administrații publice locale, autorități publice la nivel județean și regional, instituții publice și private, universități, institutele și centrele de cercetare, agenți economici, companii, societăți comerciale și întreprinderi sociale, asociații, fundații, agenții și alte structuri partenariale constituite în scopul creșterii incluziunii sociale, asociații, fundații, agenții și alte structuri partenariale înființate de persoane aparținând grupurilor vulnerabile sau categoriilor defavorizate, persoane fizice

Prioritatea 6.4. Contracurarea efectelor declinului demografic

Schimbările demografice reprezintă o provocare pentru multe regiuni europene, ca urmare a ratelor scăzute ale natalității și migrației, estimându-se că până în 2030 fiecare a treia persoană din Uniunea Europeană va avea peste 60 de ani.

O radiografie succintă la nivel național, pune în evidență schimbări majore în ceea ce privește evoluția **natalității**. Astfel, în 1930 rata natalității a fost de 34‰, aceasta reducându-se treptat până la 14,3 ‰ în 1966. Creșterea demografică a luat amploare în anii următori, natalitatea atingând valori de 18‰-20‰, când regimul comunist a impus restricții în privința contracepției și avorturilor. Declinul ratei natalității, instalat la jumătatea anilor '70, a căpătat însă un ritm rapid după 1989, o dată cu eliminarea constrângerilor de planificare teritorială. Astfel, ca în 2002, rata natalității a ajuns la 9,5‰. Trebuie subliniat faptul că după 1989, România, ca și celelalte țări în tranziție, a suferit un veritabil șoc demografic, car provine din

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

profunditatea și duritatea schimbărilor care au intervenit în fostele țări comuniste. În urma analizei datelor statistice la nivelul Regiunii Centru, se pune în evidență un **accentuat proces de îmbătrânire demografică**, ponderea vârstnicilor mărindu-se de la 9,7% în 1990 la 19,4% în anul 2011, prognoza pentru 2050 fiind de 31,1%. În același timp, ponderea populației de 0-14 ani a scăzut de la 23,8% la 15,5%, preconizându-se la orizontul anului 2050 o reducere a acesteia la doar 10% din totalul populației. Îmbătrânirea demografică se va acutiza după 2025, an ce marchează începutul diminuării ponderii grupei de vârstă 15-64 ani. Astfel, îmbătrânirea populației va deveni într-un interval de doar 15-20 ani una din problemele majore cu care se va confrunta Regiunea Centru, consecințele acesteia în plan economic și social fiind greu de contracarat.

La nivelul Regiunii Centru a scăzut ponderea populației tinere cu vârste cuprinse între 0 și 14 ani, ceea ce a determinat reducerea în ultimii 20 de ani a raportului de dependență demografică, de la 50,2% la 42,2%. Se preconizează că **până în anul 2050 raportul de dependență demografică se va inversa**, acesta ajungând la 71% datorită creșterii accentuate a populației vârstnice. De asemenea, datorită acelorași modificări ale structurii populației pe vârste, rata îmbătrânirii demografice a crescut, preconizându-se că valoarea acestui indicator putându-se tripla până în anul 2050. Astfel, aceste valori plasează Regiunea Centru între regiunile cu cel mai accelerat ritm prognozat de îmbătrânire demografică din România.

La nivelul Regiunii Centru, **evoluțiile demografice se desfășoară în mod diferit**, existând atât areale cu un puternic dinamism economic și social (zonele metropolitane Brașov și Târgu Mureș, municipiile Sibiu și Alba Iulia cu zonele adiacente) cât și o serie de zone care suferă un proces accelerat de îmbătrânire și depopulare (comune din zona montană, din Podișul Secașelor și din Câmpia Transilvaniei, unele orașele cu un nivel economic redus, în special cele monoindustriale).

Deși nu există date cuprinzătoare privind **migrația externă** din România și implicit privind migrația din Regiunea Centru, putem considera estimarea neoficială de 3 milioane de cetățeni români stabiliți în străinătate ca fiind suficient de credibilă. Astfel, din cei aproximativ 3 milioane de cetățeni români stabiliți în străinătate, estimăm că numărul celor originari din Regiunea Centru se situează în jurul cifrei de 300 mii, astfel că **migrația este prima cauză a declinului demografic**. Majoritatea celor stabiliți în străinătate fac parte din grupa de vârstă 20-44 ani, acest lucru accentuând dezechilibrele demografice și sociale deja înregistrate la nivel regional. Procesul de îmbătrânire demografică afectează cu precădere **mediul rural**, prognozele demografice indicând o accentuare a acestui fenomen în următorii ani. La nivel de județ, situația cea mai nefavorabilă se înregistrează în județul Alba, în urma analizei datelor statistice acest județ fiind plasat printre județele cu cel mai accentuat ritm prognozat de îmbătrânire demografică din România.

Principalele **cauze ale declinului demografic** în Regiunea Centru sunt: scăderea natalității, scăderea ratei fertilității, creșterea migrației, creșterea ratei mortalității și creșterea mortalității infantile. În urma analizei datelor statistice, putem spune ca declinul demografic va deveni foarte curând o problemă majoră pentru Regiunea Centru, însă această realitate este adesea neglijată sau pusă în perspectivă. Transformările demografice preconizate vor avea implicații majore pe termen mediu și lung în toate domeniile economico-sociale și vor influența semnificativ deciziile autorităților la nivel național, regional și local.

Pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 sunt necesare **dezvoltarea și implementarea de soluții** care au ca principal scop contracararea efectelor declinului demografic. Nu trebuie neglijat faptul că declinul demografic produce adesea costuri economice. Sunt necesare implementarea de proiecte și programe care au ca principal scop încurajarea familiilor tinere, care reprezintă cea mai importantă resursă economică pentru viitorul țării. Sunt necesare dezvoltarea de programe care vizează creșterea numărului de nașcuți, astfel încât să se ajungă la un echilibru, fie el și relativ, nașcuți - decedați. În plus, este necesară sprijinirea familiilor tinere cu copii prin acces la o gamă largă de servicii precum: consiliere familială, sprijin financiar, acces la activități extracurriculare în rândul preșcolarilor și elevilor, acces la programe de mentoring, acces la activități de petrecere a timpului liber, etc. De asemenea trebuie identificate și finanțate soluții de atragere a tinerilor în special în mediul rural, în care s-a înregistrat în ultimii ani tendințe de depopulare în special în zonele montane.

Un al aspect care determină declinul demografic la nivelul Regiunii Centru este migrația, aceasta putându-se diminua prin oferirea de oportunități forței de muncă, în special tinerilor. Pe lângă creșterea naturală, dinamica populației este determinată și de soldul migrației externe. O migrație externă pozitivă (mai mulți imigranți decât emigranți) ar mări efectele pozitive ale creșterii natalității și diminuării mortalității.

Măsuri:

6.4.1. Sprijinirea familiilor tinere cu copii prin acces la servicii suport

6.4.2. Sprijinirea accesului tinerilor pe piața muncii

6.4.3. Sprijinirea inițiativelor ce vizează diminuarea efectelor schimbărilor demografice pe piața muncii (creșterea numărului de lucrători vârstnici)

Beneficiari potențiali: administrații publice locale, autorități publice la nivel județean și regional, instituții publice și private, universități, institutele și centrele de cercetare, agenți economici, companii, societăți comerciale, asociații, fundații, agenții și alte structuri partenariale constituite în scopul diminuării efectelor declinului demografic și creșterii speranței de viață, persoane fizice, în special familii tinere cu copii.